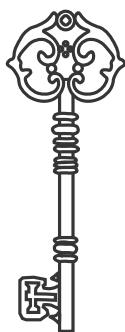

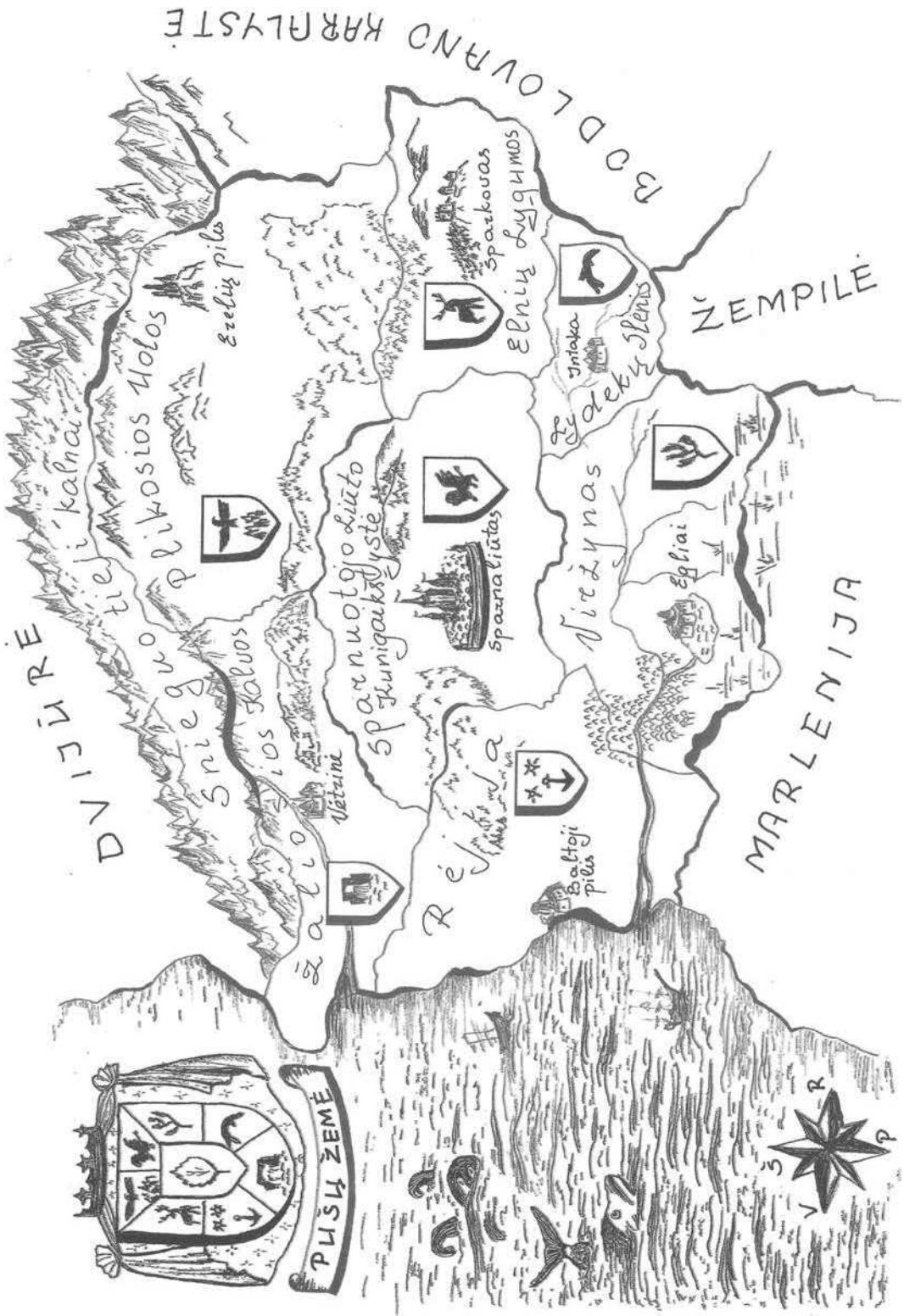

Martin Kunetka

Barnabašo ištoria
Skrynja su guobos lapu

FÉNIX
2023

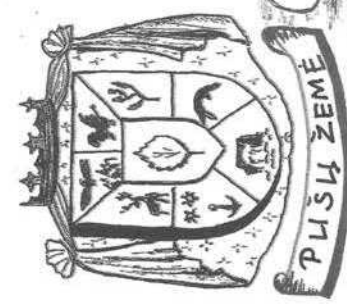

CO D LOVANO KARALYSTĖ

DN I J Ū R Ė

MARLENIJA

ŽEMPIĖ

tieškalniai
pikiosios Moos

Želvis pilis

Sriegvo
Sriegvo skobos
Nėzėnė

Sparnuotoji Lieto
Spunigauktystė

Rėjė
Baltoji pilis

Sparkovas
Elnių lygumos

Triaka
Alekis slėnis

Nėžynas

Ėgliai

Martin Kunetka

**Barnabašo istorija
Skrynia su guobos lapu**

© 2022, Martin Kunetka

© 2023, Fénix

ISBN 978-80-89847-48-8

I.

Pažo paieška

– Barnabašai! Barnabašai! Kur tu? – pakvietė moteris kaštoniniais plaukais, apžvelgdama visą kaimelį, kuriamė stovėjo vos dešimt medinių namukų. Kaimelis vadinosi Bouchalovas¹, todėl kad netoliese, maždaug apie mylią nuo jo, ant upės kranto buvo plieno dirbtuvės², ir jų kūjo smūgių garsai buvo girdėti net kaimelyje. Bet kai plieno dirbtuvėse darbai nevyko, kaip kad dabar, atrodė, tarsi būtum kokioje dykynėje. Kur tik žmogus bepažvelgtų, buvo matyti tik kalvos, apaugusios tankiais miškais.

Moteris, kuri ką tik šaukė, beviltiškai atsiduso ir papurtė galvą. Jai galėjo būti maždaug trisdešimt penkeri, net jei visada ir atrodė kiek jaunesnė nei iš tiesų buvo. Tačiau paštaruuju metu ant jos kaktos visgi pradėjo ryškėti pirmosios raukšlės. Būtent dėl Barnabašo, jos dvylikamečio sūnaus. Ką ji bedarytų, jis nuolat kažkur dingdavo ir valandų valandas nebūdavo įmanoma jo surasti ar prisišaukti. Nors ji stengdavosi jį užimti įvairiais darbais namuose, bet kai tik Barnabašas įvykdavo jam skirtą užduotį, tuoj pat dingdavo kur nors miške, jai nesusėpėjus nė burnos praverti.

– Jei jis bent turėtų draugų, tuomet dėl jo taip nesijaudinčiau! – tarė sau susimąščiusi ir toliau skvarbiu

¹ Bouchat (čekų k.) – bildėti (vet. pastaba).

² Priešpramoninių laikų dirbtuvės, kuriose buvo gaminami pusgaminiai arba įrankiai iš kaltinės geležies. Jose plieno ruošinių apdirbimui buvo naudojamas vandens jėga varomas milžiniškas kūjis (vert. pastaba).

žvilgsniu naršė aplinkinius miškus, tikėdamasi, kad kur nors visgi pamatys sūnų.

Paprastai Barnabašas mėgdavo leisti laiką vienas. Bouchalovo kaimelyje iš viso gyveno tik aštuonios šeimos, todėl čia buvo nedaug vaikų, su kuriais galėtų bendrauti. Dauguma iš jų buvo arba jau per dideli, arba per maži (įskaitant ir jo šešiametę sesutę Zuzanėlę). Čia buvo tik du jo amžiaus berniukai – dvyniai Pavelas ir Honza. Su jais jis visiškai nesutardavo. Jiems įdomiausia buvo svaidyti akmenis į paukščius, pagavus drugelius nuplėsti jiems sparnelius arba sekioti Barnabašą ir, pirmai progai pasitaikius, iš jo pasityčioti.

Tačiau šiandien Barnabašas juos pergudravo. Išėidamas iš namų jis pastebėjo, kad dvyniai klūpo ant žolės prieš savo namelį ir nežinia kam pagaliu krapšto molį. Pavelas (tas, kuris gimė porą minučių anksčiau nei brolis, ir, kaip vyresnysis, siekė vadovauti) jį visgi pastebėjo ir vogčiomis sekė, kur jis eina. Todėl Barnabašas nužingsniavo keliu, lyg eitų plieno dirbtuvių link, bet kai tik priėjo mišką, pasuko į kairę ir tarp medžių bei krūmų nudūmė link kalvos.

Mažiau nei per pusvalandį jis nubėgo iki savo mėgstamiausios vietos, apie kurią, išskyrus jį vieną, niekas daugiau nežinojo. Bėgdamas jis retkarčiais atsigrėždavo įsitikinti, kad dvyniai jo neseka. Jam buvo labai svarbu, kad tie du nenaudėliai nesusektų jo slėptuvės. Jei jie apie ją sužinotų, būtinai atpėdintų čia ir drumstų ramybę. Laimei, jų niekur nesimatė, taigi jis netrukdomas praslinko tarp dvejų didžiulių akmenų, atsisėdo ant žemės ir nugara atsirėmė į vieną iš riedulių, apžėlusį samanomis.

Šita mėgstamiausia jo vieta buvo ant šlaito virš kelio. Aukštų medžių šešėlyje ji buvo nepastebima, ir iš jos atsivėrė puikus vaizdas į dulkėtą kelią, vingiuojantį kalvos papėdėje. Iš čia Barnabašas galėjo stebėti, kaip keliu važiuoja pirklių vežimai, kaip kartais prašuoliuoja koks nors raitelis, ir kaip praeina vieniši keliautojai, kurie be kelionės lazdos ir trupučio maisto kelionmaišyje daugiau nieko neturi.

Valandų valandas galėjo Barnabašas taip sėdėti arba gulėti savo slėptuvėje ir svajoti apie tai, jog ir jis kada nors bus kaip tie žmonės, kuriuos stebi apačioje. Įsivažduodavo sau, kaip kur nors toli keliauja su karavanu per aukštus kalnus ir sraunias upes, gabena prekes pardavimui svetimuose kraštuose, o po to grįžta su daugybe įvairių nematytų daiktų, kad ir čia, Pušų Žemėje, visi matytų, kuo prekiaujama pasaulyje.

Juk lygiai taip darydavo ir jo tėtis, todėl jo amžinai nebūdavo namuose. Barnabašas jį daugelį kartų prašė, kad į vieną tokių kelionių galėtų vykti kartu, bet tėtis apie tai nenorėjo nė girdėti. Visada sakydavo, kad tokiems dalykams jis dar per mažas, ir kad paims Barnabašą su savimi jam paaugus.

– Palūkėk dar nors metus, tai yra per daug pavojinga! – paprastai atsakydavo jis ir Barnabašui nelikdavo nieko daugiau, kaip laukti, kol tėtis po metų sugrįš ir vėl praleis su jais keletą mėnesių, kurių metu ne tik ilsėsis, bet ir pasakos apie savo nuotykius tolimose šalyse, o taip pat nenuilstamai klausysis Barnabašo įkalbinėjimų pasiimti jį pagaliau kartu. Tačiau metai po metų pasikartodavo vis tas pats, ir kai ateidavo laikas išvykti, tėtis ryžtingai purtydavo galvą ir galiausiai išvykdavo vienas.

Kartais Barnabašas įsivaizduodavo, kad jis yra kunigaikščio riteris, su šarvais, ginkluotas kardu, lydi pirkliaus kelionėse ir gina juos, kai užpuola plėšikai. Regėjo taip aiškiai: štai dvidešimt paprastais rūbais apsirengusių žmonių lėtai eina akmenuotu keliu, kiekvienas jų veda po vieną kroviniu apkrautą arkli, o priekyje ir gale vilkstinės joja ant žirgų po du riterius su žiediniais šarvais ir žaliais kunigaikščio apsiaustais. Tuo tarpu jiems už nugarų iš miško atsargiai išsėlina grupė plėšikų ir jų vadas, pakėlęs virš galvos kirvį, ruošiasi duoti signalą pulti...

Tuo momentu Barnabašas suprato, kad tai, ką dabar priešais save mato, nėra jo fantazijos, kaip būdavo anksčiau, šįkart tai yra tikrovė. Juk keliu apačioje iš tiesų žingine kaip tikėjo apie dvidešimt krovinių arklių, vežančių kažkokį krovinį, o iš miško, nuo šlaito, esančio priešais tą, ant kurio sėdėjo Barnabašas, pirkliaus karavaną iš už nugaros ruošėsi užpulti plėšikai.

– Dėmesio! – šūktelėjo jis staiga, norėdamas perspėti pirkliaus, ir atsistojo.

Vienas iš riterių pažiūrėjo į tą vietą, iš kur išgirdo balsą, ir kai pastebėjo Barnabašą, rodantį pirštu jam už nugaros, greitai apsisuko kartu su žirgu. Kaip tik laiku, kad pamatytų, kaip maždaug penkiolika purvinų ir ginkluotų vyrų, trepsėdami ir jau garsiai šaukdami bėgo jų link.

– Pas mane! Rikiuot! – sušuko juodaplaukis riteris, išsitraukė kardą ir pajoko truputį pirmyn, kad apsaugotų karavaną iš šono. Likusieji trys riteriai padarė tą patį.

Barnabašas pasibaisėjo – tai negali gerai baigtis! Todėl nedvejodamas sugriebė artimiausią tvirtą pagalį ir nubėgo žemyn padėti riteriams.

Pasigirdo pirmieji metalo į metalą smūgiai, kai plėšikai pradėjo pulti kirviais, o riteriai iš balnų gynėsi savo kardais. Barnabašas tuo tarpu šokinėjo per nuvirtusius medžius, kurie skyrė jį nuo kelio, mėgino aplenkti tankius aviečių krūmus (kartą jis net visiškai įstrigo ir turėjo staigiu trūktelėjimu išsilaisvinti) ir slydinėjo nuo šlaito, nukloto nukritusiais lapais.

Pagaliau jis pribėgo prie pakelės griovio. Tiesiai priešais jį buvo vienas iš plėšikų, kuriam pavyko apibėgti riterių ketvertuką ir jis pasileido link vieno arklio, pakrauto kroviniu. Nors vyras, vedantis arklį, bandė gintis, bet plėšikas jį nustūmė ir bandė užlipti ant neramiai trypančio gyvulio. Barnabašas nieko nelaukdamas nė nėsabtelėjo ir smogė pagaliu plėšikui per koją. Plėšikas sustūgo iš skausmo ir pargriuvo ant žemės.

– Dink, įkyrus berniūkšti! – šūktelėjo kitas plėšikas, stvėrė bejėgį Barnabašą savo galingomis letenomis ir sviedė jį šalin.

Kai Barnabašas nukrito ant nugaros į griovį, jam visiškai užgniauzė kvapą. Ir ne tik. Jautė, kad susitrenkė galvą ir kad sąmonę temdo bukas skausmas. Norėjo ranka pasiekti pakaušį, bet jo akys merkėsi ir jam darėsi vis silpniau. Nebegalėjo pajudėti ir aplinkinius garsus besuprato labai miglotai. Toliau buvo girdėti metalo žvangėjimas, arklių žvengimas, kojų slystelėjimai ant akmenuoto kelio, žmonių šūkciojimai, apsunktas alsavimas...

Po to triukšmas staiga nutilo. Barnabašas keletą kartų sumirksėjo ir vėl pabandė atsistoti. Tačiau jam tai nepavyko.

– Viskas jau baigėsi, – išgirdo balsą kažkur visai netoliese. Paskui kažkieno rankos jį pakėlė ir jis akimirks-

niui priešais save išvydo susirūpinusį apskritą veidą su juodais ūsais ir barzda.

– Josiu pirmas ir paimsiu jį į pilį, – išgirdo visai arti savo ausies. – Ar jums viskas gerai? Petrai?

– Smulkmena, tik įbrėžimas, – atsiliepė kitas vyriškas balsas, kurį Barnabašas girdėjo labai neaiškiai.

– Gerai, tuomet padėk man užkelti jį ant balno, – vėl pasakė vyras su juodais ūsais ir Barnabašas pajuto, kaip du žmonės bendromis jėgomis užkėlė jį ant žirgo.

Kai jis jau buvo viršuje, bejėgiškai pasviro į šoną ir atsirėmė į žmogų, kuris atsisėdo į balną kartu su juo.

– Laikykis, viskas bus gerai, – pasakė jam raitelis į ausį ir trūktelėjo vadžias.

Žirgas akimirksniu išibėgėjo. Pradžioje Barnabašui atrodė, kad jis bet kurią akimirką gali nukristi, todėl jam dar labiau įsiskaudo galvą, bet po keleto minučių įsitikino, jog vyras laiko jį savo rankose išties patikimai, mat nieko neatsitiko net kai žirgas liuoktelėjo, kad peršoktų per kažkokią kliūtį ant kelio.

Tai Barnabašą nuramino. Jis atsipalaidavo ir pagaliau pradėjo truputį snūduriuoti. Kuo toliau, tuo sunkiau jam sekėsi išlaikyti akių vokus atmerktus. Jautė smarkų troškulį, bet paprašyti vandens neturėjo jėgų.

Jis visiškai neįsivaizdavo, kiek laiko tęsėsi kelionė. Bet štaiga trumpam prabudo ir pastebėjo, kad jie kaip tik joja pro vartus po didžiuliu bokštu. Pasagų kaušėjimas atsimušė aidu nuo sienų ir nuo skliautinių lubų, nuo to Barnabašui net galva braškėjo.

Neužilgo jie sustojo. Berniukas jautė, kaip raitelis nušoko nuo žirgo ir kaip jį greitai pagavo, kai jis balne pradėjo svirti ir kristi žemyn. Aplink buvo girdėti daugybė balsų, bet Barnabašas jų visiškai nesuvokė.

Vyras nešė jį ant pečių kažkur į pastatą. Kurį laiką ėjo laiptais, po to koridorium ir pagaliau įėjo pro duris į mažą kambariuką, kur paguldė jį ant lovos.

– Kas nutiko? Man pasakė, kad atgabenai kažkokį berniuką be sąmonės, – pasigirdo nuo durų moters balsas. Nepaisant susirūpinusio tono, jis skambėjo labai švelniai ir ramiai, ir Barnabašas jautė, kad jam pasidarė geriau jau vien nuo to, kad tą balsą girdėjo.

– Ne, jis sąmoningas. Tik susitrenkė galvą į akmenį, – atsakė vyras ir pasitraukė nuo lovos.

Paskui Barnabašas jautė, kaip jo galvą liečia švelnesnės rankos nei tos, kurios jį čia atnešė. Moteris, kuriai priklausė tas malonus balsas, jį atsargiai apžiūrėjo, švelniai liesdama galvą (kai ji palietė skaudžią vietą, jam teko tvirtai sukąsti dantis, kad nesudejuotų iš skausmo – kažkodėl nenorėjo, kad ši moteris pamanytų, jog jis nesugeba pakentėti), o po to ir kūną bei rankas.

– Nieko rimto, – pasakė ji pagaliau linksmiau, apiplovusi ir aptvarsčiusi žaizdą ant Barnabašo galvos. – Tegū pakankamai atsigeria, o po to miegoti! – pridūrė ji, atsikėlė nuo lovos krašto ir ruošėsi išeiti.

– Dėkoju, – dar sustabdė ją vyras. Įkvėpė, lyg norėtų dar kažką pasakyti, bet po to, matyt, persigalvojo, todėl tik dėkingai nusišypsojo ir linktelėjo galva.

– Ryte ateisiu jo pažiūrėti, – pažadėjo moteris ir šį kartą jau iš tikrųjų išėjo.

Vyras minutėlę tik stovėjo ir susimąstęs žiūrėjo. Bet paskui suvokė, kad reikia įvykdyti nurodymą, taigi nuo mažo štaliuko paėmė puodelį, iš ąsočio įpylė vandens ir padavė Barnabašui, kuris tuo tarpu ėmė po truputį atsipeikėti.

– Štai, paimk, – tarė jam vyras. – Tai, ką padarei ten, miške, buvo labai narsu! Bet ir beprotiška! Kaip tau atėjo į galvą pulti tuos plėšikus su pagaliu? Juk tave galėjo užmušti!

– Aš norėjau jums padėti, – išstėnė Barnabašas, kai išgėrė vandenį, ir kaltai šyptelėjo.

Vyro veide pasirodė nuostaba, jis paėmė tuščią puodelį.

– Na, o dabar miegok, – paliepė jis, nuėjo į kitą kambario galą, kur stovėjo dar viena lova, ir pradėjo nusi-vilkinėti apsiaustą ir žiedinius šarvus.

Barnabašui nesudarė jokių sunkumų įvykdyti palie-pimą. Vos tik spėjo pasisukti ant šono, akys tuoj užsi-merkė ir jis jau miegojo.

Pažadino jį garsus metalo trenksmas. Užmerktomis akimis, dar pusiau miegodamas pagalvojo, kad tai šian-dien vyksta Bouchalove, bet pagaliau prisiminė nuoty-kį su plėšikais miške ir tai, kaip kažkoks vyras kažkur jį vežė, ir kaip kažkokia moteris jam suteikė pirmąją pagalbą.

Greitai atsisėdo – jam nuo to net truputį galva apsvai-go – ir apsidairė aplink. Dabar jau galėjo patalpą nuo-dugniai apžiūrėti. Sienos patalpoje buvo netinkuotos, viršuje sujungtos apvaliais skliautais iš skaldytų plytų. Grindys buvo iš tamsių, išsidėvėjusių lentų, ant jų sto-vėjo keletas skrynių, mažas staliukas su paprasta kėde ir dvi lovos. Ant vienos jų – paprastesnės – sėdėjo Bar-nabašas. Kita buvo galinėje patalpos, perskirtos atra-miniu skliautu, dalyje, ji buvo kiek didesnė bei geriau išklota kailiais.

Vyras apvaliu veidu, juodais plaukais ir barzda tebe-buvo čia. Jis kaip tik sėdėjo ant savo lovos krašto ir su šypsena stebėjo Barnabašą.

– Kur aš esu? – paklausė berniukas.

– Sparkove, – atsakė vyras.

– Sparkove? Kunigaikščio pilyje? – nušėbęs sušuko Barnabašas.

Pušų Žemė buvo padalinta į septynias kunigaikštystes. Tą, kuri buvo centre, o taip pat ir visas kunigaikštystes, valdė karalius Slavojus ir karalienė Jitka. Likusios šešios kunigaikštystės turėjo savo kunigaikštį arba kunigaikštienę. Elnių Lygumas (taip vadinama kunigaikštystė rytuose, kur gyveno Barnabašas) valdė kunigaikštis Damjanas, jo buveinė buvo Sparkovo pilyje.

Barnabašas toje pilyje vieną kartą jau buvo. Prieš metus kaip tik lydėjo tėtį, šiam išvykstant į tolimiausią kelionę, ir jie kartu nuėjo iki pat Sparkovo pilies teritorijos, kur tėtis susitiko su kitais karavano dalyviais.

– Kaip jautiesi? – paklausė vyras ir parodė į tvarstį ant Barnabašo galvos.

– Gerai. O ar greitai jau sutems?

– Sutems? Dabar ką tik išaušo.

– Tai aš čia prabuvau visą naktį? – išsigando Barnabašas. Man reikia pas mamą! – sušuko ir šoko iš lovos. Staiga suštojo ir tarsį atsiprašydamas pridūrė: – Ne todėl, kad nenorėčiau su jumis pasilikti, bet mama dėl manęs pergyvens. Tikriausiai ji vėl mane bars.

– Tuomet turime važiuoti, – sutiko vyras. Bet pirma man dar pasakyk, kur gyveni ir kuo tu vardu. Vakar aš norėjau tavęs paklausti, bet užmigai anksčiau, nei aš suspėjau.

– Esu Barnabašas ir gyvenu Bouchalove. Tai netoli tos vietos, kur jus vakar užpuolė plėšikai. O jūs kuo vardu?

– Marekas, – pasakė vyras ir pradėjo ruoštis kelionei.

– Jūs esate kunigaikščio būrio riteris? – klausinėjo Barnabašas.

– Taip. Tarnauju kunigaikščiui Damjanui ir vykdu nurodymus, kuriuos man duoda jis arba mūsų vadas. Saugome kelius, lydime kai kuriuos karavanus ir šiaip darome daug ką, – patraukė pečiais Marekas. – Tu čia minutėlę palauk, aš užeisiu į virtuvę paimti ko nors užkąsti ir išvyksime.

Po pusvalandžio jie jau paliko pilį. Bet šį kartą nejo jo viename balne, nes Marekas iš arklidžių išvedė antrą žirgą. Barnabašas paėmė už vadžių, bandydamas paslėpti netikrumą. Juk namuose jie neturėjo arklio, jo neturėjo ir joks kitas kaimynas Bouchalove. Tik tėtis visada sugrįždavo su kokiu nors kroviniu arkliu ir, kadangi namuose buvo senas balnas, kartais leisdavo Barnabašui pajoti.

Marekas greitai pastebėjo, jog Barnabašas sunkiai suvaldo žirgą ir vargiai aną įtikina padaryti tai, ko iš jo norima, todėl nepastebimai sulėtino jojimo tempą, kad berniukas galų gale vėl nenukristų ir nesusižeistų galvos dar kartą.

– Kai sakei, kad norėtum pasilikti pilyje, ar rimtai taip galvojai? – paklausė jo.

Barnabašas nušėbęs į jį atsisuko ir dėl to vos neprarado pusiausvyros.

– Žinoma, kad taip! Manote, kad tai būtų kaip nors įmanoma? – atsakė susijaudinęs.

– Tikrai įmanoma, – nsišypsojo Marekas. Aš ieškau apsukraus vaikinio, kuris būtų mano pažu.

– O ką turėčiau mokėti? – paklausė Barnabašas atsargiai. Pasiūlymas atrodė puikus, tačiau nenorėjo pono Mareko nuvilti.

– Tu rūpintumeisi mano žirgu, valytum mano ginklus, padėtum apsivilkti šarvus, lydėtum mane į kai kurias keliones ir panašiai. Atsilygindamas aš parūpinčiau maisto, drabužių, turėtum kur miegoti, ir išmokyčiau tave to, ką pats moku. Su kitais berniukais mokytumeis kovoti įvairiais ginklais, o kai paaugsi ir įrodysi, kad jau moki su jais elgtis, tapsi ginklanešiu. Ir kas žino, gal vieną dieną tu galėtum tapti riteriu... Tačiau turėtum parodyti save ne tik kovoje, bet ir įrodyti savo charakteriu, kad esi riteris. Kad esi sąžiningas, teisingas, atsakingas, drąsus ir panašiai. Taigi, ką apie tai manai?

– Aš sutikčiau su dideliu džiaugsmu! – nušvito Barnabašas. – Bet nežinau, ką pasakys mano mama.

– Tuomet turėsime jos apie tai paklausti, – nusišypsojo Marekas ir truputį trūktelėjo vadžias, kadangi jiems bekalbant, žirgai patys sulėtino tempą ir jau beveik ėjo žingine.

Į Bouchalovą jie atjojo netrukus po pusiaudienio. Kai tik Barnabašas pamatė savo mamą, suprato, kad ji pyksta.

– Kur tu buvai?! – suriko, kai tik jie nulipo nuo žirgų ir pririšo juos prie medžių. Ji kaip tik dairėsi pro langą, ir kai pastebėjo savo sūnų, tuoj išbėgo iš namuko. – Visą naktį mes visi tavęs ieškome, net akių nesumerkėme, o tu kažkur vadaloji ant žirgo? Ar išvis supranti, kaip aš dėl tavęs pergyvenau?

Barnabašas stovėjo, nedrįsdamas nė prasižioti. Matė, kad mama ant jo pyksta tik dėl to, kad iš tiesų labai jaudinosi, kai nuo vakar vakaro jis nepasirodė, todėl nenorėjo jai prieštarauti. Be to, jis matė, kad nemačiomis iš toliau juos stebi ir kaimynai dvynukai. Iš pradžių abu broliai apstulbę žiūrėjo, kaip Barnabašas atjoja ant

žirgo, lyg koks riteris, bet po to, kai mama pradėjo jį auklėti, jų lūpas iškreipė pajuokos šypsena.

– Ponia Judita, nepykite taip ant jo, – įsiterpė Marekas taikiai. – Barnabašas pasielgė narsiai ir išsaugojo mūsų gyvybes.

Barnabašas žinojo, kad su tuo gyvybės išsaugojimu nebuvo visiškai taip, kaip Marekas pasakė, bet nusprendė geriau nesikišti.

Mama pasimetusi pažiūrėjo į riterį ir minutėlei nutilo. Sunku pasakyti, ar ją labiausiai nustebino pagyrimo žodžiai jos sūnui, ar tai, kad visiškai svetimas vyras žinojo jos vardą.

– Jei mus pakviesite vidun, mes viską jums paaiškinsime, – pridūrė dar Marekas, subtiliai duodamas suprasti, kad į juos žiūri visas kaimelis.

Barnabašo mama truputį susigėdusi apsidairė, ir supratusi, kad riteris teisus, linktelėjo galva ir paliepė sūnui:

– Veskis jį vidun. Aš dar turiu padėkoti kitiems už tai, kad jie kartu su manimi ieškojo tavęs aplinkiniuose miškuose.

Barnabašas vėl susigėdo ir greitai nusivedė Mareką į namą.

Namelis, kuriame jie gyveno, buvo gana nedidelis. Įėjimo durys vedė tiesiai į patalpą, kur jie ruošdavo valgį bei dirbdavo, o kampe dar buvo siaura Barnabašo ir jo sesutės lova. Tėvai turėjo atskirą miegamąjį, į kurį vedė durys kairėje.

– Aš žinojau, kad tu nedingai! – apsidžiaugė Zuzanėlė, kai tik Barnabašas su Mareku įėjo vidun. Ji sėdėjo ant lovos ir žaidė su kažkokiu gyvūnu, išdrožtu iš tamšaus medžio.

– Čia yra mano sesuo Zuzanėlė, – pristatė ją Barnabašas.

– Labas, Zuzanėle. Turi šaunų žaisliuką, kas tai yra?

– Tai yra nosiaragis! – rimtai atsakė mergytė.

– Kas gi tai yra? – nusijuokė Marekas.

– Nosiaragis! – pakartojo Zuzanėlė.

– Bet gi ne, tu visuomet painioji! Tai yra ragano-sis! – pataisė ją Barnabašas ir papurtė galvą. – Tėtis atvežė jį užpraeitą kartą. Sakė, kad tokį žvėrį matė savo akimis ir iš tikrųjų jis yra didesnis už mešką! Tai turbūt kažkur toli, kadangi tąkart jis buvo išvykęs pusantrų metų, – paaiškino Marekui.

Sesutė susimąščiusi pažiūrėjo į žaisliuką, lyg matytų jį pirmą kartą, bet po to patraukė pečiais ir nušprendė, kad brolis tikriausiai pats supainiojo ir kad tai, ką ji laiko rankose, iš tikrųjų yra nosiaragis.

– Tad prašom prie stalo, – pasigirdo nuo durų, kai įėjo Barnabašo mama. Vėl griežtai pažiūrėjo į sūnų ir paklausė: – O kas gi tau nutiko, kad turi tvarstį ant galvos?

Marekas atsiliepė greičiau, negu Barnabašas spėjo ką nors pasakyti, ir papasakojo, kaip vakar viskas buvo. Po to atsiprašė, kad nenusiuntė žinutės, bet juk nežinojo kur, todėl nutarė kuo greičiau vykti į Sparkovą, kur gyvena geriausia jam žinoma slaugytoja.

Ponia Judita jo išklusė tylomis, ir nors jos antakiai vis dar buvo suraukti, jau buvo matyti, kad jos pyktis palaipsniui slūgsta. Pagaliau Marekui padėjo ir pasakė, kad tiesiog džiaugiasi, jog viskas gerai baigėsi. Bet į Barnabašą net nepažvelgė.

– Gal ko nors užvalgytumėt? – paklausė pagaliau. – Bet turiu tik sriubos, likusios nuo vakar. Šiandien turėjau visiškai kitokių rūpesčių nei valgio gaminimas.

Marekas pasiūlymą priėmė su džiaugsmu. Bijojo, kad dabar dar netinkamas laikas Barnabašo mamai papasakoti apie savo sumanymą, ir džiaugėsi, kad jam nereikia tuoj pat apie tai kalbėti.

Pietus valgė tylėdami. Zuzanėlė kletą kartų bandė riterio ko nors paklausti, bet mama vis ją subardavo, kad nutiltų.

Tik po to, kai pavalgė, Marekas išsakė savo prašymą.

– Turiu jums vieną pasiūlymą, – pasakė. – Esu kunigaikščio Damjano riteris. Jau tris mėnesius bandau susirašti tinkamą vaikną, kuris būtų mano pažu. Barnabašas man labai patinka ir būčiau laimingas, jei tai būtų jis. Ką apie tai manote? Pažadų, kad juo rūpinčiausi.

Barnabašas iš įtampos net nekvėpavo. Akimis sekė mamą ir bijojo, kad iš jos lūpų išgirs įvairiausių prieštaramų. Todėl labai nuštebo, kai galiausiai mama visai ramiu tonu paklausė:

– Ar tu norėtum?

– Taip! – šūktelėjo jis džiaugsmingai. Net negalėjo patikėti tuo, kad mama buvo pasiruošusi tai apsvarstyti.

– Tuomet gerai, – sutiko ji po ilgos tylos pertraukėlės ir Barnabašas vos tvardėsi, kad iš džiaugsmo nesuriktų. – Šiaip ar taip ir toliau krėstum išdaigas. Aš viena tavęs nesužiūrėčiau, taigi džiaugsiuos, kad bus kas tave prižiūri. Bet turi man pažadėti vieną dalyką!

– Kokį? – sunerimo Barnabašas.

– Kad be išlygų klausysi pono Mareko ir nepadarysi man gėdos, aišku?

– Aišku! – šūktelėjo Barnabašas ir džiaugsmingai ją apkabino. Tai mamą sušvelnino, ji jam pagaliau nusišypsojo ir paglostė plaukus.

Tada mama atsisėjo ir pradėjo pakuoti visus turimus Barnabašo drabužius.

– Tik nežinau, kiek jam jų užteks, nes auga kaip ant mielių. Ir visada juos suplėšo miške, – skundėsi ji Marekui. Tada nuėjo į miegamąjį ir po kelių minučių grįžo su kapšeliu pinigų.

– Ne, nereikia! – tuoj pat paprieštaravo Marekas, ištiesdamas priešais save delną štatmenai. – Barnabašas dabar tarnauja man, todėl aš jį viskuo aprūpinsiu. Tai mano pareiga.

– Tiesiog paimkite ir pasirūpinkite juo, – nepasidavė ponija Judita. – Gal mūsų namelis ir nedidelis, bet nesame visiškai vargšai. Dažną kartą vyras grįžta su geru uždarbiu. Pasidėkite ir panaudokite, jei Barnabašui ko nors prireiktų, ko dar savo darbu neužsidirbo.

Marekas dar kurį laiką špyriojosi, bet pagaliau piniginę paėmė ir pažadėjo ją atidžiai saugoti.

– Tad rūpinkis savimi. Ir pažadėk, kad atvyksi manęs aplankyti, kai ponui Marekui tavęs nereikės! – atsisveikino mama su Barnabašu ir, kai jį apkabino, jam už nugaros paslapčia rankove nusibraukė ašaras.

– Pažadu! – sušuko Barnabašas, bet tuoj linksmai pažiūrėjo į Mareką ir kartu su juo išėjo iš namo.

II.

Maudynės per prievartą

Visą kelią atgal į pilį Barnabašas šypsojosi iki ausų. Negalėjo susilaikyti; staiga jį užplūdo toks stiprus laimės jausmas, net negalėjo suprasti iš kur jis atsirado. Dar niekada gyvenime jis nepatyrė tokio džiaugsmo, kaip dabar. Jam norėjosi krykštauti, šokti, triumfuoti... Gal pagaliau taip būtų ir padaręs, jei žirgas, ant kurio jis jojo, nebūtų bandęs pasinaudoti kiekviena proga iškristi kokią nors išdaigą, kai tik Barnabašas neskyrė jam pakankamai dėmesio – mieliausiai jis būtų nemačiomis išmetęs raitelį iš balno.

Tuo tarpu iš už medžių staiga pasirodė Sparkovo bokštai. Kas dar šįryt galėtų pasakyti, kad jis vėl sugrįš šiandien čia, ir šįkart jau kaip į savo naujuosius namus!

Nepaisant to džiaugsmo ir pasitenkinimo, Barnabašo veidu visgi šmėkstelėjo ir nerimaštis šešėlis. Jis suprato, kad dabar jam reikės iš visų jėgų stengtis kuo geriau atlikti savo pareigas, nes jei ponas Marekas nebus juo patenkintas, tikrai išsiųs namo.

Papilį, kitaip tariant kaimus, išsidėsčiusius kalvos papėdėje po Sparkovu, jie prajojo nesuštodami. Nors Barnabašas ir stengėsi įsižiūrėti į čia vyraujančią šurmulį (kalvis priešais savo dirbtuves kaip tik kaustė nekantriai trypčiojančią kumelę, trys berniukai tarp namų ant dulkėto kelio fechtavo pagaliais, be to, kelkraštyje dar šūkavo kažkoks pirklys, girdamas prekes, išdėliotas jo vežime), bet kadangi pirmiausia turėjo pasirū-

pinti, kad jo žirgas to šurmilio neišsigaštų, nelabai ką tepamatė.

Iš pagrindinio kelio jie pasuko į kelią, vedantį aukštyn į pilį, ir maždaug dešimčiai minučių juos vėl apgaubė miško prieblanda. Kai išjojo iš miško, atsidūrė jau ant kalvos ir priešais juos buvo Sparkovas visa savo didybe.

– Pagrindiniai vartai visada nakčiai uždaromi. Turėtų nutikti kažkas ypač svarbaus, kad sargybiniai įleistų tave vidun arba išleistų lauk. Todėl visada sugrįžk laiku, – pastebėjo Marekas ir Barnabašas supratingai linktelėjo galva.

Po to plačiai išplėstom akim stebėjo viską, kas pasitaikė jo kelyje. Kai jie skubiai išvyko ryte, jis galvojo tik apie tai, kaip kuo greičiau grįžti namo, kad mama dėl jo nesijaudintų. Bet dabar jis turėjo pakankamai laiko viską apžiūrėti. Tiesiai už pakeliamų tiltų, pakabintų ant tvirtų grandinių, stovėjo didžiulis kvadratinis bokštas su masyviais pagrindiniais vartais. Ant priekinės bokšto sienos plevėsavo dvi pailgos žalios vėliavos su išsiuvinėtais rudais elniais (Elnių Lygumų emblema), o šiek tiek įstrižai virš jų – du akmeniniai varlių galvų pavidalo latakai. Kadangi dabar buvo sausa, vanduo iš jų netekėjo, todėl varlės plačiai išsižiojusios tiesiog stebėilijo į apylinkes.

Kai jie jau buvo pakeliamojo tilto viduryje, Barnabašas pastebėjo, kad prie pagrindinių vartų stovi du ginkluoti vyrai, kurie į juos atidžiai žiūri. Nuo tų žvilgsnių jam šiek tiek perdžiuvo gerklė, bet Marekas prajojo pro juos nekreipdamas jokio dėmesio, ir netrukus jie atsidūrė mažame kieme už įėjimo vartų. Jis buvo apsuptas aukštų sienų ir jame, išskyrus keleto statinių,

akmeninio kubilo lietaus vandeniui ir medinių kopėčių, kuriomis pilies gynėjai lipdavo į galerijas, beveik nieko nebuvo.

Tačiau kitame kieme, kurį jie pasiekė praėję po kitu bokštu, buvo į ką pažiūrėti. Jis buvo daug didesnis ir gana triukšmingas.

– Štai ten yra sargybos pastatas, kuriame gyvena kareiviai iš pilies garnizono, – parodė Marekas į akmeninį pastatą dešinėje. Jis buvo greta tvirtovės sienų, ir jei neturėtų žemų lauko durų kampe ir mažų langelių šen bei ten, Barnabašas net nebūtų supratęs, jog tai yra atskiras pastatas o ne tvirtovinės sienos dalis.

– Kodėl jūs taip pat čia negyvenate? Man sakėte, kad priklausote kunigaikščio palydai, – paklausė jis, kai jie du prajojo pro sargybos pastatą, ten neužsukdami.

– Čia gyvena tie, kurie saugo pilį, – paaiškino Marekas. – Jie pakaitomis saugo vartus, sienas ir bokštus, taip pat budi persėpėjimo bokštuose.

– Persėpėjimo bokštuose?

– Tai tokie bokštai ant kalvų aplink pilį. Vėliau aš tau parodysiu. Kunigaikštis liepė juos pastatyti, kad galėtume pamatyti priešą, kai jis dar nebus per arti Sparkovo. Jei bokšte vienas iš sargybinių iš tolo pamatys mūsų link žygiuojančią priešo kariuomenę, jis uždegs ugnį, o kiti pilyje ją pamatę tuoj pat paskelbs apie pavojų.

– O jūs pilies neginate? – paklausė Barnabašas truputį nusivylęs.

– Žinoma, kad taip, – nusišypsojo Marekas. – Kai esu čia pilyje arba netoliese – būtinai. Nebent būčiau kur nors išvykęs ir nežinočiau apie iškilusį pavojų, tik tokiu atveju neatskubėčiau į pagalbą tučtuojau.

Besikalbėdami jie pasiekė aukščiausią pilies dalį. Ją sudarė stačiakampis kiemas, kurio priekyje stovėjo dideli trijų aukštų rūmai, kunigaikščio buveinė. Jau brėško vakaras ir pro pagrindines rūmų duris išėjo žmogus su uždegtu deglu. Vaikščiodamas po visą kiemą palaipsniui uždeginėjo juo visus fakelus, kurie įvairiose vietose buvo įkišti į laikiklius ant sienų.

Tuo tarpu Marekas ir Barnabašas nuvedė arklius į arklides. Jos buvo dešiniajame kampe, ir ten tilpo mažiausiai trisdešimt keturkojų. Tačiau daugiau nei pusė gardų tuo metu buvo tušti, be vandens kibiro ir šieno kupetos juose nieko daugiau nebuvo.

– Kunigaikštis Damjanas ir jo palyda yra išvykę, – pasakė Marekas, tarsi būtų supratęs, kodėl Barnabašas dairosi aplink.

Žirgus iš jų priėmė mažas, liesas vyriškis, abejinga veido išraiška. Marekas jam padėjo ir nusivedė Barnabašą prie dviaukščio pastato, besiribojančio su dešiniąja kiemo puse, durų. Praėjusią naktį Barnabašas praleido būtent ten.

Jie užlipo siaurais laiptais į antrame aukšte esantį koridorių, ir Barnabašas tuoj pat nuskubėjo prie vieno iš mažų langų ir pažvelgė į lauką. Jis pamatė įvairiomis spalvomis raibuliuojantį dangų, kuriuo plaukė keli besileidžiančios saulės apšviesti debesys, o tiesiai prieš akis buvo žalios medžių viršūnės, ošiančios lengvame vėjelyje.

Marekas taip pat sustojo Barnabašui už nugaros ir tyliai nusišypsojo.

– Jei kas nors pamėgintų tvirtovę užpulti iš šitos pusės, mes ją galėtumėm ginti tiesiog iš čia, – pasakė ir uždėjo ranką ant berniuko peties, kviesdamas pažiūrėti žemyn.

Barnabašas tuomet pasistiebė ir atsargiai pabandė persisverti per langą. Tiesiai po rūmais buvo stati siena apie trisdešimt, o gal net daugiau, sieksnių aukščio.

– Argi kas nors galėtų užlipti iki pat čia? – sušuko nustebęs Barnabašas, kai tik atsitiesė.

– Nustebtum sužinojęs, ką kartais bando padaryti užkariautojai, – linksmi nusijuokė Marekas. – Eime, – tarė jis ir nuėjo koridoriu.

Dešinėje buvo daug durų, ir Barnabašas galėjo tik spėti, kad visos jos veda į nedidelius butus, panašius į pono Mareko.

– Mūsų durys yra ketvirtos nuo laiptų, – pastebėjo riteris, sustojęs prie vienu. – Jas dar atpažinsi pagal tamšią dėmelę medienos rašte čia, prie rankenos.

Nuo ryto kambaryje niekas nepasikeitė. Net antklodė liko numešta toje lovos pusėje, kur Barnabašas ją nušpyrė pabudęs ir supratęs, kad turi skubėti namo.

– Išpakuok savo daiktus, aš tuo tarpu eisiu parūpinti ko nors pavalgyti, – pasakė Marekas.

– Ar neturėčiau eiti aš? Tai dabar bus mano darbas, ar ne? – iškart pasiūlė Barnabašas.

– Šiandien tu dar čia apsiprask, rytoj pradėsime, – šyptelėjo Marekas ir išėjo.

Barnabašas numetė kelionmaišį ant lovos ir smalsiai apsižvalgė. Tačiau ryte jis jau šiek tiek buvo apžiūrėjęs savo kambario dalį, todėl atsargiai nuėjo link Mareko lovos. Be didžiulės skrynios prie galvagalio, jį ypač sudomino įvairios šarvų dalys, iškabintos ant kablių ir kaiščių ant sienos, esančios greta koridoriaus. Pamatęs juos, Barnabašas patyrė keistą jausmą – rankos staiga tarsi pačios siekė kirasos. Koks būtų jausmas ją užsidėjus? Jis jau palietė plokštę, bet staiga susiprato, nu-

leido rankas ir papurtė galvą. Ot jam kliūtų, jei ponas Marekas dabar būtų grįžęs ir pamatęs, kad Barnabašas čiupinėja jo daiktus!

Todėl berniukas tuoj nutraukė žvalgybinę ekspediciją ir grįžo prie savo lovos. Jis išsitraukė savo daiktus iš kelionmaišio, bet nežinojo, kur juos padėti, todėl sukrovė ant lovos.

Po keleto minučių Marekas pasirodė duryse. Ant didelio medinio padėklo atnešė kažką, kas kvepėjo dar gardžiau nei Barnabašo mamos paruošta vakarienė (o ji kvepėdavo neapsakomai!) ir padėjo ant štaliuko prie lango.

– Tai mums siunčia ponia Malamousova. Prašom, – pasakė ir pats paėmė vieną skaniai atrodantį paplotėlį, o prie to dar gabalą mėsos.

Barnabašo nereikėjo ilgai įkalbinėti. Čiupo artimiausią paplotėlį ir su pasigardžiovimu atsikando. Kadangi maistas ne tik maloniai kvepėjo, bet ir buvo labai gardus, jis ėmė dar ir dar, kol lėkštė ištuštėjo.

Likusią vakaro dalį jie su Mareku šiaip kalbėjosi. Teisingiau pasakius, Marekas su susidomėjimu klausinėjo apie įvairius dalykus, o Barnabašas pasakojo kuo verčiasi jo tėtis, kaip buvo, kai gimė jo sesutė Zuzanėlė, o taip pat, kaip vieną kartą visur, kur tik įmanoma, ieškojo karvės, kai pakeliui iš ganyklos toji nuo jo pabėgo.

Jie atsigulė gana vėlai. Naktį Barnabašas sapnavo labai painius sapnus, kuriuose kažkas norėjo jį užpulti, o jis bandė pabėgti. Ir kiekvieną kartą, kai jis manydavo, kad pagaliau pabėgo, atsirasdavo vėl koks nors persekiotojas, ir jam vėl tekdavo bėgti.

Todėl nubudęs ryte jis pajuto palengvėjimą. Iškvėpdamas paleido visą nerimąstį ir atsisėdo ant lovos kraš-

to. Jam atrodė, kad jis ne tik prabudo iš sapno, bet ir pabudo naujam gyvenimui. Tai, kas jam vakar atrodė neįtikėtina, šiandien tapo realybe – jis buvo riterio pažas kunigaikščio pilyje!

Marekas atsikėlė netrukus po Barnabašo ir jie kartu suvalgė duonos gabalą, kuri riteris iš kažkur ištraukė. Tada Barnabašas turėjo apsirengti, o Marekas apžiūrėjo jį nuo galvos iki kojų.

– Na, – pagaliau tarė, – drabužiai tavo vis dar geri, tik ką nors turime daryti su batais, – pasakė jis, rodydamas į Barnabašo batus, kurie dėl nuolatinio klaidžiojimo po mišką buvo visi subraižyti, o vieno bato smaigalys buvo tiek perdilęs, kad iš jo kyšojo nykštys.

Marekas nuėmė tamsų žiedą nuo savo kairės rankos ir padavė berniukui.

– Nueisi į vidurinį kiemą, ten, kur stovi sargybos pastatas, – paliepė jis. – Šalia jo, kampe, ponas Rachotilas turi dirbtuves. Jis pagamins iš odos viską, ko paprašysi. Parodyk jam šį žiedą ir pasakyk, kad esi mano naujasis pažas, ir kad atsiunčiau tave naujų batų. Pasakyk jam taip pat, kad man patinka, kai daiktai tarnauja ilgą laiką, gerai?

Barnabašas linktelėjo ir ketino išeiti, bet riteris jį dar suturėjo. Jis palietė berniuko galvą ir pasuko taip, kad pamatytų pakaušį.

– Po to užėik pas ponią Elžbietą, paprašyk kokio tepalo, – pridūrė jis, apžiūrėdamas vietą, kuri primins Barnabašui apie susitikimą su plėšikais. Tada nusivedė berniuką prie lango ir parodė į priešingą kiemo dalį. Ją ribojo pailgas paštatas, panašus į tą, kuriame tuo metu buvo jie patys. Didžiausias skirtumas buvo tas, kad vietoje koridoriaus, išilgai paštato lauke buvo medinė

galerija, iš kurios buvo galima patekti į aukščiau esančius kambarius.

– Ponios Elžbietos parduotuvė dešinėje. Tereikia eiti pagal kvapą, nesuklysi, – šypsojosi Marekas. Bet tada jo žvilgsnis nukrypo į kalvį, kažką kalantį ant priekalo po galerija, ir jo šypseną pakeitė niūri išraiška. Tačiau Barnabašas nemanė, kad dėl to yra kaltas kalvis – jis jautė, kad išvydęs kalvį Marekas prisiminė kažką, kas jį neramina.

Kadangi Barnabašas nenorėjo klausinėti riterio apie asmeninius reikalus, ėmėsi vykdyti savo pirmąsias užduotis. Pakeliui į sargybos pastatą Barnabašas sutiko daug žmonių. Jis tarsi laukė, kad bent vienas iš jų ims klausinėti, ko jis čia ieškąs, bet atrodė, kad niekas nekreipia į jį jokio dėmesio.

Tik vieną kartą pastebėjo, kad jį stebi vaikinukas išsitaršiusiais rusvais plaukais, kuris galėjo būti maždaug dvejais metais vyresnis už jį patį. Jis stovėjo nugara į sieną ir tingiai kramtė ilgą žolės stiebą. Dėvėjo žalią apsiaustą su išsiuvinėtu elniu, kuris iš tiesų buvo gana panašus į tą, kurį dėvėjo Marekas, ir netgi turėjo dėklą su mažu kardu, pritvirtintu prie diržo.

– Labas, – linksmai pasisveikino Barnabašas, kai jų žvilgsniai susitiko.

Tačiau kitas berniukas atrodė taip, lyg būtų šiek tiek įsižeidęs, ir tik po kurio laiko piktokai mestelėjo: „Labas“.

Barnabašas apstulbo. Jis svarstė, ar nepadare ko nors, ko nederėtų, ir vienintelis dalykas, kuris jam atėjo į galvą, buvo tai, kad vaikiną jau užima svarbias pareigas ir nėra įpratęs bičiuliautis su paprastais pažais.

Tačiau po kurio laiko tas mintis išmetė iš galvos. Jis priėjo sargybos pastatą, šalia kurio stovėjo nedidelė

paštogė. Po ja ant plačios kaladės sėdėjo baltaplaukis vyras ir rūpestingai siuvo, sujungdamas du odos gabalus.

Barnabašas pasisveikino, paaiškino, kas jis toks, ir parodė Mareko žiedą. Vyras atidžiai jį apžiūrėjo (matė blogai, todėl turėjo pakelti žiedą beveik prie pat akių), ir įsitikinęs, kad šis tikras, jį gražino, padėjo nebaigtą siūti kelionmaišį ir atsistojo.

– Taip pat man liepta pasakyti, jog ponui Marekui patinka, kai daiktai ilgai tarnauja, – tarė Barnabašas, tikėdamasis, kad jis teisingai prisimena.

– Ak, ilgai tarnauja? – nusijuokė ponas Rachotilas, ir jo veidas nebeatrodė toks griežtas. – Tuomet turime kažką tinkamo surašti, – pridūrė jis, rausdamasis tarp įvairių odos gabalų, kuriuos buvo išsidėliojęs visur aplink save.

– Na, šita gali būti tinkama, – pagaliau tarė, ištiesęs tamsią, rausvo atspalvio odą ant vieno iš mažesnių rąstų ir paragino Barnabašą uždėti ant jos pėdą. Tuomet pradėjo įvairiais būdais lankstyti odą aplink koją, peiliu darydamas nedideles žymas.

– Vis dar augi, ar ne? – ištarė Rachotilas, bet tai neatrodė kaip klausimas, tai veikiau buvo teiginys, į kurį jis net nelaukė atsakymo. – Tuomet pasiūsiu tau šiek tiek didesnius, kad po pusmečio nereikėtų vėl čia ateiti.

Barnabašas turėjo ant rąsto uždėti dar ir kitą koją ir tik tuomet, kai viskas buvo išmatuota ir dar kartą patikrinta, senukas leido jam eiti.

– Pasakyk ponui Marekui, kad atsiūsiu jam žinią, kai baigsiu, – paliepė jis.

– Būtinai! – atsakė Barnabašas ir nuėjo atgal į viršutinį kiemą.

Berniukas žaliu apsiaustu nebestovėjo prie sienos, jo nebuvo matyti ir niekur kitur. Iš tiesų Barnabašas dėl to šiek tiek apsidžiaugė, mat nežinojo, ką turėtų daryti, jei susitiktų su juo antrą kartą.

Kai po kelių minučių praėjo paskutinius vartus, nepasuko kaip įprastai į dešinę, bet nuėjo link plačių medinių laiptų, vedančių į galerijos prieangį kairėje. Užlipo jais į viršų, o paskui nužingsniavo galerija pagrindinių rūmų link. Ponia Elžbietos parduotuvėlė buvo beveik pačiame gale, tačiau, kaip ir sakė Marekas, svaiginantį žolelių kvapą buvo galima užuošti daug anksčiau.

Barnabašas žvilgtelėjo pro atidarytas duris. Jis pamatė priešais save mažą kambarėlį, taip prigrūstą įvairių dalykų, kad atrodė stebuklas, jog jie čia sutilpo. Visos sienos buvo nukabinėtos daugybe kabyklų ir lentynų, dar kitos lentynos ir strypai su kabliukais kabėjo ant grandinių, pritvirtintų ant lubų, ir visur buvo labai daug įvairių maišelių, džiovintų žolelių ryšulėlių, visokių formų ir dydžių butelių, ir dar daug visko, kas gali praversti visokeriopų ligų gydymui.

Už prekystalio, ant kurio stovėjo didelės svarstyklės su dviem lėkštėmis, nugara į Barnabšą stovėjo moteris, vilkinti žydrą suknelę. Jos šviesūs plaukai buvo susegti medine smeige su odine sągtimi ir supinti į pynę, siekiančią nugaros vidurio.

Barnabašas tyliai pasibeldė į durų štaktą ir įėjo. Moteris atsisuko į jį, ir vos pažvelgusi, laimingai nusišypsojo:

– Nagi! Kas atėjo! Eikš, parodyk, kaip atrodo tavo galva!

– Jūs esate ponia, kuri užvakar mane gydė! – sušuko Barnabašas. Jis nebūtų supainiojęs šio balso su jokia kitu.

– Taip. Aš vardu Elžbieta. Taigi, pasirodyk, vakar nuo manęs pabėgai, nesėjau tavęs apžiūrėti.

– Aš turėjau keliauti pas mamą, ji baisiai dėl manęs nerimavo, – nedrąsiai ištarė Barnabašas ir paraudo. Jis šiek tiek drovėjosi – nenorėjo sudaryti išpūdžio, kad negali išsiversti be mamos.

– Aš visai nesištebiu, – pasakė Elžbieta. – O kaip tu grįžai?

Taigi, kol ponia Elžbieta apžiūrėjo galvą, Barnabašas jai papasakojo, kaip jis tapo Mareko pažu.

– Tada sėsk čia ir palauk minutėlę, – paliepė ji, rodydama į mažą sėdynę kambario kampe. – Padarysiu tau tepalą, bet pirmiausia turiu šį bei tą užbaigti.

Taigi Barnabašas atsisėdo ir klusniai laukė. Paslapčia jis stebėjo, kaip ponia Elžbieta grūstuvėje trintuvu kažką sutrina, po to iškrato į ištirpusius taukus ir maišo virš mažos liepsnelės.

Kartais kažkas įeidavo į jos parduotuvę. Vienai senai moteriškei į mažą buteliuką ji įpylė geltonai žalios spalvos skysčio ir liepė jį ryte ir vakare įsitrinti, o maždaug trylikos metų mergaitei, kuri įėjusi tarė: „Kaip visada, ir vėl jau baigėsi!“, padavė maišiuką džiovintų žolelių mišinio.

– Štai, – pagaliau pasakė ir padavė sumaišytą tepalą Barnabašui.

Barnabašas padėkojo ir buvo bešeinąs, kai pro duris įžengė stambus vyras tamsiai rudais plaukais ir kampuotesniu veidu. Jis dėvėjo lengvus žiedinius šarvus ir žalią riterio apsiaustą.

– Taigi, išvykštame! Turėtume grįžti po savaitės, – sududeno išraiškingu bosu.

– Rūpinkis savimi, – atsakė Elžbieta ir apėjo prekystalį, norėdama paglostyti jam skruostą. – Žiūrėk, kas

čia, – šypsodamasi tarė ji ir linktelėjo galva į Barnabašo pusę; šis stengėsi jiems netrukdyti, bet tokioje mažoje erdvėje neturėjo kaip pasitraukti ko nors neužkliudamas. – Marekas priėmė jį pas save.

– Mat kaip! – sušuko vyras ir paglostė ranka savo išraiškingos formos smakrą. Nors Barnabašas nesuprato kodėl, bet atrodė, kad jis apsidžiaugė.

– Tu tikriausiai manęs neprisimeni, ar ne? – sumojo vyras, pastebėjęs, koks sutrikęs atrodo Barnabašas. – Aš Petras, jokiau su Mareku, kai mus užvakar užpuolė, – paaiškino jis. Bet po to jis dar kartą paėmė Elžbietos ranką, atsisveikino ir nuėjo – matyt turėjo užduotį.

Barnabašas grįžo į Mareko butą. Riteris tebebuvo ten. Jis sėdėjo prie stalo po langu, stovinčio arčiau jo lovos, ir žąsies plunksna rašė kažką ant pergamento ritinio. Jis liepė Barnabašui nė akimirkos netrukdyti, todėl berniukas priėjo prie kito lango ir ėmė smalsiai stebėti, kas vyksta kieme.

Kad ir buvo į ką pažiūrėti! Nė akimirkai priešais rūmus esanti teritorija nebūdavo tuščia. Visada kažkas ėjo šen ar ten, nešė daiktus į vidų ar į lauką, kartais kas nors eidavo į arklides arklių, o po to kažkur išjodavo... Barnabašas į visa tai žiūrėjo plačiai išplėstomis akimis ir vis dar stebėjosi, kad čia, pilyje, tiek daug žmonių.

Ir staiga jis pamatė berniuką žaliu apsiaustu, kuris ryte taip niūriai į jį vypsojo. Šis išdidžiai vaikštinėjo po kiemą, o pasiekęs jo vidurį staiga pakeitė kryptį. Prie atramos, laikančios priešingo paštato galeriją, jis pamatė vyrą didžiuliu pilvu ir priėjo prie jo.

Vyras ir vaikas kalbėjosi tarpusavyje. Berniukas kažką pasakė, o vyras nusišypsojo ir patenkintas paglostė savo ūsus. Tada pats pradėjo kalbėti, bet kalvis vis dar

plakė kūju netoli jų, tad Barnabašas nesuprato nė vieno žodžio.

– Na, baigta, – tarė Marekas, padėjęs plunksną ir atsikėlęs nuo kėdės.

Barnabašas atsigrėžė į jį ir supratęs, kad daugiau netrukdyt, iškart paklausė:

– Kas yra šis berniukas? Aš jį sutikau ryte.

Marekas pažvelgė pro langą ir šiek tiek kilstelėjo antakius.

– Tai Joštas, vietinio kašteliono sūnus. Jis yra kunigaikščio pažas, todėl gali nešioti jo spalvas. Tačiau dabar jis laisvas, nes kunigaikštis išvyko, o Jošto šį kartą su savimi nepaėmė. O tas žmogus, su kuriuo jis kalba, yra kaštelionas Vilimekas, jo tėvas. Jis yra atsakingas už visą pilį. Su juo būk atsargus. Jis visada kažkuo nepatenkintas ir mėgsta visiems parodyti, kad čia, pilyje, yra didelis ponas. Taigi, geriau venk bereikalingų rūpesčių.

Kai Barnabašas linktelėjo, Marekas nusigrėžė nuo lango ir dalykiškesniu tonu tęsė:

– Kadangi tavimi jau pasirūpinome, dabar turiu tau darbo. Nueik į arklidę ir paprašyk mano balno. Jį reikia išvalyti, taip pat patikrinti, ar diržai dar niekur nesusedė. Kai baigsi, apžiūrėk ir pakinktus, ar nereikia jų taisyti. Šepetį ir visa kita tau duos arklidėse.

Tad Barnabašas nuėjo į arklidę. Pirmiausia ten sutiko vyrą sugižusią veido išraišką, kuris šake į gardą mėtė šviežų kraiką. Kai jo paklausė apie Mareko balną, vyras neaiškiai burbtelėjo, neva dabar neturįs laiko, ir toliau dirbo. Barnabašas stovėjo kiek sutrikęs ir nežinojo, ką jam daryti.

– Aš tau parodysiu. Tu čia naujokas, ar ne? – netikėtai pasigirdo šalia jo. Tai kitas vyras, kurį Barnabašas

jau buvo matęs anksčiau, priėjo prie jo – tas pats, kuris vakar priėmė iš jų arklius, kai jie grįžo iš Bouchalovo.

– Taip, dabar dirbsiu pas poną Mareką, – su palengvėjimu atsakė berniukas.

Nors vyriškis neprisistatė, bet parodė, kur kabojo Mareko balnas ir kur rasti šepėčius bei kibirus. Barnabašas susirinko viską, ko jam reikėjo, pasisėmė kibirą vandens iš po karnizu stovinčio kubilio ir atsisėdo ant mažo suoliuko šalia arklidžių.

Tačiau nepraėjus nė dešimčiai minučių jis jau gailėjosi dėl pasirinktos vietos. Daugelis pro šalį einančių žmonių mėtė jam įvairias replikas, kaip antai: „Šveisk, šveisk!“, „Daryk kaip priklaus!“, „Reikia kitaip, dailiai, iš apačios!“

Nors tai sakydami visi juokėsi ar bent jau šypsojosi, Barnabašui vis tiek buvo nejauku ir norėjosi pasislėpti kokiame ramiame arklidės kampe. Be viso to, vėliau kieme pasirodė ir Joštas. Jis Barnabašą nužvelgė išdidžiu žvilgsniu, tarsi norėtų pasakyti, kad jam tai jau nereikia užsiimti tokiais niekingais darbais.

Buvo beveik vakaras, kai Barnabašas baigė valyti balną ir tvarkyti pakinktus. Už tai jis nusipelnė Mareko pagyrimo, o paskui gavo užduočių keletui kitų dienų.

Viena labiausiai jo mėgiamų užduočių buvo pasiuntinuko darbas. Dažniausiai reikėdavo perduoti žinutę kažkam iš pilies gyventojų, bet kartą jam teko vienam pėsčiomis keliauti žemyn į papilį nupirkti rašalo ir aštrių žąsų plunksnų rašymui.

Eidamas atgal pro pagrindinius pilies vartus, išgirdo triukšmą dešinėje. Jis atsigręžė ir pamatė kelis berniukus, besigrumiančius prie sienos. Barnabašas gal būtų praėjęs pro šalį, nekreipdamas į juos dėmesio, jei be-

sištumdančiųjų tarpe staiga nebūtų pamatęs žalio apsiausto ir rausvų Jošto plaukų.

– Kodėl taip darote? – sušuko vienas iš berniukų ir Barnabašas staiga suprato, kas čia vyksta. Tai nebuvo peštynės, kur berniukai kovotų dėl pramogos arba norėtų kumščiais išspręsti kai kuriuos nesutarimus – Joštas ir dar ketveri laikė besipriešinantį vaikinuką ir tysė jį link didelio akmeninio kubilo kiemo kampe.

– Baikit! – sušuko jiems Barnabašas, numetė krepšį ir pribėgo prie grumtynių vietos.

Jo balsą, matyt, užgožė kitų vaikinių juokas, nes jie jį pastebėjo tik tada, kai Barnabašas užsoko ant Jošto ir pargriovė tą ant žemės. Kašteliono sūnus buvo toks nuštevęs, kad iš pradžių jis atrodė tiesiog išsigandęs ir prispaudė delną prie kairiojo skruosto, į kurį Barnabašas jam trenkė. Bet jis tuoj pat atsikvošėjo, o taip pat ir kiti vaikinai.

– Aš tau parodysiu! – piktai sušnypstė, kai vėl atsikėlė ir nubėgo paskui Barnabašą.

Barnabašui pavyko nuo jo atšokti, bet tada kiti du vaikinai sugriebė jį už rankų iš už nugaros ir jis begalėjo gintis tik kojomis. Todėl jis įnirtingai špardėsi, bet nors porą kartų pataikė Joštui, šis pagaliau vis tiek sudavė stiprų smūgį Barnabašui į pilvą.

Dar nespėjęs atsikvėpti, Barnabašas pajuto, kaip jį kažkur tempia. Už jo pasigirdo vandens pliauškėjimas, ir Barnabašui pasidarė aišku, kad pirmasis berniukas tikriausiai atsidūrė kubile. Jis bandė priešintis, tačiau vaikinai jį stipriai laikė, todėl netrukus ir jis pats pūksnelėjo į vandenį.

Jis įkrito į kubilą žemyn galva, ir jam prireikė akimirkos, kad mažoje erdvėje išsipainiotų iš kažko, kas,

matyt, buvo kito berniuko kojos. Tik tada jam pagaliau pavyko išnirti į paviršių ir garsiai įkvėpti.

Kai tik jam iš ausų išbėgo vanduo, jis išgirdo, kaip aplinkiniai linksmai juokiasi.

– Kitą kartą nesikišk į svetimus reikalus, supratai?! Tu, netikša... – piktai išsišiepė Joštas, paskutinį kartą dar stumtelėjo Barnabašą, o paskui su draugais nuėjo.

– Ar tau viskas gerai? – paklausė Barnabašas, išlipęs iš kubilio. Tada jis padėjo išlipti ir kitam berniukui.

– Viskas gerai. Smagu, kad man padėjai, – atsakė berniukas stebėtinai ramiu balsu. Atrodė, tarsi jie kalbėtusi po gaivių (o svarbiausia – savanoriškų) maudynių upėje.

Iki šiol Barnabašo akys buvo pilnos vandens, todėl jis negalėjo gerai išžiūrėti į berniuką, tačiau dabar, kai kelis kartus sumirksėjo ir pasitrynė akis ranka, vėl ėmė aiškiai matyti. Vaikinuko veidas iškart patraukė jo dėmesį. Dešinysis jo žandas buvo raudonas su bjauriai raukšlėta, surandėjusia oda.

– Nelaimingas atsitikimas, – nuoširdžiai pasakė jis, pastebėjęs, kur žiūri Barnabašas.

Barnabašas paraudo, nes neketino taip nemandagiai špoksoti, ir iškart atsiprašė:

– Atsiprašau, aš tiesiog nuštebau.

– Nieko tokio, tu ne vienintelis. Kai buvau mažesnis, kartą suklypau virtuvėje ir įkritau galva į ugnį. Mane iškart ištraukė, bet tai liko, – pasakė vaikinąs.

– Man labai gaila. Beje, aš esu Barnabašas.

– Aš Ervinas. Padedu čia, virtuvėje, nes mama ten gamina maistą.

– Ar tik ne ponia Malamousova? – paklausė Barnabašas.

– Taip, – nusišypsojo Ervinas. – Tu ją pažįsti?

– Aš jos dar nemačiau, bet jos blynai buvo fantastiški. Ji gamina taip pat gerai, kaip ir mano mama, o ji gamina puikiai!

Abu berniukai akimirksniai pralinksmėjo, bet po to pamažu suprato, kad negali visą laiką stovėti čia taip – kiaurai permirę.

– Tuomet eisiu pasikeisti drabužius, – pasakė Barnabašas ir jo nuotaika staiga sugedo. Jam visai nepatiko, kad taip atrodydamas jis turės praeiti per visą pilį.

Bet kitos išeities jie neturėjo, todėl nužingsniavo pirmyn. Jiems einant kiemu, už nugaros liko vingiuotas šlapias takas. Bet tai Barnabšą jaudino mažiausiai. Daug blogiau buvo, kad visi žmonės į juos atsisukdavo (nes berniukai atrodė kaip du vandeniniai, ką tik išnirę iš tvenkinio gelmių) ir smalsiai jų klausinėjo: „Ką gi prisidirbote?!“

Prie vartų priešais viršutinįjį pilies kiemą budėjęs sargybinis tik pavartė akis ir pasakė: „Na, jūs ir atrodote!“

Laimei, jis praleido juos, todėl netrukus po to Barnabašas atsisveikino su Ervinu ir užbėgo laiptais į antrą aukštą. Griebęs už durų rankenos jis tikėjosi, kad ponas Marekas bus kažkur išėjęs ir jo tokio nepamatys. Tačiau jo noras neišsipildė.

– Kas nutiko? – apstulbęs paklausė riteris, pamatęs savo pažą, po kuriuo jau po kelių akimirksnių atsirado bala.

Barnabašas nelabai norėjo atsakyti (mieliau visai nebūtų atsakęs, bet, kita vertus, nežinojo ar Marekas nepradės ant jo pykti, jei visiškai ignoruos klausimą). Tai gi jis pirmiausia nusivilko šlapius drabužius ir išsitraukė atsarginius rūbus iš mažos skrynios, kuri atsikrausčius buvo jam paskirta. Tačiau šie buvo jam jau per trumpi, kas dar labiau sugadino berniukui nuotaiką.

Tik tuomet, kai jau buvo su sausais drabužiais, atsisėdo ant lovos ir trumpai papasakojo Marekui, kas nutiko apatiniame kieme už pagrindinių vartų. Visą tą laiką jis susigėdęs žiūrėjo į išdėvėtas grindų lentas, jausdamas miglotą kaltės jausmą, tarsi būtų užtraukęs gėdą Marekui, kai nesugebėjo apsiginti ir jam teko žirglioti po pilį ir šlapia višta.

Riteris klausėsi jo tylėdamas ir sučiaupęs lūpas.

– Palauk čia, – pagaliau pasakė jis, ir daugiau netaręs nė žodžio išėjo iš kambario.

Barnabašas net nemėgino jo sulaukyti. Staiga jis pajuto dar blogiau. Jei dar galėjo būti kažkas gėdingesnio už tai, kad jis buvo išmaudytas, tai mintis, kad ponas Marekas ketina pasiskųsti dėl Jošto. Jis galėjo įsivaizduoti, kad dabar visi jį ne tik laikys nevykėliu, bet ir mažu vaiku, kuris savo problemas sprendžia padedant suaugusiems.

Marekas grįžo mažiau nei po dešimties minučių, ir Barnabašas pajuto viltį, kad šis vis tik nebuvo pas kaštelioną. Jis atsinešė kažkokį daiktą, įvyniotą į grubų audeklą, padėjo jį ant stalo (tas šiek tiek tarkštelėjo, tarsi audinys būtų gobęs medinį daiktą) ir ėmė tvarkyti daiktus, tarp kurių kažko ieškojo prieš ateinant Barnabašui.

– Eime! – pasakė jis, kai tik baigė. – Planavau tai šiek tiek vėliau, tačiau nėra jokios priežasties atidėlioti.

Barnabašas nė nenuokė, apie ką kalba riteris, bet klusniai nusekė paskui. Kai jie ėjo vienas šalia kito per vidurinią kiemą, jis pastebėjo, kad Joštas stovi šalia sargybos rūmų ir kalbasi su vienu iš užpuolikų. Akimirkliai jų žvilgsniai susitiko ir Joštas išsišiepė. Tuo tarpu Barnabašas paraudo ir iškart nukreipė žvilgsnį kitur.

Bet Marekas vedė jį toliau. Jie paliko pilį ir už pakeliamo tilto pasuko į kairę. Apėjo beveik pusę pilies, kai staiga Marekas sustojo. Jie stovėjo erdvios pievos pakraštyje, iš kairės stūksojo uola, ant kurios puikavosi Sparkovas. Barnabašas pakėlė akis, kad pažiūrėtų į jį iš čia, ir pastebėjo, jog langai, kuriuos dabar matė pačiame viršuje, buvo tie patys prieškambario prie jų buto langai, iš kurių neseniai jis žvalgėsi.

– Iš čia atrodo dar aukščiau, ar ne? – nusišypsojo Marekas, patvirtindamas Barnabašo mintis.

Barnabašas atsigrėžė ir nušėbęs nudžiugo. Marekas jau buvo sušpėjęs išvynioti ryšulio, kurį nešėsi po pažastimi, audinį ir paskleisti ant žolės jo turinį: du medinius kardus.

– Nemanyk, kad gali to išmokti greitai, – prieš pradėdamas išpėjo jį Marekas. – Jei nori išties užtikrintai valdyti ginklą, reikia daug metų sunkiai dirbti. Pradėsimė nuo paprasčiausių dalykų, o vėliau sužinosi, kokių ginklų geriau kovoti, kokius pranašumus ir trūkumus turi kiekvienas ginklas, gerai?

Barnabašas linktelėjo ir entuziastingai paėmė vieną kardą.

– Turi šiek tiek sulenkti kelius, – iškart pasakė Marekas. Niekada nestovėk ant ištiesių kojų, kitaip negalėsi laiku reaguoti. Gebėjimas judėti ir keisti savo poziciją kovotojui yra pats svarbiausias dalykas, ir kadangi tu visada stovi ten, kur stovi tavo kojos, pirmiausia turi išmokti jas valdyti.

Tada jis parodė Barnabašui kelis žingsnius į šonus, pirmyn ir atgal, ir liepė jam pakartoti.

– Gerai, – tarė jis po kelių minučių praktikos. – Mes dar ilgai šlifuosime tai kartu, bet tu tikriausiai negali

sulaukti, kol pradėsime su kardu, ar ne? Taigi vienas iš, sakykime, svarbiausių dalykų yra išgyventi, – pareiškė Marekas, o Barnabašas jam šyptelėjo. – Todėl iš pradžių išmokysiu, kaip tinkamai gintis, kai kas nors tave puola. Bet pirmiausia tu pabandyk mane pulti. Ir nesijaudink, viską daryk drąsiai.

Taigi Barnabašas pakluso ir kelis kartus pabandė pulti. Tačiau iš linksmos Mareko šypsėnos jis suprato, kad daro kažką ne taip.

– Ar žinai kuo skiriasi žaidybinis fechtavimasis nuo tikros kovos? – paklausė riteris ir, nelaukdamas atsakymo, iš karto tęsė: – Atkreipk dėmesį, kad kai du berniukai fechtuojasi žaisdami, jiems atrodo, jog jų pagaliai turi trankytis vienas į kitą, taip jiems atrodo geriau. Todėl kiekvienas iš jų stengiasi savo „kardu“ pataikyti į priešininko ginklą. Tačiau tikrame mūšyje viskas yra priešingai. Priešas nori tave sužeisti arba nužudyti, todėl puola tavo kūną. Žiūrėk, – tarė jis ir greitai mostelėjo kardu. Nušėbęs Barnabašas susivokė, kai Mareko kardas jau buvo prigludęs prie jo kaklo. Jam buvo aišku, kad, jei riteris nebūtų laiku sustabdęs judesio, jis būtų gavęs stiprų smūgį.

– Taigi, turi priprašti prie to, kad, skirtingai nei berniukų žaidimuose, tikroje kovoje kiekvienas smūgis bus nukreiptas į tave ir, jei jo neatremsi, šiame gyvenime jau daug nebenuveiksi.

Ir taip jie treniravosi kartu, kol sutemo. Tada Marekas pareiškė, kad jiems pats laikas sugrįžti į pilį, todėl jie vėl suvyniojo kardus į audinį (Barnabas šiek tiek džiaugėsi, kad niekas dar nežinojo apie jų treniruotę, ypač Joštas).

Tačiau prieš iškeliajant Marekas ir Barnabašas trumpam prisėdo ant žolės ir riteris jam pasakė:

– Dabar manęs paklausyk. Jokia gėda, kad Joštas su kitais berniukais jus išmaudė. Juk jie buvo penkiese o jūs tik dviese. Be to, Joštas yra dviem metais vyresnis už tave ir išaugo čia, pilyje. Tai, kad tu jam pasipriešinai ir kad Erviną gynei, buvo labai drąsu. Aš tavimi didžiuojuosi.

Kai Barnabašas tai išgirdo, pajuto didžiulį palengvėjimą. Jis taip troško nenuvilti pono Mareko, taigi dėl tokio jo pagyrimo pajuto milžinišką džiaugsmą. Dabar jau jam neberūpėjo ir tai, kad sutiko Joštą viršutiniajame kieme prie rūmų. Ir dabar jam būtų beveik nesvarbu, jei Joštas sužinotų, kad jis pradėjo mokytis fechtuoti.

III.

Princesės pabėgimas

Visą kitą savaitę Marekui buvo pavešta patruliuoti Sparkovo apylinkėse. Tad jis atsikėlė labai anksti ryte, padedamas Barnabašo apsivilko šarvus ir auštant išėjo pro pilies vartus. Barnabašas būtų norėjęs joti kartu, bet, kai pamėgino neįkyriai paprašyti, jam teko išgiršti neigiamą atsakymą:

– Tu niekuo negalėtum man padėti. O, be to, tau net nepatiktų – juk aš tiesiog jodinėju keliais, kartais nujoju į kaimą patikrinti, ar nenuoliko kas nors nenormalaus. Kai vyksiu kažkur toliau, paimsiu tave su savimi.

Barnabašui tai visiškai neatrodė nuobodu, net priešingai, tačiau jam neliko nieko kito, kaip tik paklusti riterio sprendimui.

Šiaip ar taip, bet jo darbais buvo pasirūpinta. Marekas liepė jam sutvarkyti kambarį, nepraleidžiant nė vieno kampelio. Todėl jis paėmė šluotą ir ryžtingai ėmėsi šluoti visus užkaborius, kuriuos tik rado bute. Jis išvijo visą armiją įvairaus dydžio vorų (vienas buvo net jo delno didumo, ir savo ilgomis kojomis galėjo bėgti siena taip mikliai, kad Barnabašas kelis kartus pliaukštelėjo šluota pro šalį, kol galiausiai pataikė į jį), vieną pelę (ta cypdama išbėgo lauk pro duris) ir net rado keletą užsimetusių monetų ir seną sagę.

Kaskart, susidūrus su didesniu voru, prieš akis jam iškildavo Zuzanėlė. Jo sesutė taip pat nemėgo vorų, o kai kartą vienas pasirodė virš jos lovos, ji nedvejodama pažadino brolių vidury nakties, kad tas jį išvytų.

Staiga Barnabašas pradėjo jaustis šiek tiek kaltas. Jis prisiminė, kad pilyje buvo jau daugiau nei savaitę, ir tik dabar pirmą kartą prisiminė Zuzanėlę ir mamą. Ką jos pasakytų, apie tai sužinojusios? Sesutė jį turbūt supras-
tų, bet mamai tikriausiai būtų labai skaudu.

Laimei, po dviejų dienų atsirado galimybė tai iš-
taisyti.

– Rytoj važiuosiu į tavo kraštus prie plieno dirbtuvių, turiu ten kai ką išsiaiškinti, – vakare prieš einant jiems gulti pasakė Marekas. – Ar nenorėtum ko nors nusiųsti mamai?

Barnabašas nuoširdžiai sutiko ir iškart atsisėdo prie mažo Mareko stalo, kad pergamento lape užrašytų ke-
lias eilutes:

Sveikos, mama ir Zuzanėle!

Man čia labai gera. Pilis didelė (palaukit, kol vieną kartą pamatysit!) O ponas Marekas man malonus. Aš stengiuosi jam padėti. Dar nežinau, kada galėsiu atvykti jūsų aplankyti, kol kas turiu darbo. Dabar valau mūsų butą.

Linkiu jums visa ko geriausio!

Barnabašas

Kol jis visa tai surašė, Marekas jau seniai įmigo, tad iš jo lovos girdėjosi tik stiprus knarkimas. Taigi Barnabašas patyliukais užgesino žvakę ir nuštypseno į savo lovą, kad iki rytojaus išsimiegotų.

Tačiau Sparkove Barnabašas ne tik dirbo, bet ir labai smagiai leido laiką. Pirmą dieną Marekas jam pa-
sakė:

– Pradėk dirbti anksti ryte, o kai saulė jau bus virš to bokšto, likusią dienos dalį daryk, ką nori.

Laisvalaikiu Barnabašas mieliausiai tyrinėdavo pilį. Nuo tada, kai susipažino su Ervinu, tai daryti buvo daug lengviau, nes jo draugas čia viską žinojo.

Pirmiausia Ervinas nusivedė jį į pilies virtuvę. Ji buvo pagrindinės rūmų dalies rūsyje, kai Barnabašas pirmą kartą ją pamatė, apstulbęs plačiai išplėtė akis. Ji buvo daug didesnė, nei jis įsivaizdavo. Ne tiek aukšta (iš esmės buvo gana žema, viršuje – skliautuotos mūrinės lubos), bet ypatingai ilga – dėl garų, kylančių iš daugybės puodų ir katilų, Barnabašas beveik nematė jos galo. Be to, čia triūsė neįtikėtinai daug žmonių, pažvelgęs į juos Barnabašas suprato, kad gaminti maistą visiems pilies gyventojams yra ne juokų darbas.

– Štai kur tu! – staiga pasigirdo ryžtingas balsas šalia ir nedidelio ūgio, kresna moteris šviesiais žilstelėjusiais plaukais krypuodama atskubėjo prie jų. Ji nešėsi didžiulį peilį, priėjusi prie Ervino, įkišo jį šiam į rankas.

– Nagi, eik į lauką ir pasakyk ponui Rydloryhui, kad man reikia bent keliolikos kopūstų galvų. Bėgte!

Ervinas pažvelgė į Barnabašą, atsiprašydamas gūžtelėjo pečiais ir išėjo atlikti užduoties.

– O tu, – atsisuko moteris į Barnabašą ir bedė jam į krūtinę rodomuoju pirštu, – eik ten prie mašinos, tešla turi būti paruošta iki vakaro.

Barnabašui dar nespėjus atsipeikėti, jis jau sėdėjo virtuvės gale ant mažos taburetės ir suko mašinos rankeną. Ši suko ratą su daugybe mentelių, kurios pakaitomis panirdavo į tešlą dideliame kubile, taip ją maišydamos.

Iš pradžių tai buvo gana nesunku, bet tešlai vis tirštėjant, ji pradėjo lipti prie mentelių, tad Barnabašui teko gerokai pasistengti, kad apskritai galėtų pasukti rankeną.

Po pusvalandžio kresna moteris atėjo jo patikrinti. Minutėlę šalia pastovėjo, ir kai tešla pagaliau atrodė taip, kaip ji norėjo, šūktelėjo vienam virėjo padėjėjui, kad ją iš kubilo ištrauktų, o kitam tuoj pradėjo nurodinėti, kiek vėl į kubilą reikia įberti miltų kitam maišymui, kiek reikia įkulti kiaušinių, kiek puodelių vandens įpilti ir taip toliau. Barnabašas stebėjo tai su siaubu akyse, nes sumojo, kad moteris tikisi, kad jis suks rankeną ir toliau.

Ir tikrai – kai tik kubile atsidūrė viskas, kas priklausė, moteris jam linktelėjo ir jis vėl turėjo imtis darbo.

Po beveik dviejų valandų, per kurias jam pavyko pagaminti tris tešlos porcijas, Barnabašas pradėjo nerami muištytis ant taburetės. Juk artėjo laikas, kai Marekas paprastai grįžta iš kelionių, ir jis turėtų padėti jam nuvesti žirgą į arklides, atsegti balną ir paklausti, ar jam ko nors reikia. Tačiau nė nenutuokė, ar gali tiesiog atsikelti ir paprašyti, kad jį kas pavaduotų. O kas, jei per tą laiką kas nors pasidarys tešlai, ir jis bus kaltas dėl to, kad pusė pilies gyventojų liko be vakarienės?

Galų gale jis nusprendė palaukti, kol vėl ateis moteris, kuri, atrodo, čia vadovavo. Jis sąžiningai suko rankeną ir po beveik dvidešimties minučių jos sulaukė. Tačiau šį kartą ji atėjo ne viena – šalia stovėjo ir Ervinas.

– Ką tu čia veiki? – sušuko jis nuštebęs.

– Man paliepė, kad sukčiau, tai ir suku, – atsakė Barnabašas, slapta žvilgtelėdamas į kresną moterį, kuri su-raukusi antakius stebėjo jų pokalbį.

Atrodo Ervinas suprato, kas čia nutikę, ir atsisuko į moterį:

– Mama! Tai Barnabašas, aš tau apie jį pasakojau. Jis yra riterio Mareko pažas. Jis nedirba čia, virtuvėje.

Moteris, matyt, pati ponia Malamousova, kilstelėjo antakį ir nuštebusi paklausė Barnabašo:

– Tai ko iš karto nepasakei?

Tačiau nelaukdama atsakymo ji špragtelėjo pirštais ir linktelėjo galvą vienai iš merginų ilga prijuoste:

– Ei tu! Ateik ir pabaik čia, – įsakė. Tuomet atgnybė iš kubilo gabalėlį tešlos, paragavo, patenkinta pliaukštelėjo liežuvium ir nuėjo.

– Atleisk, mama tokia jau yra, – atsiprašė Ervinas Barnabašo, kai jie per virtuvę nuėjo link išėjimo. – Ji neprišimena daugelio virtuvėje dirbančių žmonių.

– Bet ji čia vadovauja, ar ne? – stebėjosi Barnabašas.

– Žinau, bet čia ateina vis nauji pagalbininkai, ir tik nedaugelis iš jų čia lieka, net ir užaugę. Mano mamos galva yra pilna to, kaip, ką paruošti ir kada tai turi būti padaryta, todėl jai nebeužtenka dėmesio vardams ir veidams įsiminti.

Barnabašas į kiemą išbėgo pačiu laiku – Marekas kaip tik jau parvyko. Todėl berniukas palaikė jo žirgą, kad riteriui būtų lengviau nultipti, ir pradėjo atseginėti balno diržus. Po to, kai jis nuėmė balną nuo Raudės (toks buvo Mareko kumelės vardas), jis pats beveik griuvo ant žemės. Tik dabar jis pajuto, kaip neįtikėtina skauda rankas nuo ilgo tešlos maišymo. Jis nutempė balną į arklidę ir sukaupęs visas jėgas vos ne vos pakabino ją ant kablio.

– Ką veikei, kad taip išsikvėpei? – nusijuokė Marekas tai paštebėjęs.

Tad Barnabašas, pakeliui į jų butą, papasakojo, kas jam nutiko virtuvėje.

Marekas leipo juokais ir galiausiai pasakė:

– Nesištebiu, kad tu jai nieko nepasakei. Priešais ponią Malamousovą net daugelis karių iš pilies apsaugos vaikšto ant pirštų galų!

Tada jis pasilenkė į priekį, norėdamas nusivilkkti žiedinius marškinius (šią savaitę važinėjo apsirengęs lengvai – šarvus vilkėjo tik tada, kai lydėjo vertingų prekių karavaną arba kai žinojo, kad eina į mūšį). Barnabašas jam padėjo ir su užsispyrimo grimasa numetė juos ant uždarytos skrynios prie sienos.

– Tai, atrodo, šiandien fechtavimo nebus! – erzino jį Marekas. Jis kartais sugrįždavo vėliau, bet kiekvieną vakarą rasdavo laiko Barnabašui nuo tada, kai jie pradėjo kartu treniruotis.

Nors Barnabašas numanė, kad būdamas taip nuvargęs greičiausiai nė dešimties minučių neišlaikys kardo, net ir medinio, bet nenorėjo praleisti mėgiamo užsiėmimo, todėl ėmė garsiai protestuoti ir tikinti tikrai pajėgsiąs.

– Bent ketvirtį valandos, prašau! – maldavo jis.

– Nebūtų verta, – papurtė galvą Marekas. – Bet nesigailėk. Šiandien aš taip pat esu labai pavargęs, todėl vis tiek niekur nebeeitume.

Tai nuramino Barnabašą, jis atnešė Marekui kibirą vandens, kad tas galėtų nusiplauti bent rankas ir veidą.

– Ar turėčiau nueiti atnešti valgyti, ar valgysite rūmuose? – paklausė jis.

– Eikime į rūmus, – tarė Marekas, ir galiausiai nusiprausė iki juosmens. Jis padavė Barnabašui savo prakaituotus apatinius marškinius, kad tas rytoj ryte juos išskalbtų, o pats apsivilko švarius drabužius.

Kartu jie nuėjo koridoriumi į pagrindinį pastatą. Tiesiai virš virtuvės buvo kambarys su keliais pailgais sta-

lais. Jame galėjo valgyti visi, gyvenantys viršutinėje pilies dalyje. Tačiau net ir tarp valgymų patalpa niekada nelikdavo tuščia – stalai buvo patogūs darbui, todėl čia ateidavo visi, kuriems reikėjo ką nors susiūti, pataisyti ar ką parašyti.

Tačiau Marekas nebuvo iš jų tarpo. Juk kunigaikščio riterių pokylių salė buvo vienu aukštu aukščiau. Bet kunigaikščiui nesant, Marekas ten eidavo ne itin dažnai. Kartą jis juokdamasis pasakė Barnabašui, kad nenori lipti aukštyn dar vieną aukštą, tačiau Barnabašas manė, kad ne tai yra tikroji priežastis.

– Tau linkėjimai nuo mamos ir Zuzanėlės! – tarė Marekas, atsikandęs pirmąjį kąsnį nesaldaus pyrago, kurį Barnabašas atnešė iš virtuvės. Bet tuomet staiga surimtėjo ir pradėjo apžiūrinėti atkaštą pyragą.

– Hmm, jis puikus! Tokios minkštos tešlos ne taip dažnai paragausi, gerai išmaišei! – dėkingai ištarė jis.

Iš pradžių Barnabašas manė, kad Marekas kalba rimtai, bet paskui pastebėjo, kad jo akys linksmai žybčioja, todėl suprato, kad riteris juokauja. Dėl akių berniukas patempė lūpą, bet po to ėmė klausinėti, kas naujo Bouchalove ir kaip jiems ten sekasi.

Kitą dieną Marekas vėl išvyko auštant, o Barnabašas ėmėsi savo pareigų. Tačiau šį kartą jis nenoriai dirbo ir kartkartėmis dairėsi pro langą, kad pamatytų, ar saulė dar ne virš bokšto, nes tai reikštų jo kančių pabaigą.

Nors darbo diena prailgo, bet galų gale Barnabašas sulaukė. Paskutinį kartą jis pasitikrino, ar pasiruošė viską, ko prireiks Marekui parvykus, o tada nubėgo laiptais į kiemą ieškoti Ervino. Tačiau draugo niekur nebuvo matyti, todėl jis lėtai klaidžiojo po pilį. Barna-

bašas nuėjo prie pagrindinių vartų, minutėlę stovėjo prie jų ir stebėjo, kas ateina ir išeina, o paskui grįžo atgal.

Pagaliau jis sutiko Erviną viršutiniajame kieme. Tas ką tik išėjo iš rūmų, nešinas dviem dideliais krepšiais.

– Šiandien negaliu, mama mane užkrovė darbais, – pranešė jis. – Bet jei nori, gali su manimi nueiti bent į rūšį.

Į rūšį vedė siauri akmeniniai laiptai kampe po galerija. Žengęs kelis žingsnius Barnabašas turėjo sustoti, nes nieko prieš save nebematė. Tik kai jo akys priprato prie tamsos (rūsio koridoriuje pačiame sienos viršuje buvo mažos skylutės, pro kurias iš kiemo sklido bent šiek tiek šviesos), jis įsidrąsino eiti toliau ir pasivyti Erviną, kuris, regis, ten jau orientavosi nematomis.

Priešais juos buvo kelios durys. Ervinas parodė į kai kurias iš jų ir išvardijo, ką ir iš kur jis turi paimti. Tai gi kartu į vieną krepšį jie pririnko daug daržovių, o į kitą – kelias sūdytas žuvis, kurias atsargiai ištraukė iš kubilo su druska.

– Gerai, turiu grįžti į virtuvę, – atsisveikino Ervinas ir su abiem krepšiais nubėgo į viršų, į kiemą.

Tačiau Barnabašas nusprendė, kad jei jau jis yra čia, tai šiek tiek po rūšį pasižvalgys. Laikiklyje ant sienos buvo įkištas deglas, o šalia jo ant išsikišusio akmens gulėjo ir titnagas, tačiau Barnabašas nežinojo, ar turi teisę fakelą paimti ir naudoti. Todėl jis pažvelgė į gretimą koridorių ir įsitikino, kad ten taip pat yra mažų langų per visą koridoriaus ilgį, tad ten įmanoma matyti.

Taigi jis žengė į priekį, bandydamas įsivaizduoti, kas galėtų būti už uždarytų durų kairėje pusėje. Kartais, kai smalsumas jį nugalėdavo, jis bandydavo patraukti

rankeną, tačiau, išskyrus vieną kartą, visos durys buvo užrakintos.

Koridorius baigėsi tamsiame kampe, kuriame beveik nieko nebebuvo matyti. Barnabašas apskaičiavo, kad jis nuėjo beveik per visą pastato pamatų ilgį kairėje kiemo pusėje ir kad dabar jis yra maždaug toje vietoje, kur savo dirbtuves turi kalvis, o šiek tiek įstrižiau virš jo – ponios Elžbietos krautuvėlė.

Jis be tikslo žengė dar kelis žingsnius ir, jau ruošdamasis pasukti atgal, pastebėjo, kad koridorius čia nesi-
baigia, o tik staigiai sukasi į dešinę (tikriausiai po pagrindiniais rūmais). Barnabašas žvilgtelėjo už kampo, bet rado tik kitas uždarytas duris. Nors didelių vilčių nedėjo, tačiau pabandė jas pastumti. Jo nuostabai, durys lengvai atsidarė ir atvėrė kitą koridorių.

Čia buvo daug tamsiau. Tačiau, kadangi akys buvo jau gana apsipratusios, jis galėjo bent įžiūrėti sienų kontūrus, ir to jam pakako. Todėl jis elgėsi atsargiai, svarstydamas, kur galėtų nueiti. Vietoj sienų iš akmens jis retkarčiais pamatydavo lygius uolienos gabalus, o koridorius ėmė įgauti netaisyklingą formą ir išsišakojo keliose vietose. Barnabašas sumojo, kad pagrindiniai rūmai stovi tiesiai ant uolos ir kad jų rūsius statybininkai iškirto ten, kur buvo galima lengviau tai padaryti.

Šviesos vis mažėjo, todėl Barnabašui vis labiau teko orientuotis apgraibomis. Jis nusprendė nebetęsti žvalgybos ir pasuko atgal. Tačiau vos pasiekus pirmąjį posūkį, pasigirdo kažkokie balsai.

Barnabašas išsigando. Kažkur iš rūsio sklido balsai ir artėjo link jo. Jis skubiai pasislėpė uolos nišoje ir atrėmė nugarą į šaltą, gličią sieną. Numanė, kad neturėtų čia būti, ir veikiausiai jam tektų aiškinti, ką čia veikia.

Duslūs žingsniai aidėjo vis garsiau. Barnabašas su laikė kvėpavimą.

– Eik ir pažiūrėk dar kartą, kol Damjano nėra, – išgirdo jis kažkur visai arti ir staiga jam akys aptemo. Balsas buvo kašteliono Viliimeko, o jis, turbūt, buvo paskutinis žmogus, kurį berniukas norėtų dabar susitikti.

Staiga žingsniai nutilo, pasigirdo raktų žvangėjimas, po to atrakinamos sėdynos trakstelėjimas. Barnabašas stengėsi nesukosėti. Jis ne tik girdėjo garsus vos už kelių pėdų nuo savęs, bet netgi matė mirgančią fakelo šviesą ant priešpriešinės sienos – todėl Vilimekas ir jo palydovas turėjo būti visai šalia, už posūkio.

– Nagi, eikš – tarė Vilimekas, ir šviesa išblėso.

Barnabašas įtemptai svarstė, ką daryti. Kaštelionas ir kitas vyras (bent jau pagal tai, kaip abu tapnojo, buvo galima sėpręsti, kad antrasis rūsio lankytojas taip pat buvo vyras), matyt, įėjo į rūsio kambarį su deglu. Tačiau jie neuždarė durų, todėl, jei Barnabašas dabar bandytų prasmukti šalimais, iškiltų pavojus, kad jį pastebėtų.

Jis negalėjo eiti toliau į tamsą, nes tikrai už kažko užkliūtų ar kažkur nukristų, todėl nusėprendė likti ten, kur buvo. Minutės slinko be galo lėtai, ir Barnabašas pajuto, kaip jo drabužius persmelkė uolos drėgmė. Tačiau dabar buvo ne laikas galvoti apie patogumą. Jis įdėmiai klausėsi, ką tie du ten veikia. Kartais jie šnarpšdami kažką stumdė ant žemės, bet šiaip dažniausiai, tyliai pasitardami, į uolą daužė kažkokiu metaliniu daiktu.

Staiga jų žingsniai vėl pasigirdo garsiau, buvo galima išgirsti juos išeinant į koridorių, uždarant ir užrakinant duris.

– Tikriausiai jų bus ne viena. Kaip sužinosime, kuri iš jų yra tikroji? – paklausė kitas vyras.

– Ant jos turėtų būti guobos lapo formos ženklas, – atsakė Viliimekas. Jis pasakė dar kažką, bet Barnabašas jau nebesuprato, nes abu vyrai ėjo atgal, jų balsai, aidint žingsniams, buvo girdėti vis silpniau.

Barnabašas dar palaukė minutėlę ir atsargiai nuėjo iš paskos. Tačiau jis neketino jų sekti. Pirmoje kryžkelėje jis pasuko į dešinę, nes atėjo iš ten, o Vilimeko ir kito vyro žingsnių trepsėjimas buvo girdėti iš kairės. Dabar Barnabašas liovėsi klausytis garsų – jam rūpėjo tik kuo greičiau išeiti iš čia. Jis pamažu pašpartino žingsnį, o po to nubėgo bėgte. Nubėgo rūsio koridoriumi, esančiu po kalvio dirbtuvėmis, pasuko už kampo ir nusku-bėjo laiptais į kiemą (beskubėdamas net suklypo ant paskutinio laiptelio, todėl į kiemą greičiau įvirto, o ne įbėgo). Jį visiškai apakino aplinkui tvyranti šviesa. Tačiau nelaukė, kol akys pripras prie dienos šviesos. Beveik nematomis nubėgo link priešais esančio paštato ir sustojo tik tada, kai sunkiai alsuodamas atsisėdo ant savo lovos Mareko bute.

Jo širdis išgaštingai plakė ir rimo tik labai, labai iš lėto. Turėjo praeiti mažiausiai pusvalandis, kol jis atsigavo ir sugebėjo dar kartą viską apgalvoti. Net nenorėjo spėlioti, kas būtų nutikę, jei prieš kelias minutes kaštelionas būtų jį pričiupęs. Barnabašui darėsi vis aiškiau, kad atsitiktinai atsidūrė toje vietoje, kur pilies pažams būti nepriklauso.

Bet tada jo galvoje pradėjo suktis kitos mintys. Jis prisiminė, ką Vilimekas pasakė rūsyje: „Eik ir pažiūrėk, kol Damjano nėra!“

Apie ką kaštelionas galėtų kalbėti, ko kunigaikščiui, šios pilies valdovui, nebūtų galima žinoti? Ar jis turi kokių nors paslapčių?

Tačiau dar nešpėjęs išplėtoti savo minčių, Barnabašas išgirdo, kaip kažkas lauke trimituoja linksmą melodiją. Ta melodija skambėjo vis garsiau, nes prie trimitininko prisijungė du kiti, stovintys bokšto galerijoje prie viršutiniojo kiemo. Barnabašas pažvelgė pro langą pažiūrėti, kas vyksta. Tai, matyt, buvo kažkas labai svarbaus, nes į kiemą iš visų pusių skubėjo daugybė žmonių ir kilo sumaištis. Visi kažkur skubėjo, tarsi turėtų greitai atlikti kokią nors užduotį, todėl atsitrenkdavo vieni į kitus, trukdydavo vieni kitiems, o kartais dėl to ir susiginčydavo.

Netrukus po to iš pagrindinių rūmų išvirto kaštelionas Vilimekas, dalindamas įvairiausių nurodymus visiems aplinkiniams. Tačiau Barnabašui atrodė, jog tai ne itin padėjo, nes dažnai nutikdavo taip, kad jam įsakius, kas nors padėdavo ant žemės ką nešęs ir bėgdavo ko nors kito, taigi ašočiai, kibirai ir kiti daiktai ėmė kauptis kieme, dėl ko kiti žmonės dažnai suklupdavo.

Tačiau netrukus šalia Vilimeko atsirado aukštoka, liekna moteris ugningai raudonais plaukais ir skvarbiu žvilgsniu apsižvalgė aplink. Ji sustabdė dvi tarnaites, įsakė joms, kad greitai išneštų iš kiemo visus nereikalingus daiktus, o tada greitai sugrįžo į rūmus patikrinti, ar virtuvėje viskas paruošta.

Erdvėje tarp paštatų pasirodė vis daugiau vyrų žaliais apsiaustais. Jie nedalyvavo tvarkyme – vietoje to jie išsirikiavo dviem eilėmis aplink kaštelioną ir raudonplaukę, savo apnuogintus kardus įrėmė smailiagaliais į žemę ir ramiai laukė. Grupė pažų susirinko prie arklidžių, galerijoje virš kalvės taip pat pradėjo rinktis žmonės (įskaitant ir ponią Elžbietą, kuri buvo atsirėmusi į turėklą priešais savo krautuvėlę), ponias Mala-

mousova su švaria prijuoste išėjo pro mažas šonines duris rūmų kampe, o už jos stovėjo dar penki ar šeši jos padėjėjai.

Joštas atbėgo paskutinę minutę. Jis prasišpaudė pro kunigaikščio riterius ir atsisėjo priešais Vilimeką ir raudonplaukę poniją, kuri uždėjo ranką jam ant peties (Barnabašas staiga suprato, kad tai tikrai bus ponija Vilimkova). Tačiau Joštas susierzinęs pažvelgė į ją ir nusimetė nuo peties ranką.

Tik Barnabašas pradėjo svarstyti, ar jam nederėtų prisijungti prie apačioje esančių žmonių, kad neapleistų kokių nors savo pareigų, vartuose po bokštu pasirodė pirmieji raiteliai. Tuomet į kiemą įėjo vyras su karūna ant juodų, jau žilstelėjusių plaukų. Ramiai šypsojosi ir, vos pamatęs Vilimeką ir jo šeimą, draugiškai jiems pamojo. Joštas su šiokiu tokiu susireikšminimu veide iš karto žengė jo pasitikti, o kai tik kunigaikštis Damjanas sustojo, griebė už vadžių ir laikė jo žirgą, kad valdovas galėtų nultipti. Tačiau pats jis pavargusio žirgo nenuvedė. Vietoj to, jis valdingai pašaukė vieną iš pažų, perdavė jam žirgo vadeles, o pats nuskubėjo paskui kunigaikštį, kuris tuo tarpu kartu su kaštelionu ir būriu riterių nuėjo į rūmus.

Maždaug po valandos atvyko Marekas. Barnabašas visą tą laiką praleido prie lango stebėdamas minią kieme, todėl iškart jį pastebėjo ir nuėjo padėti jam nubalnoti žirgą.

– Ar kunigaikštis jau čia? – paklausė Marekas matydamas, kad arklidės pilnos.

– Atvyko prieš valandą, – atsakė jam Barnabašas. – Ar eisite su juo susitikti? – viltingai paklausė. Jis net nežinojo kodėl, bet jam buvo labai apmaudu, kad dauguma

riterių šiuo metu yra su kunigaikščiu, o Marekas grįžo tik ką. O kas, jei ten vyksta kas nors svarbaus?

– Toks? – riteris nusijuokė, rodydamas į save. Jis buvo prakaituotas ir purvinas, kadangi visą karštą dieną kažkur jodinėjo. – Be to, turiu pasirūpinti Raude. Arklininkai šiandien neturės jai laiko, kai prisidėjo tiek daug žirgų.

– Aš galiu tai padaryti! – pasiūlė Barnabašas.

– Tu man tuo tarpu atnešk vandens ir eik į virtuvę, gauk kaip nors kokio maisto. Kol mes užbaigsime arklidėse, viršuje vakarienė jau bus pasibaigusi, tai man beliktų graužti kaulus, – vis dar gerai nusiteikęs atsakė Marekas ir pradėjo šukuoti savo kumelę.

Lauke jau sutemo, kai kažkas pasibeldė į jų buto duris. Marekas ir Barnabašas ką tik baigė valgyti kepto fazano nugarą (Barnabašas iš ponios Malamousovos pagalbininkų nesugebėjo gauti nieko geresnio), o Marekas ką tik nusirengė iki juosmens ir prie kibiro pradėjo praušti veidą bei kaklą.

Po belsmo tarpduryje tuoj pat pasirodė Joštas.

– Turite eiti pas kunigaikštį... pone, – šiek tiek uždelsęs pridūrė jis, ir nužvelgė riterį nuo galvos iki kojų.

– Pasakyk jam, kad tuoj būsiu. Tik nusišluostysiu ir apsirengsiu, – linktelėjo Marekas pasilenkęs ir šliūkštelėjo ant savęs dar vandens.

Akimirką Joštas kažkodėl atrodė nusivylęs, bet pasikui išdidžiai nusišypsojo ir išėjo.

Po kurio laiko Marekas nusekė paskui jį. Likusią vakaro dalį jis praleido su kunigaikščiu, todėl Barnabašas tiesiog nuobodžiaudamas sėdėjo ant lovos, siūbuodamas kojomis. Jis nenorėjo niekur eiti, nes jam buvo įdo-

mu, ką svarbaus kunigaikštis pasakys, taip pat norėjo Marekui papasakoti apie savo nuotyki rūsyje. Nors jis šiek tiek bijojo pasakoti apie savo klajones požemyje, bet buvo pasiryžęs pranešti jam apie keistą Vilimeko elgesį.

Tačiau valandos vis slinko, ir taip ilgai belaukdamas Barnabašas užmigo. Jis pabudo tik ryte, kai Marekas papurtė jį už peties.

– Šiandien joju į Rugių tvirtovę su žinute. Eik ir pasakyk poniai Malamousovai, kad man reikia maisto visai dienai. Neturėsiu laiko niekur suštoti, – įsakė riteris.

Barnabašas klusniai išbėgo, o grįžęs pamatė, kad Marekas beveik apsirengęs. Berniukas padavė jam maisto atsargas kelionei, taip pat blynų pusryčiams, ir, kol riteris juos dideliais kąsniais valgė, trumpai jam papasakojo, kas nutiko vakar rūsyje.

Tačiau atrodė, kad Marekas galvoja visiškai apie kitus dalykus ir klausosi jo tik viena ausimi. Jis atsakinėjo labai išsiblaškęs, dažniausiai tik neutraliai sumurmėdamas.

– Ar nemanote, kad tai įtartina? – šiek tiek supykęs paklausė Barnabašas. Jis buvo įsitikinęs, kad nusipelnė daugiau dėmesio.

– Rūsyje po rūmais Vilimekas tikrai turi didesnę teisę vaikščioti nei tu. Net nežinau, kaip ten patekai, bet geriau jau ten neik. Ieškai sau bėdos. Be to, abejoju, ar kaštelionas ten daro ką nors nesąžiningo, – atsakė Marekas ir galiausiai bent akimirksniui pažvelgė į Barnabašą.

– Bet kodėl jis pasakė: „Kol Damjano čia nėra“, – nepasidavė Barnabašas. – Neatrodo, kad jo sąžinė būtų švari!

– Ar tu neklysti? Ar jis nepasakė kartais: „Iki kol Damjanas parvyks“? Galbūt jis turėjo sutvarkyti kažką, ką kunigaikštis jam buvo paliepęs.

– Ne, jis tikrai pasakė: „Kol Damjano čia nėra“. Esu tuo tikras, – papūtė lūpą Barnabašas.

– Žiūrėk, dabar jau turiu eiti. Vėliau apie tai pakalbėsime, gerai? – pakildamas nuo stalo tarė Marekas. Jis greitai užsimetė apsiaustą ir išėjo į koridorių.

Barnabašas nuskubėjo paskui jį ir paskutinį kartą pabandė:

– Ir po to jis kažką pasakė apie guobos lapą!

Marekas staiga sustojo.

– Apie guobos lapą? – nušėbęs paklausė, ir pirmą kartą atrodė, kad Barnabašo istorija jį tikrai sudomino. – Pušų Žemės emblema, – susimąstęs sumurmėjo jis sau.

Tačiau susikaupimo akimirka truko neilgai.

– Išmesk tai iš galvos, – pagaliau tarė jis. – Tai tikrai nėra kažkas, dėl ko turėtum laužyti galvą.

Nusivylęs Barnabašas palydėjo jį į arklides ir kieme padėjo jam atsisėsti į balną.

– Ar negalėčiau bent su jumis joti? Sakėte, kai keliausite toliau, pasiimsite mane kartu, – maldavo jis.

– Ne šiandien, šiandien aš skubu. Jei gerai klosis, ten ir atgal nukeliausiu per vieną dieną, niekur nereikės nakvoti. Taigi neturiu laiko delsti. Kitą kartą, gerai? – tarė Marekas ir išjojo.

Barnabašui nebuvo lengva susitvardyti, kad ko nors nepašpirtų kieme. Kitą kartą! Šią frazę daug kartų girdėjo iš savo tėčio. Vis žada, bet kai reikia pažadus tęsti, staiga atsiranda galybė priežasčių kodėl dar negalima.

Barnabašo bloga nuotaika neišsisklaidė beveik visą rytą. Be to, jis neturėjo ką veikti – butas jau buvo sutvarkytas, Raudė ir jos pakinktai išvykę, o jokių kitų nurodymų iš Mareko jis negavo.

Pralinksmėjo tik, kai jo bute prieš pat pietus pasirodė Ervinas.

– Man pavyko įkalbėti mamą, kad šiandien duotų laisvą dieną, – pasakė. – Nenori pasivaikščioti?

Barnabašas labiausiai būtų norėjęs bėgti tiesiai į rūsį po rūmais, tačiau per daug nerimavo, kad antrą kartą jam taip nebepasiseks. Tačiau jis išsamiai apsakė savo draugui, ką matęs.

– Tai keišta, tas tiesa, – linktelėjo Ervinas, ir Barnabašas apsidžiaugė. Pagaliau atsirado kažkas, kas juo tiki!

– Bet mes tikriausiai tiesiog nieko apie tai nežinome, ar taip nemanai? – vienu ypu pridūrė Ervinas, ir Barnabašo džiaugsmas išblėso. Jis apniuko, bet neprieštaraavo, nes turėjo pripažinti, kad Ervinas teisus.

Tada jie leidosi į savo šiandienos kelionę paslaptiniais pilies užkaboriais. Pradėjo virtuvėje, kur sugebėjo nepastebimai nuglemžti kelis blynus. Pabėgo su jais į vidurinįjį kiemą prie medinio namo, stovinčio šalia gynybinės sienos, ir atsisėdo pavėsyje, kur niekas jų nematė.

– Aš jau pažįstu tavo mamą. O kaip tėtis? Ar jis taip pat yra čia, pilyje? – paėmęs antrąjį blyną paklausė Barnabašas.

– Taip. Ir tu tikrai jį jau pažįsti. Jis dirba viršuje arklidėse, todėl jums, ko gero, jau teko susitikti. Toks mažesnis, plonesnis. Su ūsais.

– Žinau! Taigi, dabar pažįstu visą jūsų šeimą. O gal dar turi brolių ar seserų? – toliau kamantinėjo Barnabašas.

– Ne, – papurtė galvą Ervinas. – Mama sakė, kad vieno pramušgalvio jai pakanka, daugiau ji nenori. Be to, kai man buvo dveji metai, ji perėmė virtuvę ir nuo to laiko neturėjo laiko niekam kitam. Manau, tėtis būtų norėjęs, kad mūsų būtų daugiau, bet dabar jau, matyt, apsiprato.

Sudoroję visus blynus ir šiek tiek pailsėję, jie grįžo prie vartų priešais viršutinįjį kiemą. Ten jie turėjo šiek tiek palaukti, kol vartus patruliuojantis sargybinis kur nors minutėlei nueis, tada jie greitai šmukštelėjo pro šonines duris, esančias praėjime po bokštu.

Už durų buvo siauras akmeninis koridorius su mažais langais dešinėje. Kai uždarė duris, visas šurmulyš staiga dingo ir jie atsidūrė visiškoje tyloje.

– Girdėjau, taip galima apeiti visą viršutinę pilies dalį, – sušnibždėjo Ervinas. Net ir jis čia dar nebuvo buvęs, nors šiaip žinojo viską.

Sulaikę kvėpavimą abu berniukai pajudėjo į priekį. Iš pradžių koridorius vedė tiesiai, bet paskui stačiu kampu pasuko į kairę ir vedė toliau. Barnabašas retkarčiais mėgindavo pažvelgti į lauką, tačiau netrukus suprato, kad čia esantys langai skirti ne žvalgymuisi į aplinkinį kraštovaizdį. Jis net negalėjo iškišti pro juos galvos!

– Manau, kad dabar esame kažkur po mūsų butu, – pasakė jis, žiūrėdamas į lubas ir įsivaizduodamas, kaip atrodo rūmai viršutiniame kieme.

Jie pasiekė koridoriaus galą ir žemu praėjimu pateko į kitą koridorių, kuris buvo statmenas tam, iš kurio jie atėjo.

– Šią vietą atpažįstu, jie veda į bokštą! – tarė Ervinas, rodydamas į spiralinius laiptus, kurie suko aukštyn dešinėje.

Barnabašas pagalvojo, kad norėtų viršuje iš bokšto pasidairyti, todėl ruošėsi jau tai pasiūlyti garsiai, kai staiga išgirdo prislopintą garsą. Jis sukľuso ir apsižvalgė, bet, kad ir kaip įtempė klausą, negalėjo suprasti, iš kur garsas sklinda.

– Ar tu taip pat girdėjai? – paklausė jis.

– Ar tik ne iš čia? – atsakė Ervinas, prispaudęs ausį prie durų, esančių priešais praėjimą. – Man atrodo, ten kažką girdžiu.

Barnabašas trumpai dvejojo, bet paskui pabandė patraukti už rankenos ir patyliukais atidarė duris. Jis ne tik aptiko toliau aplink pilį vedantį koridorių, bet išsiaiškino dar vieną dalyką – garsas, kurį ką tik girdėjo, buvo nenumaldomas kažkokios mergaitės raudojimas.

Jis šiek tiek paėjo į priekį, o kai pažvelgė už posūkio, pagaliau pamatė mergaitę. Ji dėvėjo ilgą suknelę, galvą buvo pasidėjusi ant abiejų rankų, sunertų ant kelių, sėdėjo ant plikos žemės ir garsiai verkė.

– Ar galime tau kuo nors padėti? – bandė kreiptis į ją Barnabašas.

Mergaitė krūptelėjo ir pažvelgė į jį. Barnabašas pastebėjo, kad šviesūs jos plaukai buvo kruopščiai supinti gražiomis pynėmis, akys buvo melsvai žalios, ir kad jai maždaug tiek metų, kiek jam pačiam.

Supratusi, kad nebėra viena, ji staigiai atsisėjo, greitai nusišluostė ašaras ir piktai pažvelgė į Barnabašą ir Erviną.

– Nesikiškite į mano reikalus! Eikite iš čia, – piktai pasakė ji, nors jos balse buvo girdėti ir nevilties gaidelė.

Barnabašui užėmė kvapą – tokios reakcijos jis nesitikėjo! Akimirką stovėjo pasimetęs, o kai pagaliau atsi-

peikėjo, ir jau būtų sugebėjęs ką nors pralemti, pajuto, kaip Ervinas traukia jį už rankos.

– Eime, tai princesė, – sušnibždėjo jam į ausį draugas.

Dabar Barnabašas nebežinojo, ką daryti. Ar jis turėtų išeiti nieko nesakęs? O gal princesės turėtų atsiprašyti, nes nenorėjo būti nemandagus? O kaipgi kreipiamasi į princeses?

– Atleiskite, – išlemeno jis ir neryžtingai pasisuko eiti. Tačiau jis tai darė nenoriai, nes mielai būtų padėjęs mergaitei, net jei ji yra princesė.

Kai jiedu jau ketino žengti pro duris į bokšto laiptus, išgirdo greitus žingsnius už nugaros ir griežtą įsakymą:

– Dar palaukite!

Barnabašas atsisuko. Ankstesnės nevilties mergaitės veide neliko nė pėdsako – dabar ji atrodė labai pasitikinti savimi ir matėsi, kad yra įpratusi, jog kiti jai paklustų.

– Kad jau esate čia, galite kai kuo man pagelbėti, – pasakė ji. – Nusprendžiau, kad iš čia, iš pilies, išvyksiu. Slapta. Ir jūs man padėsite tai padaryti!

– Bet... – paprieštaravo apstulbęs Barnabašas, ir kelis kartus sumirksėjo. Jam kilo įtarimas, kad atsidūrė situacijoje, kuri žada nemalonumus.

– Jokių „bet“! – riktelėjo princesė. – Jei man nepadėsite, pasakysiu tėčiui, kad man nepaklusote, ir jis jus suims.

Barnabašas gurktelėjo ir nedrąsiai paklausė:

– O kodėl jūs norite pabėgti?

– Jau sakiau, kad nekištumėte nosies į mano asmeninius reikalus! Nesiruošiu patikėti jį kažkokiam pažui! Juk tu esi pažas, ar ne?

– Taip, tarnauju ponui Marekui ir esu čia...

– Tai eime! – įsakė princesė, neleisdama jam kalbėti, ir pirma išėjo pro duris. Ji saugiai vedė juos pilies koridoriais, kol jie išėjo į kiemą. Ten princesė sustojo ir susimąščiusi apsidairė. Ji prisimerkė ir prikando lūpą, kai jos žvilgsnis užkliuvo už priešingame kampe esančių arklidžių.

– Jau žinau! – pagaliau pareiškė, bet veikiausiai pasakė tai sau, nes jai nerūpėjo, ar berniukai jos klausosi.

Ji žvaliai nužingsniavo prie vartų ir pasuko link viduriniojo kiemo. Barnabašas ir Ervinas klusniai kiūtino jai iš paskos, draskomi baimės, neleidžiančios jiems nepaklusti princesei, ir baimės, kas bus, kai kunigaikštis sužinos, jog jie padėjo jo dukrai pabėgti.

– Štai, – staiga sustojo princesė, šį kartą laukdama berniukų. – Ar matote vežimėlį su šieniu? Kai niekas nematys, aš pasislėpsiu viduje, o jūs mane išvešite iš pilies, – pasakė ji, rodydama į pakrautą šieniu dviratį vežimėlį, stovintį šalia kitų arklidžių, kuriose buvo žirgai, netilpę viršutinėse arklidėse.

Bet tai buvo lengviau pasakyti, nei padaryti. Vidurinis kiemas buvo didžiausias, taigi ir judriausias. Nors vežimaitis stovėjo šiek tiek nuošaliau, tačiau vis vien pro jį dažnai kas nors praeidavo.

– Greitai, dabar čia nieko nėra! – staiga šnipštelėjo princesė ir ilgais žingsniais nubėgo prie vežimėlio. – Padėk man, paskubėk! – įsakė ji, ištiesdama ranką Barnabašui, kad padėtų jai įlipti.

– Sugadinsite savo drabužius! – dar kartą pamėgino Barnabašas, bet princesė jo neklausė. Ji perlipo per vežimėlio kraštą, su trenksmu nusileido ant dugno ir greitai užsimetė ant savęs šieno.

– Važiuojam! – pasigirdo iš po šieno kupetos.

Barnabašas ir Ervinas susižvalgė. Jiems abiemis ki-
lo noras nuvežti princesę viršun į rūmus ir perduoti ją
kunigaikščiui, bet galiausiai jie pakluso jos norui, atsi-
duso, kiekvienas griebė po vieną vežimėlio rankeną ir
nutempė link apatinių vartų.

Smarkiai plakančiomis širdimis jie praėjo visą vidu-
rinįjį kiemą, paskui žemutinį ir galiausiai pagrindinius
vartus. Kol kas atrodė, kad į juos niekas nekreipia dė-
mesio, ir Barnabašas pradėjo tikėti, kad jiems pavyks
niekam nepastebėjus išvežti princesę.

Tačiau ant pakeliamojo tilto planas žlugo.

– Sustokite! Ką jūs darote? Tai mano vežimėlis! – pa-
sigirdo už jų.

Berniukai atsigrėžė ir, pamatę už nugaros iš pilies
bėgantį įpykusį vyrą, grasantį jiems kumščiais, supani-
kavo ir puolė bėgti. Vežimėlis už jų šokinėjo ir siūba-
vo, o Barnabašas buvo beveik įsitikinęs, kad du kartus
išgirdo skausmingą princesės: „Oi! Ai!“

Purvinu keliu už pakeliamojo tilto jie pasiekė miško
pakraštį, tačiau ten jų vežimėlis staiga apsvirtė ant po-
sūkio, o šienas su princese išvirto ant kelkraščio.

Barnabašas taip pat griuvo ir susitrenkė kelį. Ėmė
jį trinti, ir akies krašteliu pamatė, kaip princesė ketur-
pėsčia išrėpliojo iš šieno kupetos ir greitai nušliaužė
toliau į mišką.

Netrukus atbėgo juos persekiojęs vyras, o su juo kar-
tu ir vienas pagrindinių vartų sargybinis.

– Jūs, nenaudėliai! Žiūrėkite, ką padarėte? – aiktelė-
jo vyras. – Žinoma, kai buvau mažas, aš irgi kartais ką
nors iškrėsdavau, bet tokio dalyko niekada nesu pada-
ręs! Tuoj pat sukraukite šieną ir parvežkite atgal!

Taigi, Barnabašui ir Ervinui neliko nieko kito, kaip tik apsukti vežimėlį ir, besibarančiam vyrui prižiūrint, rankomis surinkti šieną ir sudėti jį į vežimėlį. Dirbdamas, Barnabašas kartais vogčiomis žvilgčiojo, ar nepamatys princesės kažkur tarp medžių, bet atrodė, kad ji gerai pasislėpė.

Kai šienas buvo sukrautas, berniukai vežimą nuvežė atgal į pilį, o vyrai iškart nuėjo.

– Kad daugiau jūsų čia nematyčiau! – suriko jiems pavymui.

Barnabašas buvo išraudęs iki ausų ir nuleidęs galvą nuskubėjo į Mareko butą. Tačiau Ervinas sustabdė jį viršutiniame kieme.

– Ten Klara, princesės tarnaitė. Mes turėtume jai pasakyti apie princesę, – tarė jis, eidamas prie lieknos merginos kaštoniniais plaukais, apkirptais aplink ausis, kuri kaip tik šalimaisėjo iš vieno paštato į kitą.

Klara tikriausiai pažinojo Erviną, nes iš tolo jam nusišypsojo ir laukė, kol jis prieis.

– Princesė slepiasi miške priešais pilį. Manau, turėtum eiti pas ją. Galbūt praverstų atsarginiai rūbai persirengimui, – pasakė jai.

Naujiena Klaros nenušėbino. Ji tik akimircai užvertė akis, beviltiškai atsidususi padėkojo ir nuėjo atgal į rūmus. Barnabašui toptelėjo į galvą, kad princesė, matyt, ne pirmą kartą iškrėtė kažką panašaus.

– Tai einu į virtuvę. Mano mama tikrai greitai sužinos ir tuomet jau man klius; kuo greičiau viskas baigsis, tuo geriau, – atsisveikino Ervinas ir taip pat nuėjo.

Likusią dienos dalį Barnabašas praleido bute. Iš pradžių jis nervingai žvilgčiojo pro langą, tarsi tikėjosi, kad pilies garnizonas bet kurią akimirką susirinks lauke ir eis

jo suimti. Todėl jam buvo keišta, kad kieme nieko nevyks-
ta ir kad visi atlieka savo darbą taip, lyg nieko nebūtų
nutikę. Klara išėjo iš rūmų, nešina dideliu pintu uždeng-
tu krepšiu. Grįžo po pusvalandžio, tačiau šį kartą ją ly-
dėjo mergina, vilkinti šiurkštų rudą apsiaustą su gaubtu.
Barnabašas buvo šiek tiek nuštevęs, nes tokiems drabu-
žiams buvo per karšta, bet tada sumojo, kad po apsiaus-
tu, tikriausiai, slepiasi princesė, persirengusi tarnaitė.

Kai tik Klara ir princesė įėjo pro rūmų duris, Barna-
bašas žvilgtelėjo į porą žmonių, besikalbančių kiemo
kampe. Pagyvenusi moteris gyvai kalbėjosi su apkūniu
rūsio viršininku, retkarčiais vis pakeldama akis į langą,
prie kurio kaip tik stovėjo Barnabašas, kol jų žvilgsniai
kartą susitiko. Barnabašas išsigando, nes suprato, kad
moteris kalba apie jį, todėl jis verčiau pasitraukė nuo
lango ir atsigulė ant savo lovos.

Buvo vėlus vakaras, kai prasivėrė buto durys ir jose
pasirodė Marekas. Per visą jų pažinties laiką tai buvo
pirmas kartas, kai iš jo veido išraiškos Barnabašas ma-
tė jį pykstant.

– Iš sarbyginio pie vartų išgirdau kai ką, kuo nenoriu
tikėti. Taigi, ką apie tai papasakosi man tu? – vietoj pa-
sisveikinimo griežtai paklausė.

Barnabašui perdžiuvo burna ir tą akimirką jis neži-
nojo, ką pasakyti. Tačiau jam labai rūpėjo, kad ponas
Marekas galėtų juo pasitikėti, todėl nušprendė pasakyti
tiesą. Taigi, jis pradėjo nuo to, kaip jie su Ervinu sutiko
princesę, o paskui paaiškino, ką toji įtikino juos pada-
ryti ir kaip viskas įvyko.

Jam bekalbant, Marekas lėtai nuėjo prie lango ir įdė-
miai žiūrėjo į dangų, kartais net atrodė, kad jis nesi-
klauso. Tik praėjus maždaug minutei po to, kai Barna-

bašas užbaigė, jis pasisuko į kambario pusę. Ši kartą jo veide šmėkstelėjo linksma šypsena.

– Turiu pasakyti, tu mane nustebinai! – šelmiškai tarė ir jo pyktis išgaravo. Barnabašui akmuo nusirito nuo širdies. Dabar jau jis ėmė tikėti, kad ponas Marekas jo neišvarys.

Tą akimirką vėl atsidarė durys ir įsiveržė kaštelionas Vilimekas. Jis atrodė įpykęs ir nė nesivargino atsiprašyti dėl to, kad nepasibeldė.

– Tikiuosi, jau žinai, ką iškrėtė tavo nenaudėlis! – rėžė jis Marekui.

– Taip. Mes ką tik apie tai kalbėjome, – ramiai atsakė riteris.

– Tikiuosi, kad nubausi jį! Tokia šunybė! – sušvokštė Vilimekas.

– Ką siūlai? – paklausė Marekas.

– Tam kitam nevidonui paskyriau dvi savaites darbų laukuose. Kai po pietų jis baigs darbą virtuvėje, kečiau į apačią pas Ridloryhą, tas jį įkinkys dirbti iki pat vakaro.

– Tuomet ir Barnabašas eis su juo, – linktelėjo Marekas.

Vilimekui akimirkai užėmė kvapą. Atrodė, jis tikėjosi sulaukti pasipriešinimo, todėl jį išmušė iš vėžių, kai jo sumanymas pavyko taip sklandžiai. Bet tuomet jis vėl nutaisė piktą veido išraišką, kažką neaiškiai burbtelėjo ir išėjo.

Vos užsidarė durys, Barnabašas šiek tiek priekaištینگai pažvelgė į Mareką. Jis tikėjosi, kad riteris užtars jį, sužinojęs, kad berniukas yra nekaltas.

– Ko gi taip į mane žiūri? – nusijuokė Marekas. – Nusprendėte dangstyti princesę, todėl turi prisiimti ir pasekmes.

IV.

Osvaldas

Kitą popietę Barnabašas ir Ervinas nusileido iš viršutinės pilies, ir vienu iš šalutinių kelių nuėjo į lauką, kuris buvo išartas ant lygios žemės plotelio pietvakariniame Sparkovo kalno šlaite.

Ponas Ridloryhas jų jau laukė. Jis buvo liesas aukštas vyras su šiaudine skrybėle ant galvos, o jei nebūtų turėjęs šviesiai rudos barzdos, galėtum jį net palaikyti vieno iš berniukų vyresniuoju broliu.

– Štai ir jūs, – patenkintas tarė. – Jūsų laukia morkų lysvės. Jas reikia išravėti, apkaupiti ir palaištyti, – pareiškė jis, rodydamas į morkomis apšodintą plotą.

Kai Barnabašas nužvelgė tą žalią augmenijos jūrą, jam ėmė mirgėti akyse.

– Gerai, kad tam turime dvi savaites, – burbtelėjo jis.

– Dvi savaites? – nusijuokė Ridloryhas. – Turite užbaigti šiandien! Rytoj turiu jums kitokio darbo.

– Šiandien?! – pasibaisėjo Barnabašas, nepatikliai nužvelgdamas pasėlius. Jam atrodė neįtikėtina, kad Ridloryhas išties tikėtusi, jog jie viską padarys per vieną dieną.

– Nelengva išmaitinti visą pilį – mūsų čia gyvena beveik šimtas! Darbas turi rankose tirpte tirpti! – linksmai paaiškino Ridloryhas.

– Ir iš čia viskas gabenama į pilį? – paklausė Ervinas.

– Iš čia, ir iš daugelio kitų aplinkinių laukų. Nušėbtumėte, pamatę kiek daug suvalgome. Bet užteks kalbų, pirmyn prie darbo, – įsakė Ridloryhas ir nuėjo į

lauko galą, kur dar keli žmonės dirbo kaštuvais ir kapliais.

Taigi Barnabašas ir Ervinas klusniai atsiklaupė ant žemės ir ėmėsi darbo. Laimei, paaiškėjo, kad ponas Ridloryhas nebuvo beširdis, todėl kartais jie galėjo atsipūsti ir išsitiesti ant žolės. Bet tai negalėjo trukti per ilgai, nes tada pasigirsdavo švilpukas iš priešingo lauko galo ir berniukai suprasedavo, kad laikas grįžti prie kaplių.

Vieną popietę keliu pro lauką praėjo Klara. Išvydusi berniukus, ji trumpam štabtelėjo ir užjaučiančiai pažvelgė į juos. Bet kadangi jie kaip tik buvo atsisukę į ją nugara, jos net nepastebėjo.

Po pusantros valandos ji vėl grįžo į lauką. Šį kartą ji jau nešėsi didelį krepšį ir ėjo tiesiai link jų.

– Aš jums kai ką atnešiau, jei turite minutėlę laiko, – pakvietė.

Barnabašas ir Ervinas atsisuko į poną Ridloryhą, kuris kaip tik dirbo gretimoje pasėlių lysvėje, pamatę jį pritariančiai linktelėjus, padėjo kaplius ir nubėgo pas Klarą.

Jie visi trys sėdėjo medžio paūksmėje, o Klara iš savo krepšio ištraukė molinį butelį, sklidiną obuolių sulčių, ir keletą pyragėlių. Barnabašas stebėjosi, iš kur ši juos gavusi, juk numanė, kad ponia Malamousova jų nesiuntė.

– Princesė visada gauna jų visą dubenį. Bet dažniausiai nesuvalgo, todėl atnešiau jums keletą, – paaiškino Klara, tarsi atspėjusi, kas dedasi Barnabašo galvoje.

– Puikūs, – pagyrė jis, atsikandęs pirmojo.

Klara ir Ervinas pradėjo kalbėtis, o Barnabašas tiesiog sėdėjo ir jų klausėsi.

– O kaip mama? Ar ji labai pyko? – paklausė Klara.

– Ji šaukė ant manęs visų virtuvės darbininkų akivazdoje. Atseit dar niekada nebuvo patyrusi tokios gėdos. Ir jei tai priklausytų nuo jos, praleisčiau laukuose ne dvi savaites, o du mėnesius. Bet jai tai praeis, – gūžtelėjo pečiais Ervinas.

– O kaip ponas Marekas? – Klara atsisuko į Barnabašą.

Barnabašas šiek tiek paraudo ir vos neužšpringo, supratęs, kad jis vienintelis kažkam papasakojo, kaip viskas buvo. Bet jis nenorėjo meluoti, todėl prisipažino.

– Aš pasitikiu ponu Mareku ir noriu, kad ir jis manimi pasitikėtų, – atsiprašydamas pridūrė jis.

– Gerai padarei, – susimąščiusi tarė Klara. – Aš taip pat labai gerbiu poną Mareką. Jis visada man buvo geras.

Ji norėjo pridurti dar kažką, bet, matyt, galiausiai persigalvojo, nes tik atsiduso ir liko sėdėti tylomis, šiek tiek sutraukusi pečius.

– Kodėl Vilimekas galėjo tave nubaušti, o mane čia atsiuntė ponas Marekas? – paklausė Barnabašas Ervino.

– Tu priklausai kunigaikščio palydai, ponas Marekas yra atsakingas už tave. Net jei esi tik pažas, Vilimekas negali tau įsakyti. Nors jis vadovauja visai piliai ir joje esantiems žmonėms, riterių palyda ir pilies garnizonas yra išimtis. Jie turi savo vadus, kurie yra tiesiogiai pavaldūs kunigaikščiui, – aiškino Ervinas.

– Jis neturi teisės nubaušti net manęs, tai turi padaryti princesė arba kunigaikštis, – pasakė Klara.

Jie kurį laiką kalbėjo apie tai, ką kaštelionas Vilimekas gali ir ko negali, bet paskui ponas Ridloryhas sušvilpė ir berniukai turėjo grįžti prie darbo.

Nors dienos pamažu trumpėjo, jos vis dar buvo pakankamai ilgos, tad jiems tekdavo kelias valandas praleisti lauko darbuose. Ervinas neatrodė dėl to ypač susirūpinęs, bet Barnabašas kartais mintyse priekaištavo princesei, kad užvirė tokią košę. Jam nerūpėjo tai, kad turėjo dirbti nuo ryto iki vakaro, ir net ne taip labai apgailestavo negalėdamas klajoti po pilį, bet jam labai skaudėjo širdį, kad dabar nebeturi laiko fechtuoti su ponu Mareku. Dėl to dažnai eidavo miegoti suirzęs, o kartą net pagalvojo, kad mielai būtų atšaukęs savo sprendimą neišduoti princesės.

Tačiau galiausiai dvi bausmės savaitės baigėsi ir Barnabašo nuotaika štaigiai pagerėjo. Pirmiausia dėl to, kad kitą rytą Marekas jo paklausė:

– Turiu joti su reikalais – josi su manimi?

Taigi po pusvalandžio jie kartu išjojo pro Sparkovo vartus. Šį kartą Barnabašas buvo pasiskolinęs kitą žirgą – seną suvargusį arklį, kuris abejingai neskubriai žingsniavo, kartkartėmis savavališkai sustodavo, norėdamas parupšnoti viliojančiai atrodančios žolės, augančios pakeleje.

– Nagi! Eik! – ragino Barnabašas, įnirtingai mojuodamas vadžiomis, kai Marekas vėl nutoldavo nuo jo per geras dvidešimt penkias pėdas.

Valandą joję per lygumą, pilną gyvenviečių, jie sustojo didžiulės sodybos kieme, šalia buvo keli aptvarai su juose besiganančiais visokių spalvų ir dydžių žirgais.

– Štai ir mes! – šūktelėjo Marekas vienam iš vyrų, mėginančiam pažaboti energingą juodą eržilą, šokantį ratu tarp keturių žmonių.

Vyriškis padavė vadžias savo pagalbininkui ir išėjo pasitikti Mareko ir Barnabašo.

– Sekite paskui mane, – mostelėjo jis, grakščiai peršokęs per pintų vytelių tvorą.

Barnabašas nuštebo, vyras elgėsi taip, tarsi jie būtų atėję jo aplankyti, tačiau, kaip ir Marekas, pririšo savo arklį prie netoliese esančio medžio ir nusekė paskui.

Už namo buvo dar vienas, bet mažesnis aptvaras su penkiaais žirgais.

– Tarp šitų turėtų būti toks, kokio prašėte. Ramiai juos apžiūrėkite, aš tuoj grįšiu, – tarė vyras ir nuėjo.

– Taigi, kuris? – paslaptinai šypsodamasis paklausė Marekas.

Barnabašas nesuprasdamas pažvelgė į jį. Jis nė nenutuokė, ko riteris jo klausia.

– Na, kurio nori? Jei keliausi su manimi, tau reikia savo žirgo, – tęsė Marekas, o jo akys šelmiškai žybtelėjo.

– Kurio aš noriu? Ar norite nupirkti man žirgą?! – negalėdamas patikėti šūktelėjo Barnabašas.

Kai Marekas linksmi linktelėjo galva, Barnabašas nušvito ir tuoj pat su dideliu susidomėjimu ėmė apžiūrinėti penkis aptvare stovinčius žirgus.

– Šitą! – staiga jis parodė į obuolmušį eržilą dešiniajame kampe. Negalėjo paaiškinti, kodėl, tiesiog jį apėmė stipri nuojauta, kad būtent su šiuo žirgu jis sutars.

– Na, tai apžiūrėkime jį, – tarė Marekas, lipdamas į aptvarą. Jis apėjo žirgą iš visų pusių, paglostė, pasilenkęs apčiuopė saugysles virš kanopų, pažvelgė į jo burną ir galiausiai kurį laiką klausėsi, kaip jis kvėpuoja.

– Manau, kad yra tinkamas, – padarė išvadą. – Tai tikrai šis?

Barnabašas norėjo linktelėti, bet vietoj to padarė kai ką, ko, jo manymu, pažui daryti nederėtų, bet jis tiesiog

negalėjo susivaldyti, – džiaugsmingai apkabino poną Mareką.

– Tai palauk čia, o aš eisiu pasikalbėti su veisėju, – džiugiai tarė Marekas, kai po akimirkos išsilaisvino.

– Bet... ar aš neišsirinkau labai brangaus? – susidrovėjęs paklausė Barnabašas. Staiga jis prisiminė tai, ką buvo pastebėjęs per tas kelias bendro gyvenimo savaites – o būtent, kad ponas Marekas gyveno daug kukliau nei kiti riteriai, kuriuos jis buvo sutikęs Sparkove.

– Nesijaudink, kai buvau čia pirmą kartą, pasakiau jiems, ką galiu sau leisti, o ko ne, – šyptelėjo Marekas ir nuėjo.

Grįždamas atgal Barnabašas jojo ant savo naujojo žirgo. Marekas šuoliavo šalia jo ir vedė pasiskolintą senąjį arklį.

– Taigi, kaip tu jį pavadinsi? Toks gražus žirgas tikrai vertas vardo, ar ne? – paklausė riteris.

– Osvaldas, – nesusimąstydamas atsakė Barnabašas. Kartą šį vardą išgirdo iš savo tėčio, ir nuo to laiko jis jam patiko, nes siejosi su tėčio kelionėmis į paslaptin-
gus kraštus.

– Osvaldas?! – nušėbęs perklausė Marekas, bet po to plačiai nusišypsojo. – Ką gi, bus Osvaldas!

Į Sparkovą jie grįžo tik po pusiaudienio. Jojo namo aplinkkelio, kad Barnabašas galėtų kuo daugiau pasidžiaugti Osvaldu.

– Viršuje nėra vietos, todėl Osvaldą laikysime žemutinėje arklidėse, gerai? Aš jau susitariau, – pasakė Marekas, kai jie pagaliau prajojo pro pilies vartus.

Likusią dienos dalį Barnabašas praleido su savo nauju keturkoju draugu. Jis nešė jam maistą, gerai jį iššu-

kavo ir, svarbiausia, nuolat glostė galvą ir pasakojo jam viską, ką begalėjo sugalvoti. Osvaldas ramiai stovėjo, rupšnojo šieną, retkarčiais papurtydamas galvą, ir atrodė, tarsi jis aiškiai suprastų Barnabašo žodžius.

Per kelias sekančias dienas jie turėjo daug progų priprašti vienas prie kito. Marekui vėl buvo pavešta saugoti kelius aplink pilį, ir šį kartą jis pasiėmė kartu savo pažą. Barnabašas netvėrė džiaugsmu. Jis nekantravo pagaliau iš arti pamatyti tikrąjį kunigaikščio riterio darbą, tad net ryte pakirdo kuo anksčiausiai, ir buvo pasirėngęs jau tuomet, kai Marekas tik pabudo.

Tačiau laikui bėgant jo entuziazmas šiek tiek išblėso. Beveik visą rytą jie praleido ant žirgų vienoje trijų kelių sankryžoje, per kurią lėtai slinko vežimai, prekybiniai karavanai ir pavieniai keliautojai. Marekas įdėmiai stebėjo beveik kiekvieną praivį, bet sukľuso ir įsitempė tik kartą. Vienas raitelis jam, matyt, pasirodė įtartinas, nes jis nemačiomis sekė jį iki artimiausio kaimo, kur raitelis užsuko į smuklę, ir ten Marekas jau paliko jį ramybėje.

Po pietų jie su Barnabašu nujojo į miestelį, kuriame vyko turgus. Jie netgi sutiko kitą riterį iš Sparkovo. Šis griežtai žvelgė nuo savo žirgo į žmogų murzinu veidu ir liepė jam nusirengti.

– Ir marškinius! – grasinamu tonu paliepė jis.

– Aš nieko nevogiau! – gynėsi vyras, drebančiomis rankomis bandydamas įrodyti, kad drabužių klostėse neslepia nieko, kas jam nepriklausytų.

– Pamėgintum tu man! – sumurmėjo riteris, bet galiausiai vyrą paleido. – Stebėsiu tave! – sušuko dar jam įkandin.

Tada jis pašėbėjo Mareką, kuris visą šį spektaklį stebėjo neperprantama veido išraiška. Bet vietoj pasisvei-

kinimo riteris, kurio vardo Barnabašas nežinojo, tik kietai sučiaupė lūpas, pasuko arklį ir kažkur nujojo.

Marekas klaidžiojo miesto gatvėmis beveik iki vakaro, kol galiausiai pasakė, kad laikas grįžti į Sparkovą. Barnabašas buvo šiek tiek nusivylęs ir to neslėpė.

– Šiandien mums nelabai pasisekė, ar ne? – pakeliui namo paklausė jis.

– Kodėl tu taip galvoji? – Marekas nusišypsojo.

– Nes nieko nepagavome.

– Taip neturėtum galvoti! – linksmai sušuko Marekas. – Tai, kad nieko nesulaikėme, juk gali reikšti ir tai, kad niekas nepadarė nieko blogo. Juk visą popietę buvome mieste ir niekas nepranešė apie kokį nors dingusį daiktą.

– O kaipgi žmogus, kurį sustabdė tas kitas riteris, beje, kuo jis vardu? – pabandė paklausti Barnabašas. Jis nenorėjo susitaikyti su tuo, kad dauguma dienų bus tokios neįdomios.

– Danielis, – tarė Marekas ir šiek tiek suraukė antakius. Jis kurį laiką tylėjo ir buvo aišku, kad svarsto savo atsakymą. – Danielis patruliavimą supranta šiek tiek kitaip, nei aš. Jo nuomone, jei žmonės jo nebijo, jis neatlieka savo darbo gerai, – pagaliau pasakė jis.

Vėl stėjo tylą. Barnabašas laukė, kol Marekas pratęs, bet kai praėjus kelioms minutėms vis dar nesulaukė, prakalbo pats:

– Ar jūs nenorite, kad žmonės jūsų bijotų?

– Noriu, kad manęs bijotų tik tie, kurie kažką blogo padarė. Arba jei jie tai ruošiasi padaryti, – atsakė Marekas.

Barnabašas manė, kad tai labai sunki užduotis, tačiau nenorėjo to garsiai ištarti.

Tačiau vakare, prieš užmigdamas, Barnabašas nusprendė užduoti kitą klausimą.

– Ar kada nors važiuosite su karavanu? – viltingai paklausė jis, iš tolimos kelionės tikėdamasis didesnio nuotykių nei buvo šiandien.

– Nežinau, užduotis paskirsto mūsų vadas. Matysim, ką man paskirs, – atsakė Marekas ir apsvirtė ant kito šono.

Barnabašui atrodė, kad riterio balsas skambėjo šiek tiek beviltiškai, bet tai jam galėjo tik pasirodyti – šiandien jie nuveikė pakankamai, dabar jau buvo laikas miegoti.

Ir per kitas penkias patruliavimo dienas nieko ypatingo neįvyko. Galbūt tik tiek, kad daugelio medžių lapai pradėjo įgauti skirtingų geltonos ir raudonos spalvų atspalvių, todėl Barnabašas suprato, kad vasara jau baigėsi ir atėjo ruduo.

Savaitės pabaigoje Marekas atėjo su žinia:

– Kunigaikštis šį vakarą šaukia į susitikimą Riterių salėje. Taip pat vyks pokylis, kuriame riterius aptarnaus pažai. Taigi, ateik ten prieš valandą ir susižinok, ką turi daryti.

Vakare Barnabašas nerimaistingai įžengė į pagrindinį rūmų pastatą ir užbėgo laiptais į antrą aukštą. Jis čia niekada nebuvo buvęs, nes čia jiedu su Ervinu per savo žvalgybinis žygius eiti nesiryžo.

Riterių salė buvo didelis kambarys, kuriame dominavo ilgas pokylių stalas, sudarytas iš kelių stalų. Aplink jį stovėjo daug kėdžių raižytais atlošais. Gražiausia kėdė, padengta raudonu aksomu, stovėjo už stalo galo, ir nebuvo sunku suprasti, kad čia sėdi kunigaikštis Damjanas.

Tačiau labiausiai Barnabašą sužavėjo sienų puošyba. Be keleto kunigaikštystės spalvų juostų, ant sienų kabėjo įvairūs ginklai ir skydai – kai kurie atrodė visiškai nauji, o iš kitų buvo matyti, kad šie pabuvoję jau ne viename mūšyje.

Salėje jau buvo apie dešimt vaikinių, tarp jų ir Joštas bei jo šviesiaplaukis draugas Čeňekas. Atrodė, kad visi žino, ką reikia daryti. Kai kurie kaip tik tiesė staltieses ant stalų, vienas iš pažų žarstė įsiliepsnojančią ugnį židinyje (paštariosiomis dienomis lauke buvo vėsu, o čia, viršutinėje pilies dalyje, tai jau buvo labai jaučiama), o trys berniukai ruošė taures. Joštas juos visus stebėjo, davinėjo nurodymus ir pats ruošė tik tuos dalykus, kurie buvo skirti kunigaikščiui.

Barnabašas bandė įsitraukti į darbą, bet niekas konkrečiai nepaaiškino, ką daryti, todėl jis tiesiog stovinėjo tai šen, tai ten, kartais ką nors palaikydamas, bet šiaip jautėsi visiškai nenaudingas.

– Eime su manimi į virtuvę, atnešime lėkštes, – pagaliau paragino jį vienas berniukas. Jo vardas buvo Mirekas ir, kaip Barnabašas sužinojo pakeliui į ponios Malamousovos valdas, jis pilyje išbuvo pusantrų metų.

– Maniškliai gyvena pilies teritorijoje, tėtis yra kalvis, – pasakė jis. – Man pasisekė, nes norint patekti į pilį, reikia turėti svarbius tėvus. Bet galų gale mano tėvas kažkaip sutarė su ponu Štepanu. O tu? Iš kur esi?

– Iš Bouchalovo. Tai netoli plieno dirbtuvių prie Trelskės upės, – atsakė Barnabašas.

– Tarnauji ponui Marekui, ar ne? – Mirekas linktelėjo galvą, tarsi tai daug ką paaiškintų, o Barnabašas staugai ėmė jaustis nepilnavertis, net pats nesuprasdamas kodėl.

Tačiau, kadangi jie jau priėjo virtuvę, nebegalėjo kalbėtis. Abu paėmė į rankas po visą krūvą lėkščių ir nužingsniavo atgal į salę.

Kai viskas buvo paruošta, pirmieji riteriai pradėjo rinktis į salę ir pamažu sėdosi prie stalo. Marekas su Petru, ponios Elžbietos vyru, atvyko ne per vėlai, tačiau jiems vis tiek liko vietos tik tolimiausiame nuo kunigaikščio gale. Barnabašas kartu su kitais berniukais stovėjo prie sienos ir laukė paliepiamų.

Tuomet pagaliau atsidarė antrosios durys ir iš kunigaikščio menės išėjo Damjanas. Joštas palydėjo jį prie stalo, atstūmė kėdę ir, vos tik kunigaikščiui pradėjus sėstis, prištūmė ją atgal. Tada jis pamojo kitiems berniukams, ir Barnabašas suprato, kad tai yra jiems ženklas eiti į virtuvę maišto.

Apačioje jų laukė pilni mėsos padėklai. Kai kurie net buvo tokie ilgi, kad juos turėjo nešti dviese.

– Būk atidus, kad su juo neapvirštum! – perspėjo ponina Malamousova, pakėlusi padėklą su elniena. Barnabašas žinojo, kad ši ant jo vis dar šiek tiek pyksta už tai, ką jie su Ervinu iškrėtė, todėl tik tyliai linktelėjo ir išėjo su nešuliu.

Vakarienės metu kunigaikštis kalbėjosi su riteriais apie daugybę dalykų, kurių Barnabašas nelabai suvokė. Jis tik suprato, kad Damjanas nori pastatyti dvi naujas tvirtoves prie kažkokių kelių, ir davė kunigaikščio palydos vadui ponui Vitoldui užduotį parinkti tinkamas vietas.

Barnabašas kartu su kitais pažais rūpinosi, kad riteriai visada turėtų ką valgyti ir gerti. Kai ąsotyje baigėsi vynas, iš kurio visiems papildydavo taures, jis nuėjo pas rūsio prižiūrėtoją jo atnešti.

Pilvotas vyras šnopusdamas kaip tik atidarinėjo kitą statinę, todėl Barnabašui teko šiek tiek palaukti.

– Nagi, štai. Ir, žiūrėk, negerk! – suurzgė rūsio viršininkas, kai pagaliau jam pripylė.

Barnabašui tai atrodė visiškai bereikalingas subarimas (nors jam šmėkstelėjo, kad čia galėtų būti kaltas tas nutikimas su vežimu ir šieniu, apie kurį dabar jau žinojo visa pilis), tačiau lipdamas laiptais aukštyn jis pastebėjo, kad koridoriaus kampe stovėjo Čenekas su dar vienu pažu ir juokdamiesi paslapčiomis gurkšnojo iš ąsočių.

Kai tik Čenekas pastebėjo Barnabašą, nedelsdamas uždarė ąsočio dangtį. Tada metė į Barnabašą pašaipų žvilgsnį, kuriuo norėjo parodyti, jog net nesitiki iš šio tokios drąsos, kuri būtina slaptam vyno ragavimui.

Barnabašas grįžo į Riterių salę kaip tik tuo metu, kai kunigaikštis pasakė:

– Ir dar vienas dalykas! Vėl daugėja pranešimų apie plėšimus iš rytų. Kalbama, kad ten kelis kartus buvo nužudyti žmonės. Taigi, reikės nuvykti iki sienos ir įvesti ten tvarką. Marekai, paimk dešimt vyrų ir pasirūpink tuo, gerai?

Riteris, į kurį buvo kreiptasi, pritariamai linktelėjo galva. Keli jo stalo kaimynai atsigrėžė į jį, ir Barnabašas pajuto, kad kai kurie iš jų neatrodė labai patenkinti. Visų pirma vadas Vitoldas, regis, turėjo susitvardyti, kad atrodytų ramus bent išoriškai, nes viduje jis maištavo prieš tai, kad kunigaikštis užduotį pavedė tiesiogiai, užuot palikęs jam parinkti tinkamą žmogų.

Po vakarienės kunigaikštis ir riteriai išėjo, o Barnabašas ir kiti pažai ėmė tvarkytis. Tačiau, skirtingai nei pasiruošimo metu, dabar niekas neskubėjo dirbti, todėl

Barnabašas negalėjo atsikratyti išpūdžio, kad daugumą daiktų atgal į virtuvę sunešiojo tik jiedu su Mireku.

– Tau pasisekė! Tikiuosi, kad ponas Marekas pasirinks mano poną Štepaną, kad ir aš galėčiau keliauti! – svajoto Mirekas, kol jie lankstė staltieses, nes Riterių salėje jiedu liko vieni. Kiti berniukai jau buvo kažkur dingę.

Barnabašas tik neužtikrintai nusišypsojo ir nieko neatsakė. Jis visai nebuvo tikras, ar Marekas jį paims su savimi! Veikiau priešingai, nerimavo, ar tik riteris nepasakys jam, kad tai pavojinga, ir ar nepaliks jo namie.

Taigi, kai jis vėliau grįžo į butą, stengėsi sutramdyti savo troškimą, kad vėliau netektų skaudžiai nusivilti. Tačiau mintyse suformulavo klausimą, kuriuo kaip nors iš pono Mareko ištrauktų, ar jis galės joti.

Bet galiausiai jam net nereikėjo to klausti. Kai Marekas pastebėjo, kad Barnabašas grįžo, jis jam pasakė:

– Pasiimk ir šiltus drabužius – nepamiršk, kad būsime kalnuose ir naktys ten bus šaltos. Po to paruošk šarvus, ryte juos pakrausime.

Barnabašas nušvito kaip saulutė ir jam teko stipriai tvardyti, kad vėl neapkabintų pono Mareko. Riteris nusišypsojo dėl jo entuziazmo, bet po to iškart surimtėjo ir pridūrė:

– Dabar rimtai paklausk manęs, gerai? Mes galime atsidurti tikrai pavojingoje situacijoje. Nenoriu, kad vėl demonstruotum nutrūktgalvišką didvyriškumą, supranti? Jei atsitiks taip, kad mums teks stoti į mūšį, o tu būsi ten, iškart bėgsi slėptis.

Iš Barnabašo veido išraiškos buvo aišku, kad jam ši mintis visai nepatinka, todėl Marekas tęsė:

– Aš ir kiti riteriai treniravomės, mes pasirūpinsime savimi. Bet mes negalime dar ir tavęs saugoti. Taigi, jei nori man padėti – o aš manau, kad stojai pas mane į tarnybą tam, kad man padėtum, – sakau tau, geriausia pagalba man bus, jei greitai dingsi iš mūsų lauko, aišku?

– Aišku, – sumurmėjo Barnabašas, ir atsidusęs linktelėjo.

– Nebijok, aš esu geros nuomonės apie tave, – kalbėjo Marekas jau taikesniu tonu. – Pažadu, kad, jei ištersi, tapsi riteriu, dėl kurio kunigaikščiui Damjanui nebus gėda. Bet viskam savas laikas ir tau dar daug ko reikia išmokti.

Nelegalai

Jie atsikėlė dar prieš aušrą. Marekas uždegė tris žvakes ant savo stalo, kad bent šiek tiek matytų pasiruošimo metu, ir tuomet į krūvą prie durų sukrovė viską, ką norėjo paimti su savimi.

– Kaip visa tai nugabensime? – pažiūrėjęs į krūvą, šiek tiek beviltiškai paklausė Barnabašas. Jis ir Marekas pasiėmė savo krepšius, Marekas buvo paruošęs beveik visus šarvus. O kadangi turėjo būti pasirengę nakvoti bet kur, reikėjo ir palapinės. Ir čia dar nebuvo maisto atsargų, kurias reikėjo pasiimti virtuvėje.

– Aš josiu ant Ryzakio, o visa tai sukrausime ant Raudės. Tu ją vesi, – atsakė riteris.

– Jūs turite dar kitą žirgą? Maniau, kad turite tik Raudę! – stebėjosi Barnabašas.

– Ne, jei apsilvkčiau visus savo šarvus, ji manęs nepaneštų. Jai jau ir taip kliūna, vargšelei! – nusijuokė Marekas.

Pirmąją daiktų dalį jie nunešė į kiemą, kuris jau buvo perpildytas žirgų bei pirmyn ir atgal zujančių pažų, o paskui nuėjo pusryčių į rūmus. Barnabašas nė nenustebo, kai Marekas kartu su juo pasuko į valgomąjį virš virtuvės, užuot lipęs aukštyn į salę.

Auštant visa procesija iškeliavo. Marekas ir dešimt jo pasirinktų riterių šuoliavo priekyje, o paskui juos vaikinų grupė. Kaip ir Barnabašas, dauguma jų vedė kitus arklius, ir atrodė, kad visiems jiems kelionė patinka. Jodami jie ką nors sušukdavo vienas kitam, rodydami ką sugeba balne.

Barnabašas turėjo kitų rūpesčių. Riterių užduotas tempas buvo daug greitesnis, nei jis buvo įpratęs, o kadangi turėjo laikyti ir Raudės vadžias vienoje rankoje, džiaugėsi, kad iš viso dar nenukrito nuo Osvaldo. Laimei, jam nereikėjo jaudintis dėl Raudės, nes ji bėgo pakelta galva ir, kai tarp raitelių pamatydavo Mareką, jojantį su Petru priekyje, linksmai karpydavo ausimis.

Iš pradžių kelias daugiausia vedė palei upę, bet vėliau nuo jos atitolo ir pamažu ėmė kilti į kalvas. Procesiņa sulėtėjo, todėl Barnabašas turėjo laiko apsidairyti.

Čia miškas jau raibuliavo gausybe vystančių lapų spalvų, bet šiandien dangus buvo giedras, jame tebuvo keletas debesėlių ir pūtė šiltas rudens vėjas.

– Taigi, tavo noras išsipildė! – Barnabašas pašaukė Mireką, kuris taip pat jojo kartu su jais.

Mirekas nusišypsojo ir sutikdamas išskėlė nykštį.

Iš kitų vaikinių Barnabašas pažinojo tik Čeņeką (jei apskritai pažintimi galima laikyti muštynes prie vandens kubilo ir atsitiktinius susitikimus) ir dar du ar tris vaikus. Tačiau nė vienam iš jų jis neturėjo ką pasakyti, todėl jojo vienuoje.

Po pietų prie jo prisijungė Marekas. Jis paėmė kažką iš krepšio, kurį Raudei buvo pririšęs ant nugaros, ir kurį laiką jojo šalia Barnabašo.

– Kur konkrečiai mes vykštame? – pasidomėjo Barnabašas.

– Kunigaikštis Damjanas pasiuntė mus į Tylųjį slėnį. Jis yra rytiniame mūsų krašto pasienyje. Ir atrodo, kad šiuo metu nėra labai tylus. Tu pats girdėjai, kad ten siaučia kažkokia gauja, kuri nieko nesibodi, – paaiškino Marekas.

– Ar mes turėtume juos surašti ir nuginkluoti?

Marekas atsigrėžė ir linksmi pažvelgė į savo pažą, jį akivaizdžiai pralinksmino žodis „mes“.

– Taip, – linktelėjo jis, bet daugiau nieko neaiškino. Vietoje to jis susimąstęs žvelgė į toli, šiek tiek suraukęs kaktą.

– Kažkas negerai? – paklausė Barnabašas.

– Nėra taip paprasta, kaip atrodo, – atsiduso Marekas. – Problema ta, kad už sienos yra Bodlovano Karalystė. Tai didelė šalis, besiribojanti su trimis Pušų Žemės kunigaikštystėmis. Be mūsų, dar su Plikųjų Uolų ir Lydekų Slėnio kunigaikštystėmis. Pastaruoju metu daug kas pasikeitė. Kalbama, neva karalius Bodlovanas buria kariuomenę, kuriai neprilygsta jokia kita pasaulio kariauna. Nežinau, kas jį skatina taip elgtis, bet tikrai netikiu, kad tai daro tam, jog jo šalis galėtų apsiginti, kaip kad jis sako.

– O kaip tai susiję su ta plėšikų gauja?

– Gal niekaip, o gal net labai. Tai pirmiausia ir turime išsiaiškinti. Kunigaikštis Damjanas nenori tuo tikėti, bet ne man vienam atrodo, kad Bodlovanas kartais iškiša nagus iš už savo šalies ribų. Nieko rimto, tiesiog šen ar ten užpuola kaimą ar karavaną... Manau, jis nori patikrinti, kiek dėmesio skiriame gynybai ir ką jis gali sau leisti.

– Vadinasi, jis kaip ir paskelbė mums karą? – išsigando Barnabašas.

– Visai ne! Iki šiol jis labai rūpinasi, kad negalėtume susieti jo su jokių užpuolimu. Joks būrys su jo vėliava, dar nėra žygiavęs mūsų link. Dėl visko kaltos neaiškios įprastai apsirengusių vyrų grupės, dėl kurių galime tik spėlioti, iš kur jos ateina ir kieno nurodymus vykdo.

– Tai ką gi mes darysime?

– Damjanas imasi dar dviejų gynybinių tvirtovių statybos, tai gera žinia. Blogiau yra tai, kad jis nori jas pastatyti ten, kur, mano manymu, nelabai jos mums ką padės. Jis mano, kad užpuolimai – paprastų plėšikų darbas, todėl ketina tvirtoves pastatyti taip, kad apsaugotų pagrindinius prekybos kelius per Elnių Lygumas. Taigi bijau, kad tos tvirtovės stovės per toli mūsų žemės gilumoje ir kad negalėsime jų panaudoti sienoms ginti. Bet dabar atleisk, turiu joti į priekį, kad galėtume pasukti į dešinę, – pridūrė Marekas, paragindamas Ryzakį kulnais.

Kitą popietę jie atvyko į Tylųjį slėnį. Tai buvo vieta, kuri, nepaisant to, ką Marekas pasakojo pakeliui, pateisino savo vardą. Pagrindinis kelias iš abiejų pusių buvo apribotas stačiomis kalvomis, apaugusiomis tankiais, nepereinamais miškais ir, kadangi čia nebuvo jokio kaimo ar bent gyvenvietės, vienintelis girdimas garsas buvo nuolatinis medžių viršūnių ošimas. Barnabašas pastebėjo du suopius, sklandančius vėjyje mėlyname danguje, ir jautėsi esąs pačiame pasaulio pakraštyje.

Tačiau Marekas čia gerai orientavosi, nes nedvejodamas pasuko iš išvažinėto kelio ir nuvedė juos vešlių krūmų labirintu į apaugusią plynę miško pakraštyje (tik iš jos galima buvo spręsti, kad bent jau prieš keletą metų čia būta žmonių). Jis net nesivargino nulipti ir paliepė tiesiai iš balno:

– Berniukai čia įrengs stovyklą ir užkurs laužą, o mes josime apsižvalgyti, kol šviesu.

– Ar mes neapsistosisime Kampinėje pilyje? – paklausė vienas iš riterių, ir jo balse neabejotinai buvo girdėti lengvas apmaudas.

– Kampinė pilis yra valanda kelio nuo čia. Nenoriu gaišti laiko kelionėms pirmyn ir atgal kiekvieną dieną. Ši vieta ideali mūsų stovyklai, – atsakė Marekas, truktelėdamas vadžiomis.

Ryzakis klusniai pradėjo bėgti, o likę riteriai su didesniu ar mažesniu entuziazmu nusekė paskui jį.

Barnabašas ir kiti berniukai, priešingai, nušoko ant žemės ir ėmėsi darbo. Iš pradžių jie pririšo savo žirgus, kad šie galėtų ganytis, o paskui pradėjo trypti aukštą žolę, kur ketino statyti palapines. Tuo pat metu jie garšiai linksminosi sugalvodami įvairių pokštų.

– Raudonplaukiui paštatysiu palapinę čia, ant skruzdėlyno, tai bent turės džiaugsmo, – šaukė vienas berniukas (vardu Dovydas) savo draugams, o Barnabašas galėjo tik spėti, kad raudonplaukis – tai jo riteris Michalas. Tas, kuriam prieš kelias minutes nepatiko, kad jie nenakvos Kampinėje pilyje.

Dar nespėjus berniukams įrengti stovyklos, riteriai grįžo iš žvalgybos. Barnabašas padėjo ponui Marekui nubalnoti žirgą, o paskui iš kelionmaišio ištraukė jiems abiems gabalą keptos vištos, kuris buvo likęs jiems nuo vakar.

Vakarienės metu sutemo, todėl visi pamažu pradėjo ruoštis miegoti. Nuo to momento, kai jie susikrovė daiktus prieš dvi dienas, Barnabašas ketino gyventi palapinėje su Mareku, todėl jis padėjo savo daiktus šalia jo daiktų. Tačiau dabar jis paštebėjo, kad kiti berniukai į palapines eina poromis ar trise, o riteriai, su kuriais jie atvyko, turėjo savo asmenines palapines.

– Ar norėtum gyventi su berniukais? – tyliai paklausė Marekas, paštebėjęs jo dvejojantį žvilgsnį.

Barnabašas paraudo. Jis norėjo nakvoti su Mareku, tačiau, kita vertus, nenorėjo atrodyti toks, kuriam reikia

suaugusiojo šalia, idant nebijotų naktį dykynės viduryje. Akivazdu, kad būtent taip kai kurie berniukai apie Barnabašą galvojo, nes jie žvilgčiojo į jį ir su pašaipia šypsena stebėjo, kaip šis ruošiasi nakčiai.

– Ne, – galiausiai atsakė. Geriausiai jis jautėsi su Mareku ir negalėjo įsivaizduoti, kad dabar prašytų berniukų, kad jį išleistų.

Marekas linktelėjo ir prieš einant miegoti paskirstė berniukams naktines sargybas. Pirmoji pamaina teko Barnabašui ir Mirekui; tuo tarpu, kai iš visų palapinių buvo girdėti riterių knarkimas ar prislopintas berniukų, norėjusių prasitęsti vakarą pasakojimais, šnabždesys ir juokas, Barnabašas tyliai įmetė į laužą papildomų šakų ir susisuko į šiltą apsiaustą.

Rytas buvo drėgnas ir apniukęs. Ant žolės žibėjo rasa, o per pusryčius kas nors vis atsisėdavo prie blėstančio laužo, kad nors šiek tiek pasišildytų delnus prie dar karštų akmenų.

Valgydamas Marekas tarėsi su kitais vyrais, ką jie šiandien veiks, ir skirstė užduotis. Po to jis pasikvietė Barnabašą ir liepė padėti jam apsilikti šarvus.

– Ar manote, kad jums jo prireiks? – paklausė Barnabašas, rodydamas į antpetį, kurio diržą jis ką tik priveržė.

– Nežinau, bet dabar turime būti atsargūs, nes bet kada galime susidurti su ta gauja. Būtų lengvabūdiška, jei mes tam nesiruoštume, – atsakė riteris.

Vėliau, kai visi jau buvo susiruošę, Marekas pasikvietė visus berniukus.

– Čenekas bus atsakingas už stovyklą, – pasakė jis.

Barnabašas nušėbęs pažvelgė į jį, pajutęs širdies gilumoje tarsi dilgtelint. Net nežinojo, kodėl. Ar jis pa-

vydėjo? Ar manė, kad ponui Marekui vadovaujant ekspedicijai, jis turėtų vadovauti berniukams, nes yra jo pažas? Tuo pačiu, kai apie tai rimčiau susimąstė, jis net apsidžiaugė, kad nebus atsakingas už stovyklą – juk jis net nežinojo, kuo apskritai reikia pasirūpinti!

– Štai jums, pabandykite ką nors sumedžioti, – tęsė Marekas, padėdamas ant žemės tris lankus su strėlėmis, keletą tinklų, virvių, taip pat valus ir jaukus meškeriojimui. Jie visa tai atgabeno ant vieno arklio. – Norėčiau, kad pataupytume atsivežtas atsargas toms dienoms, kai neturėsime laiko pasirūpinti maistu.

Vos riteriai įsėdo į balnus ir pasuko išjoti, Čenekas su dviem draugais puolė prie lankų ir juos pasiėmė. Kiti keturi berniukai sugebėjo laimėti tinklus ir virves, o kiti trys, įskaitant Mireką, šiek tiek nenoriai ėmėsi žvejybos įrankių. Kol Barnabašas susigriebė, jis suvokė, kad jam ir dar vienam berniukui (visi vadino jį Nykštuku – tikriausiai todėl, kad jis buvo mažiausias) nieko nebeliko.

– Jūs eikite pabandykite toje pusėje, – paliepė Čenekas vaikinams su tinklais. – Ir mes ten eisime. Jūs tuo tarpu surinkite pakankamai žagarų ugniai ir pripilkite vandens į katilą, kad galėtume išsivirti sriubos, – kreipėsi jis į Barnabašą ir Nykštuką. – O jūs juk žinote, kur yra upė, – tarstelėjo Mireko grupės link.

Taigi beveik visą laiką iki pusiaudienio Barnabšas klajojo po aplinkinius miškus ieškodamas sausų šakų, kurios gerai degs.

Kadangi pirmieji sugrįžo berniukai su žuvimi, jie iš lazdelių išdrožė iešmus ir pradėjo kepti žuvį virš ugnies. Po pusiaudienio parėjo ir Čenekas su savo palydovais. Juos buvo galima išgiršti iš tolo. Jie vienas kitam pasakojo, kaip vyko medžioklė, ir gyrėsi, koku atstumu

pataikė į grobį.

– Jis paštelbėjo mane anksčiau, negu aš spėjau iššauti. Aš jau įtempiau templę, kai kažkas šalia manęs susnarėjo žolėje, ir jis pažiūrėjo į mano pusę. Jau ruošėsi išskristi, bet paskutinę akimirką aš šiek tiek pasukau į kairę, todėl pataikiau jam tiesiai po kaklu, – gyrėsi Čenekas, po pažastimi nešdamasis fazaną.

– Turėjau šauti iš penkiasdešimties žingsnių ir dar vėjas pūtė iš šono. Jei tik nebūtų pūstelėjęs stipriau, būčiau pataikęs. Vos vos betrūko! – pasakojo Dovydas.

Netrukus po jų grįžo antroji medžiotojų grupelė, todėl šalia spalvingo paukščio ant žemės prie laužo atsirado dar kelios kurapkos ir net vienas kiškis.

Barnabašas gavo užduotį nulupti kiškį ir jį išdarinti. Tuo nebuvo sužavėtas, nes tai buvo ilgas ir nešvarus darbas. Jam taip pat buvo pikta, jog tuo metu, kol jis kankinosi išdarinėdamas kiškį, Čenekas ir jo draugai tik šnekučiavosi ar svaidė akmenukus. Vakare Čenekas su Dovydu dar išsitraukė savo mažus kalavijus ir pradėjo fechtuotis. Likusieji berniukai, neturėdami ką veikti, juos stebėjo ir, kaip ir Barnabašas, šiek tiek pavydėjo, kad aniems, jau esant pažais, leidžiama nešiotis bent tokį ginklą. Čenekas ir Dovydas tai puikiai žinojo ir sąmoningai demonstravo, ką moka.

– Kas tai buvo? – staiga paklausė vienas berniukas, pasisukdamas link krūmynų, esančių plynės pakraštyje.

– Kas gi galėtų būti? Koks nors paukštis, tu baily, – juokėsi kitas.

– Aš irgi girdėjau, tai buvo panašiau į žingsnius, – tarė Mirekas ir atsisėjo.

Čenekas ir Dovydas nuėjo fechtuotis.

– Kas jums? – piktai paklausė Čenekas. Jis buvo su-

sierzines, nes ką tik jam puikiai pavyko vienas triukas, bet tuo metu visi jau žiūrėjo krūmų link, todėl niekas to nepastebėjo.

– kažkas ten yra, – atsakė Mirekas, rodydamas į miško pakraštį.

– Kaip suprasti? Kas ten dar? – suburbėjo Čenekas, tačiau šį kartą jo balse jau buvo girdėti nervingumo pėdsakai.

Niekas nenorėjo nueiti ir patikrinti tankumynų, todėl Barnabašas paliko kiškį, pasiėmė kirvį, gulintį ant žemės prie laužo, ir nuėjo miško link. Jis bandė žengti atsargiai, bet aukšta žolė, per kurią brovėsi, gana garsiai šlamėjo, todėl neturėjo vilties to, kas slėpėsi krūmuose (jei ten išvis kas nors buvo), užklupti netikėtai.

Kelis kartus jam pasirodė, tarsi būtų girdėjęs šlamėjimą, tačiau, kad ir kaip besidairė, nepamatė nieko, kas galėtų tą garsą sukelti.

– Tai ką, yra ten kas nors? – šaukė jam Čenekas.

Barnabašas iš tolo išskėtė rankas, rodydamas, kad dar nežino, ir ėmė brautis per krūmus. Rankoje jis laikė paruoštą kirvį, bet panaudojo jį tik vieną kartą – kai susipainiojo gervuogėse.

– Nieko neradau, – paskelbė jis, vėl pasirodęs berniukų akyse.

– Na matot, jūs, trizniai, – pareiškė Čenekas ir, nutaisęs nuobodžiaujančią veido išraišką, atsisėdo.

– Tačiau vienoje vietoje žolė buvo visai sulinkusi, galbūt kažkas vis dėlto ten praėjo, – pridūrė dar Barnabašas.

– Gal koks kiškis. Jei būtų žmogus, mes jį būtumėm pamatę, – užtikrintai kalbėjo Dovydas.

Neilgai trukus pradėjo grįžinėti pirmieji riteriai. Šį

kartą jie atjojo po du ar tris, priklausomai nuo to, kaip dienos metu pasiskirstė. Marekas ir Petras atjojo paskutiniai.

– Tai ką sužinojote? – atsegdamas įvairias šarvų dalis paklausė Barnabašas.

– Nežinau dar, ką išsiaiškino kiti, bet mes buvome paskutinės mums žinomos pasalos vietoje. Maždaug tuzinas vyrų tykojo burmištro vežimo pakeliui į miestą, esančio maždaug už dešimties mylių nuo čia. Jie atėmė iš jo viską ir...

– Nužudė? – pasibaisėjo Barnabašas.

Užuot atsakęs, Marekas tik linktelėjo, kietai sučiaupęs lūpas.

– O čia kaip? – staiga paklausė jis, ir Barnabašui pasirodė, kad riterio akyse trumpam žybtelėjo šelmiška ugnelė.

– Kaip ir nieko ypatingo, – atsakė Barnabašas. Jis akimirką susimąstė, ar neturėtų pasakyti Marekui, kad kažkas, galbūt, šnipinėjo stovyklą, bet galiausiai nusprendė nedaryti iš blusos meškos, todėl tik išvardijo, ką kiti berniukai sugavo.

Kitos dvi dienos buvo panašios į pirmąją. Skirtumas buvo tik tas, kad kartą Barnabašui pavyko išeiti į žvejybą, o kartą jiedu su Mireku net bandė ką nors sumedžioti tinklu. Mirekas vis atsargiai šliauždavo prie krūmų, o paskui šaukdamas įpuldavo į tankmę, tuo tarpu Barnabašas laukdavo kitoje krūmų pusėje su paruoštu tinklu ir bandydavo jį užmešti ant bet ko, kas beišbėgtų ar išskrištų iš krūmų. Išskyrus du nedidelius kėkštus ir vieną žvirblį, kurie bemat vikriai šmurkštelėjo lauk per tinklo akis, jie nepagavo nieko, todėl į stovyklą parėjo tuščiomis, dėl ko pelnė ne vieną pa-

šaipų žvilgsnį.

Ketvirtos dienos rytą Marekas jiems pasakė:

– Galbūt šiandien persikelsime į kitą vietą. Tai priklauso nuo to, kada grįšime. Taigi, niekur neišeikite ir visą laiką būkite čia, stovykloje, kad galėtume nedelsdami išvykti.

Iki pusiaudienio atrodė, kad berniukai džiaugiasi, jog gali tiesiog šiaip lepintis ant žolės, tačiau po pietų daugeliui jų pasidarė gana nuobodu. Čenekas ir Dovydas pradėjo kalbėtis apie vakar atraštą urvą ir galiausiai nusprendė sutrumpinti laukimo laiką ir nueiti dar kartą jo apžiūrėti.

– Bet ponas Marekas liepė niekur neišeiti. O kas, jei jis sugrižtu? – atsargiai paprieštaravo Mirekas.

Čenekas išsiviepė ir sumurmėjo:

– Jis man pradės nurodinėti. Be to, mes grįšime po minutėlės.

Tačiau minutėlė šiek tiek užsitęsė ir virto dviem valandomis.

– Ar manai, kad jiems kažkas galėjo nutikti? – nuogaštavo Nykštukas. Jis vienintelis nebuvo nė vieno riterio nuolatinis tarnas – Petras, kuris neturėjo pažo, šįkart pasiėmė jį su savimi.

– Tikiuosi, kad ne, – atsakė Mirekas.

– Ar kas nors žino, kur yra urvas? Gal nueitumėm ten ir patikrintumėm.

Tačiau visi papurtė galvas, todėl neliko nieko kito, kaip laukti. Barnabašas šiek tiek nervinosi – iš dalies dėl to, kad nerimavo dėl Čeneko ir Dovydo, iš dalies dėl to, kad baiminosi, ką darys ponas Marekas, sužinojęs, jog berniukai nepakluso jo įsakymui.

Pavakare tą sužinojo. Marekas ir kiti riteriai grįžo

minute anksčiau nei Čenekas ir Dovydas. Gal nieko nebūtų nutikę, jei Čenekas staiga nebūtų išsigandęs ir sustojęs. Matyt jis buvo įsitikinęs, kad jie grįžta laiku, todėl nesitikėjo, kad riteriai jau bus čia.

Marekas pastebėjo jo reakciją ir, dar sėdėdamas balne, griežtai paklausė:

– Kur buvote?

Atrodė, kad Čenekui staiga dingo visas išsiringumas, su kuriuo jis visada lengvai sugebėdavo rašti pasiteisinimą. Jis pravėrė burną, neaiškiai mostelėjo ranka, bet nepajėgė išštenėti jokio garso.

– Nuo šiol, kai mūsų čia nebus, stovyklai vadovaus Mirekas, – ramiai, bet tvirtu balsu pasakė Marekas. Kadangi stovykloje vyravo visiška tylą, nes visi įdėmiai stebėjo, kas bus, jo nurodymą visi girdėjo daugiau nei gerai.

Marekas net nebežiūrėjo į Čeneką. Jis nušoko nuo Ryzakio ir nuėjo į savo palapinę. Barnabašas nubėgo paskui jį, o pokalbių klegesyje, kilusiame stovykloje, jis dar nugirdo, kaip Čenekas pradėjo barti Dovydą:

– Tai tavo kaltė! Jei nebūtume ėję dar ten, žemyn, būtume sušpėję, – purkštavo pasipiktinęs.

Marekas jau spėjo nusimesti alkūnių apsaugas, todėl Barnabašas mikliai prišoko, kad padėtų jam su kitais diržais.

– Kiek laiko jų nebuvo? – pusbalsiu paklausė riteris, nusitraukęs prakaituotą pošalmį.

Barnabašas šiek tiek nenoriai (o svarbiausia – labai tyliai) pripažino, kad beveik visą popietę. Ir nors tai buvo tiesa, jis tikėjosi, kad Čenekas nesužinos, kad jis tai atskleidė.

Marekas linktelėjo ir daugiau apie tai nekalbėjo. Vie-

toj to jis paprašė atnešti vakarienę ir tada pradėjo kalbą apie kitką:

– Rytoj keliausime toliau į šiaurę. Norėjau šiandien išvykti, bet jau per vėlu, toli nebenukeliausime. Mes išvyksime anksčiau, o tuo tarpu jūs supakuosite daiktus ir seksite paskui mus. Nepasiklysite – visada jokitė pagrindiniu keliu, kurį mes judviems su Mireku parodysimė ryte. Pasiėkė tokį didelį akmeninį tiltą, suėstosite ir kažkur atokiau nuo kelio suieėkosite tinkamą vietą, kur vėl įsirengsime štovyklą. Vakare atjosime pas jus, todėl kažkas turės laukti mūsų ant tilto, kad nereikėtų ieėskoti jūsų patamsyje.

– Ar jau ką nors išsiaiėskinote? – paklausė Barnabaėsas.

– Pėdsakai čia jau atvėso. Jodinėjome paėstarėšias keturias dienas ir klausinėjome visų sutiktų žmonių, tačiau niekas nežinojo nieko, ko dar nebūtume girdėję. Tik užvakar mums praneėšė, kad už Boubelino žmonės matė kelis įtartinus vyrus. Todėl norime apsiėžvalgyti ir ten, šiuo metu mums nebelieka nieko kito.

Ryte Mirekas ir Barnabaėsas išsiruošė su grupe riterių ir palydėjo juos iki kelio, kurį Marekas norėjo jiems parodyti. Tada jie grįžo į štovyklą ir kartu su kitais užgesino ugnį, nuardė palapines, sukrovė visus savo daiktus ant arklių ir iškeliavo.

Nors rytas buvo apniukęs ir kartais krapnojo silpnas lietus, pakeliui sutiko nemažai žmonių. Tačiau Barnabaėsas pastebėjo, kad beveik kiekviename vežime važiavo keli kirviais ar durklais ginkluoti vyrai (ar bent jau šakėmis, jei neturėjo nieko kito), ir net pėstieji stengėsi eiti grupėmis.

– Iš kelio! Iš kelio! Praleiskite mane! – pasigirdo stai-

ga už jų.

Jie buvo toje vietoje, kur kelias tarp uolų susiaurėjo taip, kad berniukai turėjo eiti vienas paskui kitą, nes tik po vieną galėjo tilpti ant jo su savo žirgu ir kitu vedamu arkliu.

Barnabašas atsigręžė ir pamatė, kad prakaituotas raitelis su kreivai užmaukšlinta kepure atkakliai braunasi per pažų virtinę.

– Jums leidus... Atsiprašau... Prašau, praleiskite mane! Skubu su skubia žinia! – šūkčiojo jis maldaujamai, mėgindamas įsisprausti prieš Dovydą.

– Ar nematote, kad čia neįmanoma prajoti?! Turite palaukti! – atkirto Čenekas. Nuo tada, kai jis prarado savo privilegijuotą padėtį, buvo suirzęs, todėl džiaugėsi bet kokia proga ką nors aprėkti.

Tačiau raitelio nepavyko apmaldyti, jis vis kažką šaukė apie savo skubų reikalą. Susiaurėjime kilo susištumdymas, kuris baigėsi tuo, kad vyro žirgas stėjo pieštu ir parbloškė savo raitelį ant žemės.

– Tiesiog negaliu tuo patikėti! – tarė neviltingas apimtas vyras, keldamasis iš balos, į kurią nukrito. – Ar dabar jau esate patenkinti? – apmaudžiai paklausė jis Čeneko ir kitų berniukų, kurie linksmi iš jo juokėsi.

Laimei, jo kumelė tuoj pat nurimo, todėl sugauti ją nebuvo sunku. Jis vėl užlipo ant jos, palaukė, kol pažų procesija prajos per susiaurėjimą, tada prašuliavo pro vaikus ir nuskubėjo toliau.

– Mat koks ponulis, – šyptelėjo jam už nugaros Mirekas. – Bet ko gali tikėtis iš žmogaus, kuris jodinėja kumele?

– Ką turi omenyje? – sutrikęs paklausė Barnabašas.

– Tikri vyrai joja eržilais. Kas neturi eržilo, tas, mano

manymu, nėra vyras, – manieringai samprotavo Mirekas.

– Bet ponas Marekas taip pat joja kumele! – nesuprasdamas paprieštaravo Barnabašas, rodydamas į šalia ramiai bėgančią Raudę.

Mirekas suglumo, tarsi toks dalykas jam būtų top-
telėjęs į galvą pirmą kartą gyvenime. Iš pradžių jis net
šiek tiek paraudo, bet paskui tik gūžtelėjo pečiais ir
nujojo toliau.

Netrukus po vidurdienio jie prajojo kelias gyvenvie-
tes, o tada kelias nuvedė juos vėl į miško gilumą. Čene-
kas ir Dovydas, norėdami įrodyti kitiems berniukams,
kad vis dar kažką reiškia, garsiai kalbėjosi apie tai, ko-
kios apmokymus jie jau baigę ir ką jau išmokę daryti
su kardu, lanku ir ietimi.

Be to, jie vis mėgino pasirodyti ant žirgų. Dažnai jie
tyčia atsilikdavo nuo visų, o paskui žirgus varydavo
pirmyn ir pašėlusiu tempu lenkdavo grupę.

Bet kartą jiems tai nepavyko. Kai jie vėl skubėjo ap-
lenkti kitus vaikus, Čeneko žirgas slystelėjo ir raitelis
prarado pusiausvyrą. Jis pradėjo virsti į dešinę, todėl
greitai įsitvėrė į kitą arklį, kurį vedėsi šalia savęs. Šis
šiek tiek išsigando, pašoko ir asitrenkė į Dovydo erzilą.
Kad nenukrištų, Dovydas paleido Michalo arklio va-
deles. Bet tai nepadėjo išvengti smūgio. Susidūrė dar
kelių berniukų žirgai, iš visų pusių buvo girdėti žven-
gimas, ir Barnabašui dar nespėjus susivokti, jis jau gu-
lėjo ant žemės.

– Ar tau nieko nenutiko? – paklausė jo Nykštukas, kai
didžiausias erzelis nurimo ir berniukams pavyko nu-
raminti žirgus.

– Ne, – atsakė Barnabašas, sėdamasis ir nusipurtyda-

mas dulkes. Tada supykęs priėjo prie Osvaldo, sugriebė jį už kamanų ir pagloštė jam kaklą, norėdama atsiprašyti, jog taip nedelikačiai nuo jo nulėkė.

– Kur Raudė? – paklausė jis, apsidairęs aplinkui.

– Ten, – atsiliepė Dovydas ir išsišiepęs parodė į šoną.

– O, ne! – sušuko Barnabašas. Visa sumaištis prasidėjo kryžkelėje, Raudė išsigando ir dabar persigandusi šalutiniu keliuku šuoliavo nežinia kur.

– Turiu ją pagauti! – riktelėjo Barnabašas visiems akivaizdų dalyką ir užšoko ant Osvaldo. Ragino žirgą šuoliuoti taip greitai, kaip tik išdrįso, ir net nenorėjo mąstyti apie tai, ką Marekas jam pasakytų, jei Raudė pasimestų.

– Po to pasivyk mus, gerai? – šuktelėjo jam Mirekas paskui.

Bet Barnabašas jo beveik nebeišgirdo. Jis žiūrėjo į tolstančią kumelės nugarą ir dantis sukandęs bandė išsilaikyti balne. Jei dabar jis nukristų antrą kartą, tikriausiai niekada nebepasivytų Raudės.

Jis bandė ją pašaukti, bet tai nė kiek negelbėjo. Atrodė, kad kumelė vis dar jaučiasi taip, tarsi turėtų gelbėti savo gyvybę, nes ji iš visų jėgų daužė kanopomis žemę, Barnabašas vos ją bematė. Jis išvydo ją dar keletą kartų už kelio posūkio, kol pagaliau visiškai pametė iš akiračio.

Barnabašas dar kurį laiką bandė sekti paskui, tačiau netrukus priėjo kitą sankryžą ir nežinojo, kuriuo keliu joti toliau. Keliukas išsišakojo į keletą takų, ir jis nė neįsivaizdavo, kurį iš jų pasirinko Raudė.

Todėl jis patraukė Osvaldo vadeles ir nerimaštingai apsižvalgė. Tik dabar jis suprato, kad yra visiškai vienas kažkokiam tamsiam slėnyje ir kad aplinkui yra

tankus miškas. Ką Mirekas jam šaukė? Kad jis po to turėtų juos pasivyti? Ar tai reiškė, kad kiti nujojo toliau?

Tai Barnabašo nedžiugino. Jei kiti berniukai būtų jam padėję, dabar jie galėtų išsiskirstyti į grupes ir paieškoti Raudės. Bet ką jam dabar daryti? Ar turėtų grįžti pas berniukus ir paprašyti, kad šie jotų su juo? Arba pabandyti pačiam joti vienu iš takų? Bet kas, jei jis nepasirinks tinkamo? Ir kiek jis gali nujoti? Galų gale, jei jis nebus atsargus, jis čia pasiklys, o tada štos naktis.

– Raude! – pašaukė jis beviltiškai, bandydamas kelis kartus pliaukštelėti ir sušvilpti. Tačiau vienintelis atsakymas buvo tylus lapų ošimas ir kartkartėmis pasigirstantis, atsitrenkiančių viena į kitą šakų aukštai medžių viršūnėse, trekštelėjimas.

Taip neramiai besidairant, Barnabašo akys nukrypo link žemės. Jis pastebėjo, kad po lietaus žemė buvo šiek tiek drėgna ir kad Osvaldas paliko pasagų atspaudus. Bet jei Osvaldo pėdsakus galima pamatyti ant žemės, tada tikrai bus ir Raudės pėdsakų! Barnabašas apsidžiaugė ir tuoj nušoko žemyn. Pakako akimirkos paieškų, ir jis jau žinojo, kur kumelė nubėgo. Todėl jis griebė Osvaldo kamanas ir kartu su juo nuėjo taku.

Kartais jis prarasdavo pėdsakus, bet galų gale visada pavykdavo rasti kanopų atspaudą, todėl vėl ryžtingai tęsė paieškas.

– Ji juk negalėjo taip toli nubėgti! – sumurmėjo, kopdamas į kalvą vandens išplautu taku.

Netrukus jis pamatė kai ką keisto purve priešais save. Vienoje vietoje buvo keli pėdsakai, o kai kurie netgi buvo nukreipti į priešingą pusę, tarsi arklis pirmiausia judėtų pirmyn, paskui atgal ir vėl pirmyn. Bet ką

tai galėtų reikšti? Ar Raudė norėjo grįžti, o tuomet vėl persigalvojo?

Barnabašui tos sėplionės sukosi galvoje dar keletą minučių, kol jis pamatė tai, ko išvyšti čia visai nesitikėjo – batų atspaudą. Mintys keitė viena kitą pašėlusiu greičiu. Jam tapo aišku, kad prieš akimirką matytų pasagų pėdsakai galėjo apskritai būti ne Raudės. Galbūt čia prajojo kažkas kitas, turėjęs savo arklį. Betgi kaip kas nors išvis galėtų atsidurti čia, vidury miško?

Kai susivokė, buvo jau per vėlu. Už nugaros prunkštelėjo žirgas, atsisukęs jis pamatė du vyrus, vilkinčius vatinius. Vienam ant juosmens kabėjo buožė su aštriais spygliais, kitam per petį buvo permeštas lankas, o už juosmens dėkle jis turėjo kelias strėlės. Ant rankos buvo užsivyniojęs vadelių galą, kurių kitame gale buvo... Raudė.

Barnabašą jie pastebėjo tuo pačiu metu, kaip ir šis juos. Jie trumpam štabtelėjo, bet paskui vyras su buože atsipeikėjo ir griežtai paklausė:

– Ką čia veiki?!

– Ieškau pabėgusio arklio. Šito, – pralemeno Barnabašas, rodydamas į Raudę.

– Neprižiūrėjai jo, kaip priklausu, tiesa? – šyptelėjo kitas.

Barnabašas nenorėjo aiškinti kaip viskas iš tiesų buvo, kai Raudė nuo jo pabėgo, todėl jis tik šiek tiek priartino ir maldaujamai ištiesė ranką.

– Atiduokite man ją? – pamėgino jis.

Bet vyras su buože žingtelėjo priešpriešais ir sugriebė jį už peties.

– Eisi su mumis, – pasakė, apsukdamas Barnabašą

norima kryptimi. Tuo pat metu jis kita ranka išplėšė Osvaldo vadžias ir padavė jas savo kompanionui.

Barnabašas išblyško. Jis norėjo paklausti, kur jie eina ir kodėl apskritai vedasi jį kartu, kai jis nieko blogo nepadaręs, bet liežuvis tarsi prilipo prie gomurio, todėl negalėjo nieko išsakyti. Klusniai ėjo prieš abu vyrus, stengdamasis negalvoti apie tai, kas jo laukia. Tačiau jam nelabai sekėsi. Jis pernelyg aiškiai suprato, kad, matyt, visiškai atsitiktinai bus atradęs tuos, kurių ponas Marekas ir kiti riteriai taip ieškojo. Gaują, kuri – taip ir skambėjo jam ausyse – nesibodėjo nieko.

Jis nusprendė, kad jokiais aplinkybėmis neturi atskleisti, kas toks esąs. Plėšikai neturi žinoti, kad netoli jū ieško kunigaikščio riteriai.

Būtų geriausia, jei jis sugalvotų tinkamą istoriją ir įtikintų plėšikus, kad neva jis pats esąs kažkas kitas. Bet kas? Vienintelės vietos, kurias Barnabašas žinojo, buvo Bouchalovo apylinkės ir Sparkovo pilis. Kaip galėtų apsimesti esąs vietinis, jei visiškai čia nesiorientuoja? Tiesa išaiškėtų labai greitai...

Jo apmąstymus trikdė ir tai, kad vyras su buože vis stūmė jį įkalnėn ir kad jie ėjo vos matomu taku, vedančiu juos per akmenų labirintą. Lapai šnarėjo ir slidinėjo jam po kojomis, o kartais jis užkliūdavo už nuklotos lapais medžio šaknies.

Ir staiga prieš du galingus riedulius jis pamatė stovint du kitus vyrus, jų veido išraiška buvo sustingusi ir šiek tiek bejausmė, kaip žmonių, kurie pastraršias kelias valandas be didelio entuziazmo stebėjo tą patį peizažą. Barnabašas netruko suprasti, jog jie yra sargybiniai.

Abu vyrai stačiokiškai jį nužvelgė, tačiau daug dau-

giau dėmesio skyrė Osvaldui ir Raudei – tikriausiai todėl, kad žirgai juos domino daug labiau kaip naujas grobis.

Barnabašas (vis dar stumiamas) su gumulu gerklėje praėjo pro juos ir netrukus atsidūrė mažoje erdvėje, apsuptoje aštrių, kyšančių uolų. Šios erdvės viduryje buvo laužas, ant kurio keli vyrai kepė šerną. Netoliese po paprasta pastoge stovėjo keletas arklių, o į kairę nuo laužo buvo platus įėjimas į uolos urvą, kuriame Barnabašas pamatė dar mažiausiai dvidešimt vyrų. Visi jie atrodė gana grėsmingai – be ilgų, netvarkingų barzdų ir neplautų plaukų, kai kurių veiduose buvo matyti randai, dviem iš jų trūko vienos akies, o keli jau buvo netekę daugiau nei pusės dantų.

No tokio vaizdo Barnabašą išpylė šaltas prakaitas. Vienas dalykas buvo klausytis apie plėšikų ir žudikų gaują, bet visai kas kita – susidurti su nusikaltėliais akis į akį. Ką jie su juo darys?

Dar nespėjus jam pasitelkti vaizduotės, kuri neabejotinai būtų pateikusi spalvingą ir ne itin malonų atsakymą į šį klausimą, urvo gyventojai jį pastebėjo. Plėšikai liovėsi kalbėję ir išisėpoksojo į jį. Kai kurie net atsikėlė ir laukė, kol vyras su buože prives jį arčiau.

Buvo lengva atspėti, kas yra vadas. Po kitų nuo žemės pakilo didelis vyras plačiais pečiais, kuris buvo puse galvos aukštesnis už savo sėbrus. Jo rausva barzda buvo tokia vešli, kad mažesnis paukštelis net būtų galėjęs rasti joje saugų prieglobstį, jei tik jo neišgąsdintų du kartus lūžusi vyro nosis ir platūs randai virš kairiojo antakio.

– Kur jį radote? – paklausė jis Barnabašo palydovų tvirtu balsu.

– Čia, ant kelio, kalno papėdėje. Iš pradžių ten radome

arklį, o paskui ir su juo susidūrėme, – atsakė lankininkas.

– Tai papasakok. Kas tu toks ir ko čia nori? Greitai! – įsakė milžinas. Buvo akivaizdu, kad jis įpratęs įsakinėti ir, regis, jam nedažnai pasitaikydavo susidurti su nepaklusnumu.

Kadangi Barnabašas nesėpėjo sugalvoti jokios istorijos, jo atsakymas buvo tylą. Tylėjo ir po vyro su buože raginimo, palydėto grubaus stumtelėjimo:

– Nagi! Taip ir stovėsi? Kaulų Laužytojas uždavė tau klausimą!

Tačiau Kaulų Laužytojas ypatingai nesivargino. Jis susimąstęs nužvelgė Barnabašą, po to pasakė:

– Tau maždaug vienuolika metų, esi gerai apsirengęs ir vedi du žirgus, kurie nėra patys pigiausi. Vienas neša daug daiktų, ir ten ne tik tavo daiktai. Tiesa, tai kumelė, kas gana neįprasta, bet vis vien spēju, kad esi kokio nors riterio pažas. Na, ar aš teisus?

Barnabašas stengėsi atkakliai tylėti ir nieko neparodyti. Tačiau nemaloniai nuštebo, kad vyras taip greitai viską suprato, ir pajuto, kaip veidą užlieja raudonis. Kaulų Laužytojas tai pastebėjo ir garsiai nusijuokė.

– Tai kam tarnauji? – pagaliau paklausė jis. Iš jo tono galėjai suprasti, kad jis vis dar stengiasi susitarti geru ju.

Kai Barnabašas vėl jam neatsakė, jis gūžtelėjo pečiais ir tarė:

– Na, laikysime tave čia, kol norėsi su mumis pasikalbėti. Nuveskite jį ten, – jis mostelėjo ranka, rodydamas į vietą urvo gale.

Du vyrai žengė į priekį, kiekvienas paėmė Barnabašą už parankės ir įvedė į urvą. Tačiau jiems einant pro šalį Kaulų Laužytojas dar kartą juos sustabdė:

– Gali jį pasilikti, – parodė jis į peilį, kurį Barnabašas

turėjo už juosmens, – bet turi man pažadėti, kad nekre-
si jokių kvailysčių.

Barnabašą taip apstulbino tas pasiūlymas, kad nė ne-
žinojo, ką daryti. Ar turi pažadėti nesinaudoti peiliu,
kad galėtų jį pasilikti? Bet jei atsiraštų galimybė pabėg-
ti, jis tikrai juo pasinaudotų. Ar būtų pateisinama, jei
tokioje situacijoje, kai kalba eina apie jo gyvybę, davęs
pažadą jį sulaužytų?

Jis nenorėjo duoti melagingo pažado, bet jam nepa-
tikėtų ir tai, kad turėtų taip paprastai atiduoti savo vie-
nintelį ginklą. Ir pagaliau nusprendė, kad laikysis tos
pačios taktikos, kaip iki šiol – tylės.

– Na, kaip nori, – patraukė pečiais Kaulų Laužytojas
ir ištraukė Barnabašo durklą iš dėklo.

Po to jau vyrai nutempė jį į nurodytą vietą, kur turė-
jo atsisėsti nugara prie uolinės sienos ir likti ten sėdėti.

Urve buvo gana šilta, nes plėšikai viduje kūreno dar
vieną nedidelį laužą, apie kurį jie susibūrė. Išskyrus
tuos, kurie kepė šernus ar stovėjo sargyboje lauke, vi-
si tiesiog sėdėjo ar gulėjo ant kailių arba senų šiurkš-
taus audinio maišų. Du vyrai tingiais judesiais galando
peilius, o vienas keikėsi, bandydamas taisyti suskilusią
sagtį.

Apniukusi popietė truko ilgai. Barnabašas tebesėdė-
jo galiniame urvo kampe ir nesugebėjo sustabdyti min-
čių, besisukančių ratu – jis vėl ir vėl galvojo apie savo
padėties keblumą. Ką plėšikai jam padarys? Jis negalė-
jo įsivaizduoti būsiąs paleistas – juk jie rizikuotų, kad
jis čia ką nors atves (ką iš tiesų ir padarytų).

Ar jis turės laiko pabėgti, ar Kaulų Laužytojas nuštos
bandyti iškvošti jį geruoju ir jau šiandien pereis prie
ryžtingesnio tardymo? Kiek laiko Barnabašas galės iš-

tverti, kol pagaliau nevalingai išklos viską, ką žino?

Buvo beveik sutemę, kai iš vietos, kur stovėjo patruliai, pasigirdo kažkokie balsai. Vyras urve tai pastebėjo ir vienas po kito atsistojo. Jie dar nematė, kas vyksta, bet atrodė, kad sargybiniai su kažkuo ginčijasi, o paskui net išsitraukia ginklus.

Tačiau kalavijų žvangėjimo nebuvo girdėti. Vietoj to balsų gaudesys ėmė artėti, todėl Kaulų Laužytojas tyliai visiems davė ženklą pasiruošti. Kiekvienas plėšikas griebė savo ginklą, o kai kurie tyliai išbėgo iš olos, kad apsuptų artėjantį priešą.

Galiausiai tarp riedulių pasirodė keturios figūros. Sargybiniai, atrodantys šiek tiek sutrikę, priešais save vedė du vyrus, kurie, nors ir buvo ginkluoti, laikė rankas priekyje, taip rodydami, kad neketina kautis.

– Aš ieškau dvylikos metų berniuko, ar nematėte jo kur nors? Jis turėjo su savimi du žirgus, bet galėjo juos prarasti, – pasakė pirmasis žmogus, kol dar niekas nespėjo jų ko nors paklausti, o Barnabašas, per sieną nematydamas, kas vyksta priešais įėjimą į urvą, tylėjo.

– Aš čia, pone Marekai! – atsipeikėjęs staiga šūktelėjo jis. Balsas, kurį jis ką tik išgirdo, negalėjo priklausyti niekam kitam!

– Taigi, tai tavo berniukas! – Kaulų Laužytojas staiga nusijuokė, nerūpeštingai atsirėmęs į uolą.

Marekas nušėbęs pasisuko į jį, norėdamas sužinoti, kas su juo šitaip kalbėjo. Kai jis išvydo Kaulų Laužytojo veidą, jis akimirką įdėmiai jį tyrinėjo, o paskui staiga nuleido rankas.

– Ar čia tu, Edvardai? – paklausė jis ir įtampą jo balse pakeitė palengvėjimas.

Barnabašas pagaliau pasiekė vietą, iš kur galėjo kaž-

ką matyti, ir nesiliovė stebėjęsis. Ponui Marekui ir ponui Petrui stebuklingai pavyko jį surasti, jie išdrįso įeiti į miško gaujos stovyklą, nors vargu ar galėjo tikėtis, kad ištrūks iš čia gyvi, ir galiausiai paaiškėjo, kad ponas Marekas pažinojo Kaulų Laužytoją, kurio vardas net ir nėra Kaulų Laužytojas, bet Edvardas!

– Tai aš, – šyptelėjo milžinas. – Ir jei turite laiko, galite pasėdėti su mumis. Mes kaip tik ruošiamės vakarieniauti.

Taigi urve visi vėl susėdo. Kaulų Laužytojas pasodino Mareką ir Petrą sau iš dešinės, paliepė atnešti pirmąją maisto porciją ir paėmė peilį, ketindamas pats supjaustyti šerno kepsnį.

– Nesitikėjau čia susitikti būtent tavęs. Ir dar su šiuo apsiaustu, – pasakė jis, paduodamas Marekui vieną geriausių mėsos gabalų. – Iš kur čia atsiradai?

– Esame čia su užduotimi. Ieškome gaujos, kuri keliuose puldinėja vežimus ir keliautojus. Aš asmeniškai manau, kad dėl to gali būti kalti Bodlovano žmonės, tačiau kol kas tai tik įtarimas, neturiu kaip patikrinti, – atsakė Marekas.

Kaulų Laužytojas nuštojo kramtyti, o jo veidas tapo rimtas:

– Žinoma, kad už to stovi Bodlovano žmonės, – tarė jis pilna burna.

– Ar tu įsitikinęs? – pagyvėjo Marekas.

– Be abejo, esu tuo tikras. Juk neseniai sutikau čia Heroldą iš Rumo. Bodlovanas visada jį pasikviečia, kai prireikia, kad kas nors atliktų už jį nešvarų darbą. Abejoju, ar jis buvo čia asmeninis reikalais.

– Kada tai buvo?

– Prieš keturiolika dienų, gal prieš tris savaites, – gūž-

telėjo pečiais Kaulų Laužytojas.

– Ar jis pasakė ką nors įdomaus? – paklausė Petras.

Kaulų Laužytojas sustingo ir įtariai jį nužvelgė:

– Nebuvome taip arti vienas kito, kad galėtume pasikalbėti. Jei susidurtume akis į akį, vienas iš mūsų dabar gėles uostytų iš apačios, – suburbėjo.

– Ar nežinai net, kur jis vyko? – Marekas iškart paklausė, norėdamas keblų pokalbį nusloptinti, šiam dar neįsiplieskus.

– Mano manymu, kažkur atgal į slėptuvę, – atsakė Kaulų Laužytojas ir šiek tiek aprimo. – Abejoju, ar pavyks jį susekti, nes dabar jau tikriausiai bus kažkur Bodlovano Karalystėje. Tai atitiktų jo stilių. Jis atvyksta su savo gauja, surengia kelias greitas pasalas, pasiglemžia ką gali, ir netrukus po to paleidžia savo vyrus, kad jie nepastebimai po du ar tris kirštų sieną. Kol jūs susigriebiate, jie jau seniai sugrižę atgalios.

Tai Mareko nedžiugino. Susirūpinęs jis kietai sučiaupė lūpas ir buvo akivaizdu, kad mąsto.

– Turiu pasakyti, kad esu nustebęs, kaip menkai te-saugote sieną, – tęsė Kaulų Laužytojas kiek dygiu tonu. – Tikėjausi, kad turėsite čia bent dvigubai daugiau vyrų, jei ne trigubai!

– Aš to norėčiau. Tačiau kunigaikštis Damjanas netiki, kad už viso to stovi Bodlovanas, todėl rūpinasi tik prekybos kelių apsauga, – atsiduso Marekas.

Barnabašas it užkerėtas klausėsi jų pokalbo. Kadangi kiti vyrai jo beveik nepastebėjo, jis atsisėdo į savo pradinę vietą ir bandė įsisamoninti, kad ponas Marekas išties jį surado. Dabar jis buvo tikras, kad ištrūks iš čia – Marekas jo tikrai nepaliks!

– Kiek jūsų yra? – po akimirkos tylos paklausė Kaulų

Laužytojas.

– Vienuolika su manimi. Ir pažai, kurie rūpinasi stovykla, – atsakė Marekas.

Petras nustebeęs pažvelgė į savo draugą. Jį pribloškė atsakymo nuoširdumas – juk nebuvo įprašta pirmam sutiktajam atskleisti būrio dydį ir pajėgumus.

Kaulų Laužytojas tai paštebėjo ir apmaudžiai tarė:

– Tavo bičiulis, matyt, galvoja, kad esame tokie pat plėšikai, kurių ieškote!

Petras akimirkai sutriko, bet tuoj pat atsikvošėjo ir tiesiai šviesiai pasakė:

– Tai tiesa, jūsų nepažįstu. Bet jūs čia nuošaliai slepiatės ir jums reikia iš kažko gyventi. Tokioje situacijoje žmogus gali pagalvoti daug ką.

– Kaip matote, galime pasirūpinti maistu, – Kaulų Laužytojas iššaukiančiai parodė į kepto šerno gabalus. – Taip pat užsidirbame šiek tiek pinigų. Mano žmonės kartais nusileidžia į apačią ir gauna darbo. Stiprūs vyrai reikalingi. Ypač tokie, kurie turi ginklą ir gali kovoti. Nustebtumėte, kiek šiandien pirklių, amatininkų ir ūkininkų, gabendami kažką vertingo, į bet kurią kelionę norėtų samdyti palydovą. O kai atlieki savo darbą, niekas čia tavęs nekamantinėja.

Petras daugiau nieko nesakė, tačiau buvo aišku, kad Kaulų Laužytojo paaiškinimas jį nelabai įtikino. Marekas pajuto, kad būtų geriausia, jei jie pakiltų ir išeitų, todėl atsistojo ir padėkojo už svetingumą. Juk jau buvo tamsu.

– Tai eikš, – linktelėjo jis Barnabašui, kuris tuoj pakilo nuo žemės ir su palengvėjimu atbėgo pas jį. Tačiau netrukus jis sustojo ir šiek tiek dvejodamas kreipėsi į Kaulų Laužytoją.

– Turite mano peilį! – tarė karštligiškai plakančia šir-

dimi.

Kaulų Laužytojas nuštevęs pažvelgė į jį ir supratęs, ką berniukas jam pasakė, plačiai nusišypsojo ir ėmė kvatoti.

– Tu teisus! Še, imk, – linksmi tarė jis, gražindamas peilį Barnabašui.

Tada jis įsakė atvesti Raudę ir Osvaldą ir išėjo iš olos atsisveikinti.

– Manau nereikia tau sakyti, kad mums svarbu, jog niekas apie mus nesužinotų! – pasakė jis Marekui.

– Nesijaudink, aš tavęs neišduosiu, – atsakė riteris.

– O jis? – Kaulų Laužytojas linktelėjo galva į Petro pusę.

Marekas į tai nebeatsakė. Vietoje to pažiūrėjo į Petrą ir pats laukė, ką jo draugas atsakys.

– Vardan Mareko aš jūsų taip pat neišduosiu, – pagaliau pasakė Petras, suraukęs antakius. – Bet jei ateityje Mareko čia nebūtų, jausčiausi saistomas šio pažado tik iki kito pavasario. Bet, turbūt, vienoje vietoje ilgai neužsibūsime, todėl tai neturėtų jūsų trikdyti.

Kaulų Laužytojui neliko nieko kito, kaip tik tenkintis tokiu pažadu, todėl jis nukreipė žvilgsnį į Barnabašą.

– Už savo pažą garantuoju, – tarė Marekas, uždėjęs ranką berniukui ant peties.

– Gerai! – sutiko Kaulų Laužytojas, stebėdamas, kaip Marekas ir Barnabašas perima Raudės ir Osvaldo vadžias.

– Palaukit dar, – staiga tarė jis, suraukęs antakius. – Patikrinkite, ar nieko netrūksta maišuose.

Marekas nuštevęs į jį pažvelgė, bet, kad ir ką jis begalvotų apie keistą nurodymą, pakluso ir ėmė apžiūrinėti savo bagažą priešais urvą blėstančio laužo

šviesoje.

– Negaliu rašti savo atsarginės sagties apsiaustui. Ant jos buvo toks raudonas papuošimas. Bet gal ji yra kur nors čia, – po akimirkos tarė jis, ir susikaupęs pažiūrėjo giliau į krepšį.

Tačiau Kaulų Laužytojas nieko nelaukė ir greitai prišoko prie vieno iš palydovų. Jis sugriebė jį už apykaklės ir kita ranka ėmė ieškoti jo drabužiuose. Neilgai trukus delne jis laikė pamestą sagtį.

– Vėliau su tavim išsiaiškinsim, – burbtelėjo jis kaltininkui į ausį ir staigiai jį atstūmė. Tuomet atsiprašęs atidavė sagtį teisėtam savininkui.

– Du mano vyrai šiek tiek palydės jus, kad apšviestų jums kelią. Kad nenusisuktumėt s̆prando tokioje tamsoje! Taigi, galbūt kada nors pasimatysime, – atsisveikino jis.

Visi trys ir palyda prasišpraudė tarp uolų, praėjo pro sargybinius ir po kelių minučių pėsčiomis pasiekė vietą, kur Petras ir Marekas pririšo savo žirgus. Tada, dviejų Kaulų Laužytojo vyrų nešamų fakelų šviesoje, jie nusileido miško takais prie kelių takų sankryžos, kur Barnabašas anksčiau nušoko nuo Osvaldo ir pradėjo ieškoti Raudės pėdsakų.

Čia jų palydovai juos paliko, ir toliau jie tęsė kelionę trise. Priekyje jojo Marekas ir Petras, o Barnabašas su Raude – tuoj už jų. Nors kelias buvo šiek tiek platesnis, jis vis tiek turėjo būti labai atsargus ir neatsilikti, nes tamsiame miške jie matė vos kelis žingsnius priešais save. Mėnulio buvo matyti tik siauras kraštelis, ir net jis nuolat pasislėpdavo už tamsių debesų, slenkančių dangumi.

Barnabašui labai magėjo sužinoti, kaipgi riteriai jį

rado, tačiau jam atrodė, kad ponas Marekas apie kažką mąsto, todėl berniukas laikė liežuvį už dantų. Kol kas jam turėjo pakakti to, kad jam ir toliau leido vesti Raudę, o tai reiškė, kad ponas Marekas, tikriausiai, ant jo nepyksta.

– Kvaila, kad net ir dabar, tiek daug sužinoję, negalime papasakoti to Damjanui, – staiga atsiduso Marekas, po pusvalandžio pagaliau nutraukęs tylą, kurią iki tol drumsdavo tik pelėdų ūkavimas ir keisti naktinių vabzdžių garsai.

Petras, kuriam buvo skirti šie žodžiai, nieko nesakė ir tik nuleido žemyn lūpų kampučius.

– Tu jais netiki, ar ne? – paklausė Marekas ir šiek tiek nusivylęs pažvelgė į savo draugą.

Iš pradžių Petras įkvėpė norėdamas ryžtingai atsikirsti ir apginti savo poziciją, bet galiausiai taikiai pasakė:

– Atsiprašau, kad ten, viršuje, užviriau košę. Aš to nenorėjau.

– Pažiūstu Edvardą ir esu tikras, kad jis niekada neplēšikautų. Jis daro viską, kad sąžiningai pragyventų, net ir atsidūręs sunkioje situacijoje... – bandė įtikinti jį Marekas.

– O kas jie tokie yra?! – atsiliepė iš už nugaros Barnabašas. Jo kantrybė išseko ir dabar jis labai norėjo sužinoti, kas šiandien jį paėmė nelaisvėn.

Marekas patraukė Ryzakio vadeles ir atsisuko. Jis kurį laiką žiūrėjo Barnabašui į akis, tiek kiek tai apskritai buvo įmanoma tokioje tamsybėje, o tada pradėjo lėtai aiškinti:

– Jie vadina save nelegalais. Tai žmonės, kurie slepiasi nuo įstatymo.

Tačiau pamatęs Barnabašo siaubą, jis skubiai pridūrė:

– Nuo Bodlovano Karalystėje galiojančių įstatymų. Edvardas – arba Kaulų Laužytojas, kaip daugelis jį vadiną – ir jo bendražygiai, turėjo palikti savo šalį, nes jiems nebebuvo ten saugu. Daugumos jų ieško, o patekę į Bodlovano kareivių rankas, jie tikrai be jokio gailesčio būtų nužudyti.

– Vadinas, jie yra nusikaltėliai! – sušuko Barnabašas, išgąsdindamas pelėdą, sėdėjusią šalia esančiame medyje.

Marekas vėl atsiduso ir pasakė:

– Tai priklauso nuo to, ką laikai nusikaltėliu.

Barnabašas atrodė visiškai sutrikęs, todėl Marekas tęsė:

– Žiūrėk, Bodlovano Karalystėje yra vietų, kur nėra lengva gyventi. Kai kurias žemes valdo žmonės, kurie neturi žmogiškumo jausmo. Jiems terūpi turėti kuo didesnę pilį, kuo didesnę karių gvardiją, pilnas skrynias aukso ir panašiai. Tačiau pilies statymas reikalauja daug darbo, kariuomenę išmaitinti taip pat daug kainuoja, todėl ponai iš savo pavaldinių ima daugiau nei turėtų. Jie verčia juos atiduoti didelę derliaus dalį, dirbti už juos ir dažnai baigiasi tuo, kad kai kurie žmonės beveik neturi ką valgyti. Tai trumparegiška, bet taip jau yra.

Suprantama, žmonėms tai nepatinka, todėl jie stengiasi apsiginti, kaip įmanydami. Taip pat atsiranda drąsuolių, nebijančių pasipriešinti ginkluotiems sargybiniams, net jei tai reiškia, kad porą dienų – geriausiu atveju – jie praleis kalėjime.

Kiti – pavyzdžiui, Edvardas – kovoja kitaip. Jie slapta apiplėšia pilių sandėlius, kartais, pavyzdžiui, užpuola mokesčių surinkėją ir atima iš jo pinigus, o viską, ką gauna tokiu būdu, paskirsto tiems, kurie labiausiai

vargšta. Nesakau, kad sutinku su šiuo požiūriu, bet iš dalies jį suprantu, todėl niekada neišduočiau Edvardo. Aš jį pažįstu ir žinau, kad jis sąžiningai gyventų, jei būtų įmanoma. Tikrai ne jo žmonės kalti dėl plėšikavimų čia. Pats girdėjai, kad jie čia samdomi normaliam darbui.

– Tai kodėl jie slepiasi?

Marekas atsiduso ir tęsė:

– Nes jei Bodlovanas sužinotų, kad vyrai, įvykdę nusikaltimą jo šalyje pagal ten galiojančius įstatymus, gali laisvai gyventi mūsų šalyje, jis nedelsdamas pareikalautų juos jam išduoti. O jei mes to nepadarytume, jis tai priimtų kaip įžeidimą ir galbūt laikytų karo dingstimi.

– Bet jūs sakėte, kad jis šiaip ar taip nori su mumis kariauti, – paprieštaravo Barnabašas.

– Taip, nes išties taip manau. Bet tikrai bus geriau, jei nesuteiksime jam dingsties, – atsakė Marekas.

Barnabašas turėjo pripažinti, kad nėra labai išmincingas tokiais klausimais. Nors tėtis jam pasakojo apie kraštus, kuriuos aplankė savo kelionėse, jis visada kalbėjo tik apie keistus gyvūnus, didelius rūmus, turtingus šeichus, ištaigingus pastatus ir įdomius išradimus – bet niekada apie tai, kaip svečiose šalyse gyvena paprasti žmonės.

– O dabar pasakyk man, – pertraukė jo mintis Marekas, – kaipgi nutiko, kad taip toli nuklydai.

– Tai jūs jau tikriausiai girdėjote iš berniukų, ar ne? – nenoriai pasakė Barnabašas. Jam buvo gėda prieš Mareką dėl to, kad Raudė nuo jo pabėgo.

– Norime išgiršti tai iš tavęs, – pasakė Petras ir jie abu su Mareku nusišypsojo vienas kitam, tarytum būtų dėl kažko susitarę.

Barnabašas atsiduso ir papasakojo jiems, kaip Čene-

kas ir Dovydas elgėsi, kaip atsitrenkė į jį, o Raudė dėl to išsigando. Taip pat apie tai, kaip jis sekė pabėgusį žirgą, kol susidūrė su dviem Kaulų Laužytojo vyrais.

– Norėjome tai išgiršti iš tavęs, – šypsodamasis pradėjo aiškinti Marekas, – nes apie tavo dingimą sužinojome iš Čeneko. Gali įsivaizduoti, kad jo versija buvo visiškai kitokia, nei tavo.

– Bent jau nutylėjo, kaip pats prie šios situacijos prisidėjo! – juokėsi Petras.

– Savaiame suprantama, nepykstu ant tavęs, – tęsė Marekas, tačiau jo veidas štaiga tapo rimtas. – Bet jei kitą kartą kažkas panašaus įvyktų, niekada daugiau neik į mišką vienas! Net manoji Raudė nėra to verta. Kaip viskas galėjo pasisukti, šiandien patyrei pats... Ir net jei nebūtum sutikęs jokios įtartinos gaujos, galėjai pasiklysti, kur nors nuviršti arba tave galėjo užpulti žvėris!

– Nenorėjau grįžti, kaip bailys, – pralemeno Barnabašas.

Marekas ilgai žiūrėjo į jį, o paskui paklausė:

– Ar manai, kad tas yra bailys, kuris pats vienas tik su kirviu rankoje eina į krūmynus pažiūrėti, kas leidžia įtartinus garsus, kai tuo tarpu jo vyresni draugai baimės sukauštyti stovi vietoje, nors rankose turi kardus, o šalia jų guli lankai?

– Iš kur tai žinote?! – šūktelėjo Barnabašas. Nenorėjo tikėti, kad Mirekas ar koks kitas berniukas apie tai pranešė Marekui.

Abu riteriai nusijuokė ir šelmiškai į jį pažiūrėjo.

– Tai tuose krūmuose buvote jūs, ar ne? – pamažu pradėjo suprasti Barnabašas.

– Taip, – linksmi atsakė Marekas. – Prieš grįždamas

norėjau pamatyti, ar esate budrūs ir ar saugu palikti jus savarankiškai tvarkytis. Man reikėjo kiekvieno riterio, bet tuo pačiu nenorėjau, kad jums kas nors nutiktų.

– Geriau jokime, nes ryte neatsikelsime, – galiausiai pastebėjo Petras, todėl visi trys vėl išsirikiavo vorele ir patraukė į naująją stovyklą.

Turinys

I.	Pažo paieška	7
II.	Maudynės per prievartą	22
III.	Princesės pabėgimas	43
IV.	Osvaldas	68
V.	Nelegalai	82
VI.	Sunkus lengvųjų pėstininkų gyvenimas. . .	115
VII.	Netikėtas sąjungininkas	137
VIII.	Naujųjų Metų pokylis.	158
IX.	Kelionė į šiaurę	186
X.	Turnyras	218
XI.	Bėdos su žirgu.	254
XII.	Dingęs sidabro vėrinys	277
XIII.	Kalinys	301
XIV.	Apmulkintas sukčius	319
XV.	Gyvatės tarpeklis	334

MARTIN KUNETKA
BARNABAŠO ISTORIJA –
SKRYNIA SU GUOBOS LAPU

Originalas čekų kalba: Martin Kunetka, Barnabášův příběh – Truhla s listem jilmu, išleido „Umelecko-duchovné združenie Fénix“, Dačov Lom, Slovensko, 2022.

© 2022 Martin Kunetka, www.knihy-kunetka.cz

Iliustracijos: viršelis © 2022 Zdeněk Jirků, Čekija; žemėlapis © 2023 Anna Aleknavičienė, Lietuva.

Iš čekų kalbos vertė © 2023 Koštas Venckus, Klaipėda, Lietuva; redagavo Anna Aleknavičienė, Klaipėda, Lietuva.

Logotipas © 2015 – 2023 Kamila ir Julijus Paštierikovai, Slovakija; © 2023 Zuzana Paštierikova, Slovakija.

Teksto šriftas Baskerville Original Pro, viršelio šriftas John Sans Pro. Grafinis dizainas ir maketas © 2022 – 2023 Julijus Paštierik; bendradarbiavo rengiant viršelio grafinį dizainą © 2022 Zuzana Paštierikova.

Visos teisės saugomos.

Pirmasis leidimas.

59-asis (25-asis serijoje „Grožinė literatūra“) leidyklos „Umelecko-duchovne združenie Fenix“ („Kūrybinis-dvasinis susivienijimas Fenix“) leidinys, 991 35 Dačov Lom 87, Slovakija, fenix@preludi.eu, fenix.preludi.eu.

ISBN 978-80-89847-48-8